DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 10 | Penktadienis-Friday | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. | 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 | 25 cents

Kovo - March 6, 1981

Savaitės įvykiai

Ispanijos tautinė gvardija, nusivylusi demokratija dėl ten siaučiančio terorizmo ir plintančio autonomijos reikalavimo, surengė 18 valandų trukusį sukilimą, kuriam vadovavo plk. ltn. Antonio Tejero Molina. Sukilėliai buvo užėmę parlamento rūmus su ten posėdžiaujančiais atstovais ir vyriausybės nariais ir laikė juos įkaitais. Ispanijos karalius Juan Carlos įsakė kariuomenei sukilimą numalšinti, ir sukilėliai, neradę didelio pritarimo, padėjo ginklus.

Sov. S-gos prezidentas Brežnevas, kalbėdamas komunistų partijos kongrese, pareiškė pageidavimą susitikti su JAV prezidentu abipusiem santykiam pagerinti. JAV šiuo pasiūlymu susidomėjo, tačiau į viršūnių konferenciją neskuba. Jos mano, kad geriau būtų pradėjus tartis atskirais klausimais ir, tik gerai pasirengus, galima būtų susitikti abiejų valstybių galvom.

Europos komunistinės valstybės yra labai susirūpinusios, kad Lenkijos darbininkų tarpe vykstąs judėjimas už didesnes laisves ir teises nepersimestų į jų valstybes. Dėl to Vengrija pažadėjo nuo liepos mėn. įsivesti 5 darbo dienų savaitę, t.y. dvejais metais anksčiau, kaip buvo užplanuota; Rumunijos prezidentas Ceausescu pažadėjo per 5 m. įvykdyti revoliuciją žemės ūky ir pripažino, kad sunkiosios pramonės rėmimas žemės ūkio sąskaiton buvęs klaidingas; Bulgarija taip pat pažadėjo žemės ūkiui skirti didesnes sumas; labiausiai įvykius Lekijoj kritikavusi Čekoslovakija ėmėsi žygių užtikrinti prekių gyventojam pristatymą ir pažadėjo palikti tokias pat maisto produktų kainas.

Lenkijos komunistų partijos vadai, lankydami gyventojų susirinkimus, reikalauja, kad partija pasidarytų demokratiškesnė, t.y. kad rinkimai į partijos organus būtų tikrai slapti ir nešališki, kad partijoj būtų panaikintas "demokratinis centralizmas" ir kad eiliniam partijos nariam būtų sudarytos sąlygos iškilti į vadovaujančias vietas.

Popiežius Jonas Paulius II lankydamasis Filipinuose, paskelbė palaimintaisiais 16 Japonijoj 1633, 1634 ir 1637 m. nužudytų tikėjimo skelbėjų, kurių tarpe buvo ir filipinietis Lorenzo Ruiz; paragino skurstančius žemdirbius savo reikalam ginti sudaryti uniją, o vyriausybę — stengtis sumažinti turtų pasidalinimo nelygybę.

Prez. Reagan vyriausybė, nors ir nepritarė prezidento Carterio vestai politikai dėl įkaitų iš Irano išlaisvinimo, nutarė sudarytas tuo reikalu sutartis gerbti.

Valst. departamentas painformavo JAV sąjungininkus, kad nuo 1979 sovietinio bloko valstybės per Kubą ir Nikaragvą siuntė ginklus Salvadoro partizanam ir kad JAV dėl to yra pasiryžusios padidinti Salvadorui teikiamą karinę ir ūkinę paramą.

Britanijos, Australijos, Kanados, Prancūzijos, V. Vokietijos ir JAV žymūs rašytojai, knygų leidėjai, mokslininkai, akademikai ir darbo vadai sudarė tarptautinį komitetą kovai už laisvą pasaulį ir apkaltino Sov. S-gą, kad ji sudaro vis didėjantį pavojų demokratijai. Komiteto New Yorko skyriui vadovauja rašytoja Midge Decter. Skyrius yra įsikūręs 211 East 51st St., N. Y.

TEISIAMI TERLECKAS IR SASNAUSKAS

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 45

1980 rugsėjo 15-19 Vilniuje LTSR Aukščiausiasis Teismas nagrinėjo Antano Terlecko ir Juliaus Sasnausko bylą. Teisėjas Ignotas, tarėjai — Burokevičienė, Vinča, prokuroras — Bakučionis, A. Terlecko gynėjas — Kudaba, o J. Sasnausko — Aperaitis.

Į teismo posėdžius niekas iš teisiamųjų draugų nebuvo įleisti, o į salę suėjo tik čekistai ir specialiai pakviesti asmenys, pvz.: Vilniaus Universiteto komjaunimo sekretorius Bagdonas ir kiti.

Rugsėjo 15 buvo perskaityta kaltinamoji išvada, kurioje A. Terleckas ir J. Sasnauskas kaltinami nelegalių leidinių dauginimu, platinimu ir kt. panašiais nusikaltimais. Jiems abiems taikoma LTSR BK 68 str. I-ji dalis.

A. Terleckas kaltu neprisipažino. Jis neigė visus jam primetamus kaltinimus ir teigė, kad iki tardymo jis nebuvo matęs net dokumento dėl Molotovo-Ribbentropo pakto (45 Pabaltiečių memorandumas — Red.).

J. Sasnauskas prisipažino parašęs daug pareiškimų, pasirašęs dokumentą apie Molotovo-Ribbentropo paktą, redagavęs leidinį "Vytis" ir kt.

Rugsėjo 16 buvo apklausinėjami liudininkai:

D. Sasnauskienė apibūdino savo sūnų kaip dorą ir gerą vaikiną, kentėjusį mokykloje už savo religinius įsitikinimus.

E. Terleckienė sakėsi nieko nežinanti apie 1977 m. kratos metu paimtą medžiagą.

Pensininkas mokyt. J. Šerkšnas teigė, jog neatsimena, kad kas jam būtų davęs "Vytį", o dokumentą dėl Molotovo-Ribbentropo pakto radęs švarko kišenėje.

S. Petruškevičienė parodė, jog buvo paskolinusi A. Terleckui straipsnį apie Seinių lietuvių katalikų padėtį (straipsnis buvo patalpintas "Vytyje"). A. Terleckas šį prodymą atmetė.

R. Mažukna tvirtino, jog dokumento dėl Molotovo-Ribbentropo pakto nepasirašęs.

V. Bastys paaiškino, kad apie Molotovo-Ribbentropo paktą su kažkuo kalbėjęs ir matyt pašnekovas supratęs, jog Bastys sutinkąs Pabaltiečių memorandumą pasirašyti.

Teisėjas paskaitė apklausos protokolą, kur Bastys liudijo, jog spaudos konferencijoje su užsienio žurnalistais A. Terleckas kalbėjęs apie Lietuvos okupaciją, o J. Sasnauskas — apie tikinčiųjų padėtį Lietuvoje.

Pečiulis liudijo, kad A. Terleckas siūlęs jam klausytis Vatikano radijo ir buvęs priešiškas tarybinei valdžiai.

Žiedūnas tvirtino, kad Terleckas jam siūlęs aprašyti savo gyvenimą (Žiedūnas buvo represuotas ir vėliau reabilituotas).

Gyd. V. Abraitis iš Jurbarko liudijo, kad A. Terleckas buvo atvažiavęs pas jį ir prašė palikti Paškauskienę ramybėje, nekvietinėti jos į psich-ekspertyzes.

Kun. B. Laurinavičius įrodinėjo, kad abu teisiamieji niekuo nenusikaltę.

A. Ragaišienė įteikė A. Terleckui gėlių. Liudytoja pareiškė, kad apie spaudos konferenciją jos namuose nieko negalinti pasakyti, nes tuo metu šeimininkavusi ir negirdėjusi, ką svečiai kalbėjo.

A. Tučkus (VVU studentas) įėjęs į salę pasveikino A. Terlecką ir J. Sasnauską ir pareiškė, kad apie teisiamųjų veiklą nieko nežinąs.

Teisėjas perskaitė į teismą neatvykusios Onos Poškienės liudijimą, kad Helsinkio dokumentus jai atvežęs J. Sasnauskas.

Perskaitomas kun. Norkūno parodymas, jog Terleckas atvežęs jam pasirašyti dokumentą, bet jis nepasirašęs.

Rugsėjo 17 toliau apklausinėjami liudininkai:

Žukovskis (iš Rygos) pareiškė, kad dokumentą dėl Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašęs.

Toliau buvo nagrinėjami kratų metu paimti popieriai, ir ekspertyzės išvados. Teisėjas pažymė-

(nukelta į 2 psl.)

Lietuviai ir lietuvių bičiuliai JAV Atstovų rūmų pirmininko Tip O'Neil kabinete Washingtone prieš Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Atstovų rūmuose vasario 18. Iš kairės: dr. Leonas Kriaučeliūnas, Alto vicepirm., kongresmanas Frank Annunzio (Ill.), pravedęs minėjimą, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, sukalbėjęs maldą, kongresmanas Jim White (Tex.), demokratų lyderis, Tip O'Neil (Mass.), duoda Atstovų rūmų svečio žymenį, kongresmanas Edward Derwinski (Ill.), dr. Jonas Genys, Antanas Vaičiulaitis, Lietuvos atstovas Washingtone dr. Stasys Bačkis, Amerikos Balso lietuvių skyriaus direktorius Alfonsas Petrutis, Alto vicepirm. Teodoras Blinstrubas. Nuotr. K. Jewell

NAUJI NUTEISIMAI LIETUVOJE

Briusely, Belgijoj, leidžiamas USSR News Brief biuletenis savo 1981 pirmajame numery pranešė apie teismus Lietuvoj.

Pernai lapkričio 24 ir 25 LTSR aukščiausiasis teismas nubaudė Genę Navickaitę dvejų metų laisvės atėmimu, o Oną Vitkauskaitę — pusantrų. Jos buvo suimtos pernai balandžio vidury ir apkaltintos "skleidimu žinomai melagingų prasimanymų, žeminančių sovietinę valstybinę ir visuomeninę santvarką" (LT SR Baudžiamojo kodekso 199 str. pirmoji dalis). Tikrasis jų "nusikaltimas" — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos platinimas.

Lapkričio 25-26 LTSR aukščiausias teismas posėdžiavo Kaišiadoryse, kur buvo nuteisti Povilas Buzas ir Anastazijus Janulis. Ir jie apkaltinti LKB Kronikos platinimu, bet jiem pritaikytas 68 straipsnis — "antisovietinė agitacija ir propaganda". Todėl Buzas 1.5 metų, o Janulis 3.5 metų bausmę turės atlikti griežto režimo lageriuose.

Vytautas Abrutis lapkričio 27-28 Vilniuj buvo nuteistas kalėti 2.5 metų bendro režimo lagery. Jam buvo pritaikytas 199 straipsnis — "sovietinę santvarką žeminančių melagingų prasimanymų skleidimas". (Elta)

BRAZINSKŲ BYLA

Prano Brazinsko ir jo sūnaus Algirdo byla Los Angeles teisme buvo vasario 23. Teismas jiem pripažino teisę prašyti pabėgėlių teisės. Teisme taip pat liudijo Simas Kudirka ir Vladas Šakalys. Jų advokatė buvo dr. Elena Armanienė. Kaip visi prisimename, Brazinskai, 1976 metų rudenį, pasitraukę iš Turkijos, Amerikoje sustojo nelegaliai. Jiem grėsė deportacija į Sov. Sąjungos okupuotą Lietuvą.

PER VATIKANO RADIJĄ 40 METŲ LIETUVIŠKAI

Vatikano radijas vasario 12 minėjo savo amžiaus 50 metų sukaktį. Prieš 50 metų — 1931 vasario 12 — tuometinis popiežius Pijus XI pirmą kartą radijo bangų pagalba kreipėsi į visą pasaulį, taip atidarydamas pirmąjį Vatikano radijo siųstuvą, kurį įrengė pats radijo išradėjas genialusis italų fizikas Guglielmo Marconi. Šiandien popiežiaus radijas yra vienas iš stipriausių ir plačiausiai klausomų visame pasauly. Jo programos yra perduodamos 35-kiomis įvairiomis kalbomis. Šiame tarptautiniame įvairių kalbų chore prieš 40 metų — 1940 lapkričio 27 — pirmą kartą prie popiežiaus radijo mikrofono suskambėjo ir lietuvių kalba.

Minėdami auksinį popiežiaus radijo jubiliejų, mes, lietuviai, drauge minim ir savos lietuviškos Vatikano radijo programos 40-ties metų sukaktį.

Auksinio jubiliejaus proga popiežius Jonas Paulius II didingoj Siksto koplyčioj Vatikane aukojo iškilmingas mišias. Drauge su Šventuoju Tėvu koncelebravo Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Casaroli, keturi Vatikano radijo direktoriai, etninių sekcijų vadovai ir bendradarbiai — iš viso daugiau negu 50 kunigų. Tarp jų buvo ir du lietuviai kunigai.

Lietuviam šio jubiliejaus proga buvo parodytas ypatingas dėmesys. Mišių dieviškojo žodžio liturgijos pirmajam skaitiniui buvo parinkta lietuvių kalba. Evangelija buvo paskaityta angliškai. Jubiliejinės mišios buvo transliuojamos į visą pasaulį su paaiškinimais šešiomis pagrindinėmis kalbomis. Visi komentatoriai atkreipė dėmesį į lietuvių kalbą, kuria buvo skaitomas pirmasis skaitinys, paimtas iš apaštalo šv. Pauliaus laiško romiečiam.

Tarp šešių invokacijų tikinčiųjų maldose viena buvo skirta už tuos, kurie kenčia religinės laisvės slopinimą ir pagrindinių žmogaus teisių pažeidimus. Ši maldos invokacija buvo skaitoma kinų kalba.

Po Evangelijos tartame žody popiežius Jonas Paulius II Vatikano radiją aptarė kaip nepaprastai vertingą, nepamainomą priemonę Bažnyčios tarnyboj. Popiežiaus radijo tikslas yra skleisti Kristaus Evangelijos tiesą, stiprinti Bažnyčios vienybę, visus sutelkiant apie Kristaus Vietininką žemėj. Šv. Tėvas ragino Vatikano radijo bendradarbius šią svarbią misiją atlikti su pilnu atsakomybės nujautimu ir su giliu įsitikinimu, kad Kristaus tiesos skelbimas neša visų laikų žmogui tikrąją, pilnutinę pažangą.

Baigdamas Jonas Paulius II atskirai kreipėsi į Vatikano radijo klausytojus, ypač į tuos, kurie kenčia dėl Kristaus:

"Visus jus kviečiu vis labiau jaustis didžiosios Bažnyčios šeimos dalim, mistinio Kristaus Kūno dalim ... visi esam viena Jėzuje Kristuje. Ir jeigu kam nors iš jūsų buvo suteikta malonė ne tik tikėti į Kristų, bet ir kentėti dėl Kristaus, tad težino, kad aš su meile visada esu šalia jo, būdamas tikras, kad, kaip sako apaštalas šv. Paulius, "Dievo žodis yra nesurakinamas".

BALTŲ ĮTAKA AUSTRALIJOS UŽSIENIO POLITIKAI

Tarp 1974 ir 1978 Australijos vyriausybė buvo pripažinus Pabaltijo okupaciją, kaip legalią, ir vėl grįžo prie nepripažinimo politikos. Baltų vaidmenį šioj politinėj raidoj analizuoja John Knight, liberalų senatorius Australijos parlamente, savo straipsny "The Baltic States: Foreign Policy and Domestic Response, 1974-1978", kurį išspausdino Queensland universiteto leidžiamas **The Australian Journal of Politics and History** (1979 balandis).

Jis rašo, kad "palyginti maža bendruomenė tapo svarbia pajėga, nukreipusia savo veiklą prieš vyriausybę, kuri, tos bendruomenės nuomone, ją išdavė ... Baltų bendruomenei Australijoj pavyko užtikrinti, kad į valdžią atėjusi liberalų ir "tautininkų" (National Country Party) koalicija suteiktų Pabaltijo valstybių problemai ypatingos svarbos ir pakeistų buvusios vyriausybės poziciją. Vėliau jie sugebėjo užtikrinti, kad ir pati darbiečių partija pakeistų savo 1974 nuosprendį ... Maža, bet iškalbi, pajėgi ir gerai organizuota grupė sugebėjo paveikti politikos raidą, nes jai užteko politinės valios, politinės nuovokos išlaikyti savo poziciją per ilgą laikotarpį". (Elta)

APRAŠO ŠAKALIO ŽYGĮ

Frankfurter Allgemeine Zeitung (1980.XII.15) išspausdino išsamų savo korespondento Madride straipsnį apie Vladą Šakalį. Claus-Einar Langen aprašo Šakalio pabėgimą ir baltų akciją prieš Molotovo-Ribbentropo paktą. Jis taip pat aptaria Helsinkio konferencijos tęsinių trūkumą: "Ten žodis duotas žmogaus teises pažeidžiančių valstybių atstovam, bet ne jų aukom. Todėl debatai apie prasižengimus prieš Helsinkio baigminius aktus tėra sterilios diplomatijos spektakliai. Šakalys būtų galėjęs Madride paaiškinti delegacijom, kodėl jis buvo priverstas Suomijoj slapstytis. Suomijai prikišama, kad, pagal susitarimą su Maskva, ji išduoda pabėgėlius sovietų pareigūnam. Tai svarbus priekaištas valstybei, pasirašiusiai Helsinkio baigminius aktus ... Šiandien Šakalys užmoka už savo veiklą Lietuvos nepriklausomybei atstatyti atskyrimu nuo šeimos. Jo šeimos likimas rodo, kad vokiečių-sovietų slaptos sutartys ... tebegyvos". (Elta)

MILAŠIUS MINI PABALTIJĮ

Gruodžio 9 Stockholme, Švedijoj, 1980 m. Nobelio premijos laureatas Česlovas Milašius skaitė tradicinę "nobelinę paskaitą", kurios metu jis paminėjo ir Pabaltijo valstybes. Jis kalbėjo, kad Hitleriui ir Stalinui mažos tautos ir valstybės tebuvo prekės, objektas mainam. Estijos, Latvijos ir Lietuvos dingimas iš pasaulio valstybių bendrijos amžinai primena dviejų diktatorių palikimą. Molotovo-Ribbentropo sutarties slapto protokolo dėka Pabaltijo valstybių šiandien nebėra Pabaltijo žemėlapiuose. Milašius priminė ir Katyną, Varšuvos sukilimą bei žmonių polinkį užmiršti žmogaus teisių pažeidimus. (Elta)

STEIGIAMA LITUANISTIKOS KATEDRA

PLB valdyba, per praėjusius kelerius metus rūpestingai tyrinėjusi galimybę steigti lituanistikos katedrą Š. Amerikoje, savo 1981 kovo 1 dienos posėdy peržiūrėjo visus gautus siūlymus iš universitetų, lietuvių akademikų, kultūrininkų ir visuomenininkų. Po ilgų diskusijų PLB valdyba nutarė lituanistikos katedrą steigti University of Illinois at Chicago Circle ir prašyti visų pasaulio lietuvių paramos ir pagalbos šiam nutarimui įgyvendinti.

Gynybos departamentas įspėjo Nato valstybes nelaukti iš JAV didesnių karinių įsipareigojimų Europai ginti, jei jos pačios nesistengs savo įsipareigojimų padidinti.

Savaitės įvykiai

Irane generalinis prokuroras uždraudė bet kurią veiklą Irane anglikonų Bažnyčiai, nors ten kalėjime kurį laiką laikyti anglikonų Bažnyčios misionieriai buvo rasti nekalti dėl šnipinėjimo.

Graikijos Atėnų srity įvyko smarkus žemės drebėjimas, per kurį žuvo 12 žmonių ir buvo padaryta didelių medžiaginių nuostolių.

Britanijos sosto įpėdinis princas Charles susižadėjo su turtingo ir kilmingo žemvaldžio Earl Spencer dukra Lady Diana Spencer.

Meksikos prezidentas Jose Lopez Portillo, nepaisydamas JAV viešo pareiškimo, kad Sov. S-ga ir Kuba ginkluoja Salvadoro partizanus, paskelbė, kad Meksika ir toliau palaikys santykius su Kuba.

Lenkijos Rzeszów ir Ustrzyki Dolne apylinkių ūkininkai, laimėję iš vyriausybės pažadų dėl žemės ūkio produktų kainų, žemės ūkio mašinų paskirstymo ir vietinės administracijos pagerinimo, nutraukė valstybinės unijos pastatų užėmimą.

Prez. Reagan panaikino prez. Carterio draudimą finansuoti eksportą į Čilę per Export-Import banką.

Muenchene veikiančioj radijo Free Europe stoty išsprogdinta bomba sužeidė 8 žmones ir apgriovė pastatą.

Kubos saugumo daliniai įžengė į Ekvadoro ambasadą, kur anksčiau įsiveržę 29 ginkluoti kubiečiai reikalavo politinės globos, ir sulaikė visus įsiveržėlius. Ekvadoras dėl to, protestavo, nes Kuba nebuvo gavusi sutikimo veržtis į ambasadą.

Valst. sekr. Haig pareiškė, kad JAV dabar labiau rūpi, kaip sustabdyti Sov. S-gos veržimąsi, ypač jos strateginį siekimą, įsitvirtinus Etiopijoj, Afganistane ir P. Jemene, įsigalėti Art. Rytuose, o ne skubėti atnaujinti Egipto ir Izraelio derybas dėl palestiniečių autonomijos.

Graikija nutraukė su Sov. S-ga sudarytą sutartį, pagal kurią Viduržemio jūroj veikiančių karo laivų aprūpinimo laivai galėjo būti taisomi Graikijos uostuose.

Kuvaito vyrai vėl išrinko naują parlamentą, kurio didelę daugumą sudarys vyriausybę remiantieji konservatyvūs atstovai.

Nuo praeitų metų pabaigos Kinijoj įvyko eilė protestų, demonstracijų, bado streikų ir eisenų dėl rinkimų klastojimų, nedarbo ir nekomunistinių unijų steigimo. Esą kai kur kariai atidengė į demonstruojančius ugnį ir keliolika žmonių nušovė.

Sov. S-gos prezidentas Brežnevas pareiškė sutinkąs tartis su JAV dėl Afganistano, bet tik tada, kai JAV ir Kinija paliaus ginklavusios mahometonų partizanus.

Prez. Reagan pažadėjo ir toliau remti Salvadoro juntą, bet neįsivelti į ten vykstančias kautynes. JAV numato parūpinti Salvadorui greitų pakrantėm saugoti laivų, malūnsparnių ir karinių patarėjų amerikinių ginklų vartojimui apmokyti.

Japonijos protestantų vadai atsisakė dalyvauti ten atvykstančio popiežiaus sutikime, nes popiežius numatąs aplankyti ir Japonijos imperatorių.

Italijos komunistų partijos vadas Enrico Berlinguer savo viešuose pareiškimuose solidarizavo su Lenkijos nepriklausoma unija, o Sov. S-gos prez. Brežnevas slaptu raštu jį smerkė už neištikimybę komunizmui. Dėl to Berlinguer nedalyvauja Sov. S-gos komunistų partijos kongrese.

Sovietų disidentai teigia, kad Charkovo psichiatras dr. Anatolij Kariagin buvo areštuotas už tai, jog Vakarų žurnalistam papasakojo apie psichiatrijos naudojimą politiniam reikalam.

Afganistano sostinėj Kabule sovietų kariai per klaidą nušovė miesto kriminalinės policijos viršininką, nes po jo apsiaustu pastebėję ginklą.

Nikaragvos vyriausybė siekia sukurti 200,000 vyrų miliciją. 16-60 m. darbininkai ir tarnautojai, baigę 45 val. apmokymą, bus įjungti į batalionus ir panaudoti greta kariuomenės galimiem įsiveržėliam atremti.

Zimbabvės vyriausybė nutarė užmegzti diplomatinius santykius su Sov. S-ga.

IŠ LIETUVOS K. BAŽNYČIOS KRONIKOS NR. 45

(atkelta iš 1 psl.)

jo, kad Terleckas nesilaikė savo 1977 duoto pasižadėjimo neveikti prieš tarybinę santvarką.

Rugsėjo 18.

A. Terleckas prisipažino, jog dalinai esąs kaltas.

J. Sasnauskas prisipažino kaltas dėl "Vyties" leidimo ir kritiškai vertino savo atvirus laiškus.

Prokuroras Bakučionis pakartojo kaltinamąją išvadą ir pasiūlė nubausti A. Terlecką 6 metams griežto režimo lagerio ir 5 metams tremties, J. Sasnauską 4 m. lagerio ir 3 tremties.

Advokatas Kudaba sakė, jog tikįs, kad Terleckas pilnai supras savo kaltę ir paprašė dėl šeimos sumažinti bausmę.

Advokatas Aperaitis kalbėjo apie reakcingus dvasiškius, apie tai, kad J. Sasnauskas esąs jaunas ir turįs laiko pasitaisyti. Jis prašė teismą dėl sveikatos sušvelninti bausmę (Per visą teismo procesą advokatas Aperaitis buvo labai netaktiškas. Tarp kita ko, politinėse bylose dalyvauja advokatai — saugumo bendradarbiai.)

Rugsėjo 19.

A. Terleckas savo paskutiniame žodyje prisipažino esąs kaltas, kad nesilaikė 1977 duoto žodžio. Grįžęs prižada neliįsti į jokią veiklą.

J. Sasnauskas kalbėjo, jog visą gyvenimą ieškojęs tiesos, visada norėjęs padėti žmonėms, nors ne visada buvęs teisus. Už viską atsakingas tik jis vienas. J. Sasnauskas prašė teismą suteikti jam galimybę mokytis.

NUOSPRENDIS

Kaltinamieji varė antitarybinę propagandą ir agitaciją, siekiant susilpninti tarybų valdžią Lietuvoje. Gamino, daugino, kaupė ir platino antitarybinio turinio leidinius, laiškus, pareiškimus, kuriuos reakcinės užsienio organizacijos panaudojo savo šmeižikiškiems tikslams. Nors jie savo kaltę pripažino tik iš dalies, tačiau pilnai įrodyta: 1) 1975. XI. Terleckas parašo laišką TSRS VSK dėl tariamo jo persekiojimo. Laiške teigiama, kad TSRS žmonės persekiojami už savo politinius įsitikinimus ir uždaromi į psich. ligonines. Laišką išplatino. 2) 1979 įteikė Paškauskienės laišką Sveikatos apsaugos ministrui, kuriame teigiama, kad žmonės už savo įsitikinimus uždaromi į psich. ligonines ir persekiojami. Tai įrodyta ligoninės gydytojo ir Basčio parodymais. 3) 1979 paruošė, daugino, platino rinko parašus po kreipimusi į TSRS, VFR ir kitas organizacijas, kuriame teigė, kad Lietuvos įstojimas į TSRS yra okupacija. Sasnauskas padaugino ir išplatino šį dokumentą lietuvių kalba, o Terleckas ruošė šį dokumentą rusų k. Tai įrodo rašomoji mašinėlė ir kalkės lapai, rasti pas Terlecką, o taip pat liud. Šerkšno, Norkūno parodymai. 4) Sasnauskas kartu su Terlecku paruošė medžiagą leidiniui "Vytis" Nr. 1, Sasnauskas daugino ir išplatino "Vyties" Nr. 2 ir Nr. 3. Nėra įrodyta, kad Terleckas dalyvavo 2 ir 3 numerių leidime. "Vytyje" išspausdinti šie antitarybiniai straipsniai: "Laisvę reikia išsikovoti", "Lazdijuose diskriminuojamas kun. Gustaičio atminimas" ir kt. Straipsniuose šmeižiama tarybų valdžia. Įrodo Sasnausko prisipažinimas, daiktiniai įrodymai, Šerkšno, Petruškevičienės liudijimas. 5) 1979. II Terleckas dalyvavo Ragaišienės bute nelegalioje konferencijoje, kurioje pateikė šmeižikišką medžiagą apie tariamą Lietuvos okupavimą, persekiojimus. Sasnauskas paruošė ir išplatino medžiagą apie šią konferenciją. Įrodo liud. Čerepanovo ir Basčio parodymai, kratos metu pas Sasnauską rastas aprašymas. 6) Kaltinamieji paruošė ir išplatino Ragaišio teismo proceso aprašymą. Įrodo rankraščiai ir spausdinti tekstai, rasti per kratą pas abu kaltinamuosius. 7) Terleckas pateikė medžiagą, o Sasnauskas paruošė str. apie Vytauto paminklo būklę Jurbarke. Įrodo rankraščiai ir spausdinti tekstai, rasti pas Sasnauską. 8) Sasnauskas paruošė ir padaugino protestus dėl Petkaus ir Terlecko areštų. Įrodo ekspertų išvados, rasti kratos metu dokumentai. 9) Sasnauskas parašė LKP CK laišką dėl tarnavimo armijoje ir dėl mirusiųjų pagerbimo, kuriuose šmeižikiškai teigiama apie tarybų valdžią Lietuvoje, sakoma, kad reikia gerbti tik tuos, kurie su ginklu rankose kovojo prieš tarybų valdžią. 10) Terleckas iki 1977.VIII.23 laikė, platino įvairius antitarybinius leidinius ir straipsnius, savo paruošto leidinio "Laisvės šauklys" atskirus numerius, LKBK, "Aušros" leidinius (str. "Nušluostykit ašaras" ir kt.). Teiginys, kad ši medžiaga priklauso ne jam, o Jokubynui yra nepagrįstas, nes įvairiose straipsnių vietose rasti rankraštiniai Terlecko tekstai.

Antano Terlecko ir Juliaus Sasnausko kaltė pilnai įrodyta. Jie dalinai prisipažino kaltais. Ateityje žada nedaryti antitarybinių veiksmų. Sasnauskas jaunas, žada mokytis, užsiimti visuomenei naudinga veikla. Jo sveikata silpna.

Skirta bausmė:

Terleckui 3 m. griežto režimo lagerio ir 5 m. tremties.

Sasnauskui 1.5 m. griežto režimo lagerio ir 5 m. tremties.

Atskira nutartis: Pranešti Vilniaus Universiteto rektoriui apie I kurso studento A. Tučkaus netinkamą elgesį teisme.

ATGAILOS DISCIPLINA

Artėja gavėnia — Bažnyčios atgailos oficialus laikotarpis. Sklindant visokiom nuomonėm šiuo laiku, labai svarbu tikintiesiem žinoti, kokia yra tikra Bažnyčios atgailos disciplina.

Amerikos vyskupai, panaudodami popiežiaus Pauliaus VI apaštalinę konstituciją, primena, kad, jei minėtas popiežius kiek sušvelnino pasninko nuostatus, tai jo tikslas buvo kviesti katalikus į gilesnį sielos atsivertimą, į tikresnį atgailos supratimą. Jis labai pabrėžė, kad reikia atlikti ne vien kūno atgailos veiksmus, bet virš viso — maldą ir artimo meilę.

Atgailos laikotarpis yra visa gavėnia; pasninko (kartą sočiai pavalgyti dienoj) ir nuo mėsos susilaikymo dienos yra Pelenų diena ir Didysis Penktadienis, gi gavėnios penktadieniai — tik nuo mėsos susilaikymo dienos. Kitais metų penktadieniais, nors patariama susilaikyti nuo mėsos, tačiau paliekama tikintiesiem pasirinkti kitus maldos ir artimo meilės darbus.

Į klausimą, kaip rimtai įpareigoja įsakytų pasninko dienų laikymasis, galima atsakyti, sutraukus trumpai pop. Pauliaus VI mintis, kad įsakymas daryti atgailą mus rimtai įpareigoja taip pat ir esmiškai laikytis įsakytų pasninko dienų. Tačiau Amerikos vyskupai sako, kad nereikia būti skrupulatais: nesilaikymas paskirų pasninko dienų dar nėra sunkus nusikaltimas. Tik nesilaikymas visų pasninko dienų ar didelio jų skaičiaus būtų toks nusikaltimas. Paliekama kiekvieno tikinčiojo sąžinei nuspręsti, ar jis turi pakankamą priežastį nesilaikyti tos dienos pasninko ar susilaikyti nuo mėsos.

A.P.

Waterbury, Conn., švenčiant Lietuvos nepriklausomybės šventę, miesto dienos burmistru buvo padarytas dr. Petras Vileišis (d.). Jis kelia šampano stiklą su miesto burmistru Edwardu D. Bergin. Tą dieną, vasario 16, prie miesto valdybos namų buvo iškelta Lietuvos vėliava. Nuotrauka iš Waterburio laikraščio.

Jei turi kokių lietuviškų spaudos darbų, kreipkis į lietuvių pranciškonų spaustuvę Brooklyne. Skambink 212 827-1350.

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compluteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR • • • BROKER • • • NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

LORENCE CONTRACTING CO., INC.
Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausius namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas apklojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiškai.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ
KVEĆAS JONAS 1933 + 1976

KELIONĖS Į LIETUVĄ — 1981

kovo 25 — balandžio 3 — $977	liepos 6-17 — $1,068
balandžio 15-24 — $977	liepos 20-29 — $1,112
gegužės 2-11 — $1,019	rugpiūčio 3-14 — $1,068
gegužės 7-16 — $1,019	rugpiūčio 3-12 — $1,112
gegužės 13-22 — $1,079	rugp. 19 — rugs. 3 — $1,362
gegužės 13-28 — $1,136	rugsėjo 3-12 — $1,148
gegužės 21-30 — $1,108	rugsėjo 17-26 — $1,059
birželio 4-13 — $1,148	rugs. 24 — spalio 3 — $1,059
birželio 18-27 — $1,148	spalio 8-17 — $1,019

Kainos yra iš New Yorko ir Bostono. Iš kitų miestų yra pridėtinis mokestis. Visose kelionėse praleidžiama 5 naktys Vilniuje, 2 ar 3 naktys Maskvoj, kai kurios dar Varšuvoj, Frankfurte ar Helsinky. Kainos gali keistis, keičiantis skridimų kainom.

Taip pat patarnaujama įsigyjant bet kokiom kelionėm bilietus, keliaujant lėktuvais, laivais, traukiniais, autobusais. Užsakomi viešbučiai. Išnuomojamos mašinos.

VYTIS TRAVEL
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
Tel. 212 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207
Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams $13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra • Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Žvelgiant į 1984 metus

Kodėl dabar žvelgiame į ateitį, net taip toli, į 1984 metus? Ką tai reiškia!

Tik retas lietuvių dabar galėtų pasakyti, ką reiškia 1984 metai. Taip yra, kad žmogus tokių dalykų neseka, neatsimena. Čia reikia domėtis specialiai istorija, praeitimi, kad tokie skaičiai vėliau atkreiptų dėmesį.

Tais 1984 metais kovo 4 sueis 500 metų, kaip mirė šv. Kazimieras, Lietuvos dangiškasis globėjas, vienintelis mūsų šventasis bent iki šiol. Galime ir čia ramiai tą datą nusirašyti ir taip toliau ramiai gyventi. Bet būkime teisingi ir atviri prieš tą praeitį.

Daugelis vyresniųjų atmena, kaip buvo švenčiami Vytauto Didžiojo metai. Tada irgi buvo 500 metų nuo jo mirties. Kokia buvo pompa. Sujudino visą kraštą — statė naujus tiltus, tiesė gatves ir pavadino jo vardu. Per visą kraštą nešiojo Vytauto Didžiojo paveikslą, kurį pasitikdavo su didelėm iškilmėm ir paskui tolyn išlydėdavo. Kiek pastatyta krašte paminklų. Kiek sukurta kitų meno kūrinių — paveikslų, skulptūrų, medalių. Išleistas specialus tų metų medalis. Išleista dailiosios literatūros kūrinių, jo vardu pavadintas Kauno universitetas ir t.t.

Vieni iš tų darbų buvo iš anksto organizuojami ir tais metais baigti, o kiti tais metais buvo tik pradėti. Užbaigta žymiai vėliau, pvz. muziejaus statyba, Kaune.

Nesileidžiant į detales, turime pripažinti, kad šiai sukakčiai buvo pasiruošta.

Ir čia Amerikoje vyko didelės iškilmės — dainų šventė ir iškilmingos pamaldos Šv. Patriko katedroje.

Šv. Kazimieras irgi mum labai svarbus. Jeigu su tokia iškilme galėjom švęsti Vytauto Didžiojo metus, tai reikia ir šiuos sukaktuvinius metus kuo gražiausiai paminėti. Reikia iš anksto rengtis, planuoti, daryti, kad paskui nepaliktų tik tuščia vieta kalendoriuje.

Kas turėtų organizuoti ir judinti? Iniciatyvos turėtų imtis kokia Kunigų Vienybė. Turėtų susitarti su Lietuvių Bendruomene, su lietuviškom kitom organizacijom ir šventę organizuoti bei planuoti.

Ką reikėtų padaryti? Žinia, projektų galima prigalvoti labai daug, bet ar juos įgyvendinsime, ar jie nepaliks tik projektai stalčiuje.

Pirmiausia siūlome išleisti naują knygelę apie šv. Kazimierą. Yra parašyta Zenono Ivinskio, parašyta su visa moksline literatūra, su įrodinėjimais, teigimais, neigimais. Visa tai gražu, reikalinga. Na, ar tokią knygelę dabarties jaunimas gali paskaityti. Ne. Jiem reikia šv. Kazimiero gyvenimo aprašymo labai paprasto, vaizdžiai parašyto, kad būtų matoma ir visa istorija ir svarbesnės jo gyvenimo datos. Parašymą galėtų jau dabar organizuoti, kad ir toji Kunigų Vienybė.

Išleiskime tų metų šv. Kazimiero medalį. Tokį medalį galėtų sukurti lietuvis medalių meistras Vytautas Kašuba. Sukurkime dar keletą paveikslų šventojo temomis. Ir juos reikia iš anksto organizuoti, dailininkus angažuoti.

Galima suorganizuoti ir naujų giesmių, kurios būtų patogios bažnyčioje giedoti. Didesniam religiniam koncertui sukurkime kantatą šventojo garbei.

Svarbiausia — sukelkime naują religinį sąjūdį, dvasinį atsinaujinimą. Išleiskime naujų religinio turinio knygų, kurias galėtume paskui slapta nugabenti į kraštą.

Sušaukime specialų religinį kongresą, kuris virstų ir manifestacija ir mūsų kūrybinių jėgų pasirodymu.

Reikia lyg dabar planuoti ir veikti, nes beregint praeis tie metai. Ir kuo mes tada papuošime šv. Kazimiero jubiliejų?

PASAULIO ĮVYKIAI VEIKIA MŪSŲ NAUDAI

Dr. J. K. Valiūno kalba, pasakyta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjime vasario 15 Kultūros Židinyje. Antraštėles sudėjo redakcija.

Lietuvės ir lietuviai okupuotoje Tėvynėje slaptai bei uždarai, o laisvajame pasaulyje viešai kasmet renkasi švęsti nepriklausomos Lietuvos atkūrimo metinių. Laisvojo pasaulio vyriausybės jau geriau supranta ir įvertina mūsų siekimą — padėti broliam ir sesėm išsivaduoti iš okupacijos, gyventi laisvai, nepriklausomai nuo kaimynų žiaurių užmojų bei jų imperialistinio išnaudojimo ir tautų naikinimo, kuris dar šiandien vadinamajame civilizuotame pasaulyje klesti. Laisvasis pasaulis geriau supranta mūsų tikslus, pradeda išgirsti mūsų pavergtos tautos šauksmą dalinai ir todėl, kad rusų imperijos pavojus jau pradėjo ir jam darytis aiškiu faktu.

Pažinkime dabartį

Mūsų darbai okupuotos Lietuvos labui bus našesni, jei mes sugebėsime pasimokyti iš praeities, žinosime dabartinę tarptautinės politikos raidą ir stengsimės, kiek tai mum įmanoma, savo veikla padėti Lietuvai ateityje.

Mum yra svarbūs viso pasaulio valstybių tarpusavio santykiai, juos reikia stebėti, kur įmanoma, įtaigoti, bet šiandien mėginkime tuos klausimus kondensuoti. Aš ribosiuos pirmoje eilėje JAV — Sovietų Sąjungos tarpusavio klausimais, kurie įjungs ir kitas valstybes, bet jau daugiau-mažiau išplaukiant iš tų klausimų problematikos, o nebus paliesti iš esmės. Mum labai svarbus yra dabartinis Lenkijos vidaus politinės padėties klausimas. Aš apie tai trumpai pasisakysiu.

Dr. Kęstutis Valiūnas kalba Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 15 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaičio

Pasibaigė vyravę laikotarpiai

1980 metai JAV ir Sovietų Sąjungos santykiuose yra svarbūs tuo, kad dar prieš tai vyravę laikotarpiai pasibaigė, ir šiandien mes žvelgiame į naują tarptautinės politikos veidą, kuris rodo rusų imperializmą be kaukės ir kuris jau darosi vis suprantamesnis mūsų draugam Vakaruose. Tie Vakarai iki šiol netikėjo, ką mes jiem sakėme apie rusų okupuotų tautų padėtį, apie skausmą, beviltiškumą, nužmoginimą ir ne tik mirtį, bet ir gyvenimo esmės sunaikinimą.

Pirmasis laikotarpis

Pirmasis laikotarpis tęsėsi nuo 1945 metų iki 1970. Šiame laikotarpyje JAV buvo didžiausia pasaulio jėga. Tai buvo pražiopsotas ketvirtis šimtmečio, kurio bėgyje Vakarų valstybės, išskiriant V. Vokietiją ir Japoniją, leido rusų imperijai išaugti ligi tokio dydžio, kad pastaroji 1970 metais pradėjo reikalauti jau pasaulinės jėgos lygio pripažinimo. Tai jai pavyko pasiekti, ir nuo 1970 metų iki 1980 prasidėjo vadinamasis detente laikotarpis.

Detente laikotarpis

1970 metais Sovietų Sąjunga turėjo tokį didelį branduolinių ginklų aruodą, kad pasaulinis karas reikštų ne tik V. Europos, JAV ir Kanados sunaikinimą, bet yra laikomas mūsų planetos pabaiga. Vakarų pasaulis, leisdamas tais baisiausią sunaikinimą nešančiais ginklais apsiginkluoti rusų imperijai, baigė savo pranašumą ne tik ideologiškai, bet ir fiziškai.

Ideologiškai — nes komunizmas pareiškė esanti geriausia idėja žmonijos problemoms spręsti, o fiziškai, nežiūrint į tai, jog tai neigiama daug Vakarų istorikų bei diplomatų, faktiškai Sovietų Sąjunga yra beveik autokratinė imperija. Autokratinė pirmoje eilėje todėl, kad nėra demokratinė ir jai nesvarbus jos vergų gyvenimo lygis.

Didiesiem ponam Kremliuje pakaks ir sviesto ir šampano.

Prezidento Nixono sutartis

Prezidentas Nixonas 1972 metais gegužės mėnesį pasirašė Maskvoje taip vadinamą "containment" sutartį, tikėdamasis išbristi iš Vietnamo pelkių. Jau pats sutarties pavadinimas rodė, kad JAV leido Sovietų Sąjungą vadinti save globalinės pasaulio politikos lygio partneriu. Vakarų Europa, ypatingai kolonijas turėjusios valstybės, rūpinosi ne tik savo kraštų pokarinio laikotarpio socialinėmis problemomis, bet taip pat stengėsi išlaikyti atsparumą prieš Sov. Sąjungą bei vadinamo trečiojo junginio — valstybių bei tautų nuo Indonezijos iki Zaire — reikalavimą juos ne tik prieš kaimynus apginkluoti, bet ir ūkiškai išlaikyti. (Man prisimena Indonezijos ūkio ministerio 1953 m. pareiškimas: žmonės dirbo olandam, jų nėra, kam dirbti?). Tai primintina tik todėl, kad Sovietų Sąjunga tuose kraštuose lengviau suranda rėmėjų.

Prieš Helsinkio sutartį

Prezidento Nixono kelionė Maskvon atkėlė vartus Helsinkio aktui. Tą aktą pasirašė 1973 pirmoji užsienių reikalų ministerių konferencija, o prezidentai iškilmingai pasirašė 1975 metais. Mes prieš tą sutartį išėjom todėl, kad rusai jau nuo 1972 metų skelbė, kad jų pokario sienos esančios pripažintos ir kad Baltijos valstybės neturi jokios vilties šį JAV veiksmą pakeisti. Iš esmės tačiau Vakarai ir šiandien nepripažįsta Baltijos valstybių įjungimo į imperiją ir toliau nepripažins!

Įdomu, kad vadinamosios "containment" 1972 metų sutarties Maskvoje pasirašytas tikslas buvo sustabdyti rusų veržlumą, o 1975 metais, Helsinkio akto metais, rusai per savo samdinius kubiečius okupavo Angolą. Rusai Afrikoje!

V. Europos politika

Šiame laikotarpyje V. Europa, būdama ūkiškai ir politiškai stiprus vienetas, pradeda vesti gana nepriklausomą politiką visuose pasaulio kontinentuose. Jos padėtis gana skirtinga nuo JAV. Rusų tankai gali būti Hamburge per dvi ir pusę valandos. Ruhro krašte per 7 valandas. Prancūzija ir Vokietija pradeda labai artimai ne tik ūkiškai, bet ir politiškai bendrauti. De Gaulle ir Adenauerio pradėta ašis, naujiena Europoje, virsta pozityvia jėga. Europiečiai aiškiai mato, kad JAV negali būti viso pasaulio ūkvedžiu ir prižiūrėtoju.

S. Sąjungos ekspancija

Sovietų Sąjunga, primigdžiusi Vakarus gražiais pažadais Helsinkyje, veikė nuo Vietnamo, Afrikos valstybių, centrinės Amerikos ir iki Afganistano. 1978 metais Afganistano vyriausybė, žiauriausiai marksistų išžudyta, buvo jų perimta. Marksistų suorganizuotas JAV ambasadoriaus Adolph Dabs nužudymas Kabul 1979 vasario mėn. iššaukė tik JAV protestą. Tai ir viskas.

Baigėsi detente

Rusų įsitvirtinimas stragteginėse Afrikos vietovėse neiššaukė rimto JAV atoveiksmio. Kada jie 1979 gruodžio pabaigoje įgriuvo į Afganistaną, baigėsi detentės dešimtmetis.

Mūsų jau 35 metus kartojami įtikinėjimai mūsų Vakarų draugam buvo pasakyti, kaip sutikimas su mūsų pastangomis, šiais prezidento Carterio žodžiais: "Sovietų agresija Afganistane padarė daug dramatiškesnį pasikeitimą mano galvosenoje apie galutinius Sovietų tikslus, negu bet kas, ką jie yra padarę po to, kaip esu prezidentūroje".

Tuo ir baigėsi 1970-1980 metų Vakarų vylimasis, kad Sovietų Sąjunga džiaugsis Helsinkio aktu ir pradės bręsti kaip imperija, žinoma, Lietuvos sąskaiton. Prezidento Carterio sankcijos prieš Rusiją visiem žinomos. Aš tikiuosi, kad prezidentas Reagan pratęs javų tiekimo sustabdymą rusam, nes tik šiais metais jie pajus jo svarbą. Tai galėtų būti ženklas rusam, kad gal kapitalistai neparduos virvės, ant kurios juos komunistai pakars.

(Bus daugiau)

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys
Manhattan College

59

Rebeka atidaro krepšius su sumuštiniais. Duonos plokštainis su sūriu. Vandens, sako, rasime pakeliui.

Vieškelis nuo Susa vis dar tiesus ir lygus. Važiuojame kone tiesiog šiaurėn. Prie Andimešk miesto paliekame patogų kelią kalnų link į rytus. Jis veda į šacho Muhammad Reza užtvanką. Kairėje atsiranda upė. Putodama skuba į pietus. Mūsų vieškelis sparčiai lipa, nors ir atrodo, kad dar važiuojame lyguma.

Prie Babazeyd mūsiškis vieškelis suka rytų link — tiesiai į Zagros kalnus. Nauju keliu važiuojame į šiaurvakarius — link Kermanšah Kurdistane. Ir geležinkelis nuo vieškelio suka rytų link — tiesiai į Zagros kalnus. Nauju keliu važiuojame į šiaurvakarius — link Kermanšah Kurdistane. Ir geležinkelis nuo vieškelio atsiskiria.

Lyguma, bet jau esame aukštokai. Jaučiu, kad oras sausesnis. Šoferis įsismagina. Naktis Ahwaz šutroje, judrus rytas ir turtingi įspūdžiai daro mane nerangų. Rodos, kad žiūriu per autobuso langą ir vis labiau žalėjančią lygumą, tačiau mažai ką matau. Užmiegu. Pokaitis pakeliui iš Elamo į Mediją.

Per Irano Kurdistaną

Pabundu, nes vėsu. Autobuso langas atviras. Važiuojame plačiu ir ilgu kalnų slėniu. Palei vieškelį žalios lankos ir dirvos su trumpais kviečiais. Kai kur ražienose pastatytos klajoklių palapinės. Aplinkui didelės avių ir ožkų bandos. Piemenys joja ant arklių. Pora jų prie pat vieškelio šnekučiuojasi. Ginkluoti šautuvais. Be barzdų, tik su ūsais.

Kalnai nėra nei uolėti, nei miškingi. Augmenija jau sutrupino stačiąsias uolas ir pavertė jas derlingu juodžemiu. Geros ganyklos aukštumose.

Zagros kalnai yra lyg 200 km platumo tvora, kuri skiria Mesopotamiją nuo Irano plokščiakalnio. Jų ilgis — bent 900 km — nuo Pars pietuose iki Azerdaidžano šiaurėje.

Kurdai čia yra medų palikuonys. Nūdien jie suskilę į gentis ir gimines su genties seniūnu ar giminės galva. Kone visi kurdai yra sunitai musulmonai, tačiau kurdės nesidangsto gaubtuvais. Jų galvas puošia spalvingos skarelės. Vyrai saugo bandas. Paauglės dukros jiems padeda. Moterys triūsiasi apie namų apyvoką prie namelių kaimuose ar prie palapinių slėnyje. Sūnūs joms padeda.

Kurdai yra ir sėslūs, ir klajokliai. Būdami musulmonai, kurdų vyrai nesinaudoja Korano leidimu turėti keturias žmonas. Rebeka sako, kad reikia su žiburiu ieškoti kurdo su dviem ar trim žmonom. Mergaitės išteka jaunutės — 12 metų. Vedybos yra šeimos reikalas, o ne jaunųjų.

Per laukinį Kurdistaną. Klajokliai su bandomis. Nuotr. A. Rubšio

Prieš pat Kermanšah mus sustabdo kelių policijos užtvara. Domisi tik šoferiu ir Rebeka. Irane eismo policija nevažinėja vieškeliais, baugindama vairuotojus. Pagrindiniai vieškeliai turi nuolatines policijos užtvaras. Čia eismo policija tikrina vairuotojo leidimą ir keliaraštį, kuriame pažymėta, iš kur imta važiuoti ir kada išvažiuota. Mūsų šoferis ėmė vairuoti 4 val. ryto, o dabar jau 4 val. popiet.

Važiuota 12 valandų. Pagal eismo įstatymus, šoferis tegali būti prie vairo tik 8 valandas. Policininkas tuojau pat klausia: "Kur yra antrasis šoferis?" Rebeka ima karininkui už rankovės ir tempia į netolimą arbatinę. Grįžta po keliolikos minučių, gražina šoferiui keliaraščio knygutę ir linki laimingai pasiekti Hamadan.

Kermanšah — kurdų miestas

Mūsų vieškelis prie Šahabad-i-gharb miestelio susilieja su labai judriu vieškeliu, kuriuo važiuojama nuo Bagdado į Teheraną. Ir mums juo reikia važiuoti į Hamadan.

Saulė jau svyra į vakarus. Gaivi vėsuma ir nuostabūs vaizdai pažadina mano budrumą. Kermanšah tik už 26 km. Kalnų viršūnės jau uolėtos. Spygliuočiai kur ne kur auga tarp uolų. Rytų pusėje dangus toks žydras, kaip niekur. Uolos vis aukštesnės, o vieniši medžiai ir siauras kalnų vieškelis sudaro vis naujus reginius.

Kertame kalnų virtinę, palipdami kone 500 metrų. Vėl naujas slėnis. Jis platesnis negu anksčiau pravažiuotieji. Už penketo kilometrų lyg ant delno slėnio vingyje nugara į kalnus remiasi Kermanšah. Mečečių kupolos, naftos apdirbimo įmonių ugnimi alsuoją kaminai ir naftotiekiai patraukia akis.

Kermanšah yra kurdiškas miestas. Tiesa, čia daug naftos pramonės, kuria rūpinasi Irano valdžia. Tačiau patys kurdai vis didžiuojasi arklių auginimu. Įdomu matyti arklių bandą. Laiko stoka neleidžia mums ilgiau sustoti. Tik iš autobuso stebiu miestą ir jo gyventojus — kurdus.

Gatvėse yra ir automobilių, ir traktorių, ir arklių. Dar tebeprekiaujama turgaus aikštėje. Ana, vyrų būrys bando arklius. O ten daugiasluoksniuose sijonuose, su skaromis ant galvų, moterys lygstasi su medžiagų vertelgomis. Medžiagos tamsios, bet gėlėtos. Prekiaujama ir maisto gaminiais, daržovėmis, vaisiais, uogomis.

Pervažiavus Kermanšah, dar ilgai žiūriu per užpakalinį autobuso langą. Kurdų miestas palengva tolsta. Pavakario saulė, kalnų virtinės padedama, kuria šešėlius apie miestą.

Bisitun: trikalbis Darijaus I įrašas

Dar 30 km iki Uolos su įrašu, kuris tapo raktu į kyliaraščio mįslę. Slėnis kai kur garuoja. Spėju, kad ten teka upeliukas, veržiasi šaltinis, yra vandens kūdra. Vieškelyje judėjimo labai daug. Voros sunkvežimių su ženklu IN TRANSIT mus pristabdo. Tačiau Rebeka vis dar žada Uolą mums parodyti prieš saulėlydį.

Slėnis šį kartą nesibaigia nauja kalnų virtine. Pačiame slėnyje dažnėja ir didėja uolėti kauburiai. Vieškelis ima sukaliotis palei įspūdingas uolas. Ir miško daugiau.

(Bus daugiau)

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖS PROGA

Jo palikimas jaučiamas ir dabar

Kasmet pro mus praeina šv. Kazimiero šventė — kovo 4. Išklausome pamokslų, dalyvaujame skautų surengtoje Kaziuko mugėje. Dar žinome, kad jis buvo karalaitis, iš karališkos šeimos. Tai ir visa. O kada jis gyveno? Vargiai kas pasakys. Štai kelios prisimintinos datos, keli įdomesni trupinėliai iš jo gyvenimo ir kulto.

Kada gyveno?

Šv. Kazimieras gimė Krokuvoje 1458 spalio 3. Nuo Vytauto Didžiojo mirties buvo praėję tik 28 metai, nuo Žemaičių krikšto — 45 metai, nuo Lietuvos krikšto — 71 metai. Jo tėvas buvo Kazimieras, Jogailos sūnus, iš tėvo ir motinos pusės — lietuvis. Motina — Elzbieta, austrė, iš garsios Habsburgų giminės.

Nuo Jogailos, šv. Kazimiero senelio, mirties tebuvo praėję tik 24 metai.

Šv. Kazimieras užaugo Krokuvoje. Į Lietuvą pirmą kartą atvyko, būdamas 16-kos metų, 1474. Vėliau Lietuvoje daug kartų lankėsi, gyveno Vilniuje, tvarkė valstybės reikalus.

Mirė 1484 kovo 4 dieną. Tai buvo ketvirtadienis po Pelenų dienos. (Šiemet Pelenų diena yra jo mirties dieną — kovo 4). Mirdamas buvo 26 metų. Mirė Gardine, ne Vilniuje. Gardine buvo karaliaus pilis, kur jis buvo dėl ligos iš Vilniaus pasitraukęs. Sirgo džiova. Palaidotas Vilniuje. Jo karstas buvo padėtas Vilniaus katedroje, Goštautų — Katkevičių koplyčioje.

Kanonizacija pradėta 1517. Karalius Zigmantas Vaza prie katedros pastatė gražią koplyčią, kuri buvo baigta 1636. Tada ir buvo perkeltas šventojo karstas į tą koplyčią.

Čia šventojo palaikai išbuvo per tris šimtus metų. 1953 jie buvo perkelti į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią Antakalnyje, Vilniaus priemiestyje, nes okupantai Vilniaus katedrą pavertė koncertų sale ir meno galerija.

Jėzuitų veikla

Prie jo kulto išgarsinimo labai daug prisidėjo jėzuitai. Jie Vilniuje 1604-1615 pastatė jo vardo bažnyčią. Tai buvo pirmoji baroko bažnyčia Lietuvoje. Iš čia išaugo visas gražusis Vilniaus barokas.

Jėzuitai šventojo garbei rengė iškilmingas procesijas, vaidinimus, misterijas. Jo kultą išnešė ir už Lietuvos ribų.

Lietuvos globėjas

Jau šv. Kazimiero laikais ėmė stiprėti Maskvos ir pravoslavijos grėsmė. Sakoma, kad jis prašęs savo tėvą karalių Kazimierą, kad uždraustų Lietuvoje statyti cerkves. Tuo klausimu labai daug prirašyta, bet tikrų įrodymų nėra. Tačiau paliko pažiūra, kad karalaitis buvo nusiteikęs priešiškai Maskvos atžvilgiu.

Kai jis buvo paskelbtas šventuoju, drauge buvo paskelbtas ir Lietuvos globėju. Lietuvai globoti jau buvo skirti net du šventieji — šv. Jurgis ir šv. Mikalojus. Šv. Jurgis daugiau buvo Lietuvos kariuomenės globėjas. Dabar naujasis šventasis buvo iškeltas viršum abiejų pirmųjų globėjų, nes jis buvo juk lietuviškos kilmės, palaidotas Vilniuje. Jis buvo savas. Didžiųjų pavojų metu savaime maldos krypo į šį šventąjį.

Yra pasakojimų, legendų ir užrašytų stebuklų, kaip šv. Kazimieras padėjo Lietuvos kariuomenei karuose su Maskva.

Scena Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje.

Gražiausioje baroko Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Vilniuje yra daug šoninių koplyčių. Vienoje yra reljefas, kuris vaizduoja, kaip šv. Kazimieras pagelbsti Lietuvos kariuomenei prieš Maskvą. Šventasis pirmas joja Lietuvos kariuomenės prieky. Gale ant sienos lotyniškai įrašyta, ką tai reiškia.

Dabar, kai leidžiamos knygos apie šią garsią baroko bažnyčią, kai dedamos šios scenos nuotraukos, lotyniškas tekstas išretušuojamas, kad jo niekas neperskaitytų. Taigi komunistinė cenzūra išbraukia posakius ir iš senų architektūrinių paminklų.

Rusų persekiojamas

1655 buvo rusų invazija į Lietuvą. Užėmė Vilnių. Vysk. J. Tiškevičius šventojo karstų išgabeno, kad nebūtų priešų sunaikintas. Po karų vėl buvo sugrąžintas į Vilnių.

Kai 1795 rusai okupavo Lietuvą, tuoj ėmė drausti ir varžyti šv. Kazimiero kultą. Uždraudė giesmę į šv. Kazimierą, nes ten kaip tik ir buvo minima jo prakalba prieš rusus. Uždraudė švęsti šv. Kazimiero šventę.

Garsiąją, jėzuitų statytą šv. Kazimiero bažnyčią atėmė ir pavertė cerkve. Ši bažnyčia buvo lyg senosios Lietuvos simbolis, nes ji ant savo kupolo turėjo bokštelį, kuris buvo panašus į Lietuvos valdovo karūną. Rusai tą bokštelį nuvertė ir padarė tipingą slavišką bokštą.

Po pirmojo pasaulinio karo cerkvė vėl buvo paversta katalikiška bažnyčia, grąžintas ir jos vardas. Kai lietuviai valdė Vilnių ir vokiečių okupacijos metais, buvo pertvarkytas ir bažnyčios kupolo bokštelis. Architekto Jono Muloko pastangomis vėl buvo padaryta senosios Lietuvos valstybės karūna. Tokia ji ir dabar tebesilaiko.

Tačiau Šv. Kazimiero bažnyčia užkliuvo ir dabartiniam okupantam, ir jie pratęsė carų tradiciją, atėmė bažnyčią ir padarė savo šventove — įkūrė ateizmo muziejų.

-o-

Jau praėjo penki šimtai metų, kaip šis karalaitis vaikščiojo Vilniuje, išeidavo iš pilies šelpti vargšų, lankyti bažnyčių. Taip seniai visa tai, o jo pėdos, jo palikimas jaučiamas dar ir šiandien. (p.j.)

Šv. Kazimieras. Dail. Z. Kolbos vitražas pranciškonų koplyčioje Kennebunkporte, Maine.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Vasario 2 pavergtoje Lietuvoje **mirė** žymus vidurinosios kartos rašytojas **dramaturgas Raimundas Samulevičius.** Spaudoje rašoma, kad tragiškai žuvo, tačiau nepranešama nei žuvimo aplinkybių, nei priežasties. R. Samulevičius buvo gimęs 1937 rugsėjo 25 Kaune. Gimnaziją baigė Jonavoje. Pradžioje studijavo veterinariją; ją baigęs, dirbo bitininku kolchoze. Literatūrą studijavo (nuo 1963) M. Gorkio vardo literatūros institute Maskvoje. Trumpus beletristinius dalykus pradėjo spausdinti periodinėje spaudoje 1954. Tačiau ryškiausiai pasireiškė draminėje kūryboje. 1964 Kauno dramos teatre buvo pastatyta jo pirmoji pjesė *"Studentiška novelė"*. Toliau gana intensyviai jis kūrė dramą po dramos: *"Pasiklydęs tarp žvaigždžių"* (1966), *"Jeigu pasibels . . ."* (1967), *"Sofoklas ir ji"* (1968), *"Aidas"*, *"Tiltas į tolimąją naktį"* (1969), *"Paukšti, ateik čia"* (1975), *"Kaip vėjas laukuose"*, *"Laukimas"* (1976). Be to, inscenizavo *Vaižganto "Nebylį"*, *P. Merimės "Lokį"*, scenai paruošė *V. Krėvės "Šarūną"*. R. Samulevičiaus kūriniai vaidinami visuose Lietuvos teatruose. Daug veikalų išversta į rusų ir kitas kalbas, jie vaidinami Rusijoje, Ukrainoje, Estijoje, Armėnijoje, Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Suomijoje ir kitur. Rašė spaudoje teatro ir literatūros klausimais. Tai vienas talentingųjų pavergtos Lietuvos rašytojų.

— 1980 Kultūros Barų Nr. 11 yra paskelbtas Vilniaus universiteto lietuvių kalbos katedros docento *Adomo Šoblinsko* **pasikalbėjimas** su švietimo ministerijos mokyklų valdybos viršininku *Bronium Dobrovolskiu*. Iš pasikalbėjimo sužinome, kad kai kuriose Lietuvos gimnazijose yra įvestas sustiprintas lietuvių kalbos ir literatūros mokymas. Tokios gimnazijos esančios Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje, Anykščiuose, Telšiuose, Utenoje ir Elektrėnuose. Kitų miestų mokyklose esąs nuo VII klasės įvedamas neprivalomas papildomas lietuvių kalbos ir literatūros kursas. Mokinys čia galįs pasirinkti lietuvių kalbos žodyną, frazeologiją, ryškųjį skaitymą, lietuvių literatūrinės kalbos raidą, lietuvių beletristiką arba sovietinių tautų literatūrą. Gimnazijose su sustiprintu lietuvių kalbos dėstymu dar dėstoma ir lotynų kalba. Tokios žinios lyg ir paguodžia lietuvį. Tačiau mokyklų viršininkas tame pat pasikalbėjime neužmiršo pabrėžti ir dvikalbiškumo reikalo. Mokinys jau mokyklos suole turįs gerai išmokti rusų kalbą, kuri esanti svarbi sovietinių žmonių bendravimo, idėjinio ir dvasinio akiračio plėtimo priemonė. Tai rusinimo priemonė per mokyklas. Jau dabar visokie suvažiavimai ir susirinkimai, kur dalyvauja bent vienas žymesnis rusas, vyksta rusų kalba, taip pat daugelyje įstaigų interesantai verčiami reikalus atlikti rusiškai. Dvikalbiškumas yra didelis pavojus lietuvių kalbai išstumti iš viešojo gyvenimo, ypač kad iš kolonistų rusų dvikalbiškumo nereikalaujama.

— Kadangi bolševikų pavergtuose kraštuose komunistų partija kontroliuoja visą kultūrinį gyvenimą, tai pravartu žinoti, kurie **žmonės yra Maskvos parinkti į Lietuvos komunistų partijos centro komitetą.** Spaudoje paskelbta, kad XVIII komunistų partijos suvažiavimas "išrinko": pirmuoju sekretorium *P. Griškevičių*, antruoju — rusą *N. Dybenko*, ir dar trys komiteto sekretoriai — *V. Astrauskas*, A. centro komitetą sudaro: P. Griškevičius, A. Barkauskas, R. Songaila, N. Dybenko, V. Astrauskas, A. Barauskas, A. Brazauskas, A. Gerensas, K. Kairys, V. Sakalauskas, L. Šepetys. Kandidatais parinkti: V. Baltrūnas, V. Mikučiauskas, J. Petkevičius, P. Šileikis. Paskirti ir skyrių vedėjai: organizacinio skyriaus — V. Kardamavičius, propagandos ir agitacijos — J. Kuolelis, mokymo įstaigų — J. Jakaitis, kultūros — S. Šimkus, užsienio ryšių — F. Strumilas, pramonės — L. Maksimovas, transporto — P. Gabrėnas, statybos ir miestų ūkio — A. Daukša, lengvosios ir maisto pramonės — A. Kiriuščenka, žemės ūkio — V. Normantas, prekybos ir buitinio aptarnavimo — N. Raguotis, administracijos — A. Builis, Bendrojo skyriaus — L. Bartoševičius, partinės komisijos pirmininkas — G. Mogilevcevas, reikalų vedėjas — B. Aliukonis. Patvirtinti ir laikraščių redaktoriai: Komunisto — G. Zimanas, Tiesos — A. Laurinčiukas, Sovetskaja Litva — V. Jameljanovas, Červony Štandart — L. Romanovičius, Valstiečių Laikraščio — J. Karosas. Nors daugumos tų žmonių pavardės yra lietuviškos, bet jų pareigos yra tarnyba pavergėjams.

— Pavergtos Lietuvos spaudoje platokai paminėta skulptoriaus **Juozo Mikėno 80 metų gimimo sukaktis.** Kilęs iš Skardupio Latvijoje, meno mokslus ėjęs Kauno meno mokykloje ir keliose Paryžiaus meno akademijose, Mikėnas išaugo į vieną žymiausių Lietuvos skulptorių. Nepriklausomybės laikais jis Paryžiaus parodai sukūrė "Rūpintojėlį", laimėjusį premiją, New Yorko 1939 parodai sukūrė "Lietuvos" skulptūrą. Tačiau didelę duoklę atidavė ir okupantų pasiūlytai tematikai. J. Mikėnas yra daręs didelės įtakos ir visai Lietuvos skulptūros raidai.

— Lietuvos valstybinio dailės instituto rektoriui dail. **Vincui Gečui sukako 50 metų.** Ta proga Vilniaus dailės parodų rūmuose buvo surengta jo kūrinių paroda ir suteiktas jam nusipelniusio dailininko vardas. Į parodą sugužėjo partijos ir valdžios viršūnės. Tas rodo, kad V. Gečas visada plaukia pasroviui.

— Vasario 3 **Maskvoje Lietuvių literatūros taryba** (maskvinė lietuvių literatūros priežiūros įstaiga), L. Ozorovui pirmininkaujant, turėjo posėdį, kuriame Liet. rašytojų sąjungos sekretorius P. Bražėnas kalbėjo apie lietuvių rašytojų veiklą ir jų kūrinius. Pasidžiaugta, kad per metus iš lietuvių kalbos į rusų kalbą buvę išversta apie 20 knygų.

— Ateinantį birželio mėnesį Rytų Vokietijoje rengiamas **R. Schumanno vardo pianistų konkursas.** Iš lietuvių konkurso dalyvių parinktas muzikas J. Karnavičius, muzikos mokslus baigęs P. Čaikovskio konservatorijoje.

— 1979 Lietuvoje buvo **gyventojų surašymas.** Tačiau to surašymo duomenų viešumai mažai tebuvo paskelbta. Centrinės statistikos valdyba dabar davė spaudai šiek tiek gyventojų statistikos žinių. Dabar Lietuvoje yra 3,398,029 žmonės. Vyrų yra 1,603,675, moterų — 1,794,354. Rašoma, kad per dvidešimtį metų gyventojų padaugėjo vienu ketvirtadaliu. Prieauglis daugiausia priklauso nuo gimimų skaičiaus. Nerašoma, kiek padaugėjo atėjūnų, nei kaip gyventojai skirstomi pagal tautas. Matyt, ne norima, skelbti, kiek padaugėjo rusų.

– **Skulptorius Gediminas Jokūbonis kuria Adomo Mickevičiaus paminklą.** Paminklas bus 4,5 m aukščio, iškaltas iš granito. Poetas bus atsirėmęs į perskilusią kolonų. Veidas turėsiąs dramatiškų bruožų. Paminklas bus pastatytas Vilniuje, šalia Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčių prie Vilnelės. A. Mickevičius, gyvendamas Vilniuje, mėgęs lankytis prieš Bernardinų bažnyčią buvusiose kapinaitėse.

– Žinomas kelionių ir gamtos grožio apybraižininkas **Romas Sadauskas** Literatūros ir Meno laikraštyje išspausdino spalvingą straipsnį *"Gaila upelės Ratnyčėlės"*. Straipsnyje rašoma, kad M. K. Čiurlionio pamėgta ties Druskininkais į Nemuną įtekanti Ratnyčėlė, nors ir yra paskelbta gamtos draustiniu, dabar yra negailestingai teršiama. Ją teršia prie Ratnyčėlės ištakų įsikūrusi Kauno medicinos instituto poilsio stovykla, kiek žemiau Latežerio kaimas, toliau grybų plovykla, kolektyviniai sodai, kuriuose statomi dideli gyvenamieji namai, o prie pačių Druskininkų suteka į upelę net kanalizacijos srutos. Tai tau ir gamtos apsaugos įstatymai!

— **Varėnoje veikia vidurinė profesinė technikos mokykla,** ruošianti žemės ūkio specialistus — traktorininkus, šaltkalvius, vairuotojus, gyvulininkystės fermų mechanikus. Rašoma, kad mokyklą esą baigę per 2000 jaunų specialistų.

— **Maskvos centriniuose dailininkų namuose buvo suruošta dviejų lietuvių dailininkių — Aldonos Skirutytės ir keramikės Liucijos Šulgaitės — kūrinių paroda.** Iš viso buvo rodoma apie 400 kūrinių.

— **Šiaulių dramos teatras sezoną pradėjo** sovietinio autoriaus V. Rozovo pjese "Kurtinio lizdas". Režisavo R. Steponavičiūtė, scenovaizdį sukūrė D. Dokšaitė.

— **Jau aštuonioliktoji liaudies dailės diena buvo surengta Klaipėdoje.** Spaudoje rašoma, kad didžiulėje parodoje dalyvavo medžio drožėjai, pynėjai, audėjai, mezgėjai, keramikai, gintaro meistrai, atskiroje parodoje — tapytojai, — iš viso per 400 kūrėjų su 1000 eksponatų.

— Jau nepriklausomoje Lietuvoje veikęs **stiklo fabrikas "Aleksotas"** dabar gamina ne tik butelius, stiklainius vaisiams, vaisių sultims, bet ir meniškus stiklo dirbinius: taures, vazas gėlėms, lėkštes vaisiams ir t.t. Tie stiklo dirbiniai išrašyti spalvingomis gėlėmis ir kitokiais piešiniais. Tuos meniškus pagražinimus nupiešia ir techniškai ant stiklo išspaudžia graviruotoja *Austina Pociene*. Ši specialistė yra baigusi Vilniaus technologinį technikumą.

— **Kultūros Barų 10 numeryje išspausdintas pluoštas Vitalijos Bogutaitės eilėraščių,** parinktų iš jos išleistų knygų. Apie poetę ir jos knygas įvade rašo **Vytautas Kazakevičius.** Gimtajame Krašte išspausdinta *Eduardo Cinzo* novelė "Katė ir žmonės". Tik kai kurie išeivijos rašytojai įsileidžiami į pavergtos Lietuvos spaudą.

Pr.N.

ŠIŲ METŲ PIRMAS AIDŲ NUMERIS

Š.m. Aidų Nr. 1 jau išsiuntinėtas skaitytojam. Jis apima sausio ir vasario mėnesius.

Įžanginiu straipsniu eina Antano Maceinos ištrauka iš jo rašomos Religijos filosofijos II-osios dalies. Autorius naujoj šviesoj iškelia giliausią žmogaus sielos apraišką — maldą, kalbėdamas apie žmogaus atgrasą jai, apie prieigą prie jos, apie jos pagrindus, vyksmą ir žodžius. Vincas Maciūnas pateikia Vaižganto laišką, rašytą dr. Jurgiui Šauliui 1917 iš Stockholmo, sykiu su įžanginiais komentarais. Vaižgantas su didžiu ilgesiu kalba apie auštančią Lietuvai laisvės dieną. Ne be pagrindo straipsnis pavadintas "Žvilgsnis istorijon ir Vaižganto širdin". V.A. Jonynas plačiai apibūdina Jurgio Blekaičio eilių rinkinį "Rudens ritmu", paliesdamas ir jo visą poetinę kūrybą. Vytautas Vaitiekūnas išsamiai apžvelgia 1980 metų pasaulio politinę padėtį. Straipsnių daly taip pat spausdinama iš pogrindinio Lietuvos leidinio "Aušra" atsakymas J. Aničui, kuris savaitrašty "Literatūra ir menas" (1979. IX. 15-22) tendencingai aprašė Vilniaus universiteto praeitį, prikišdamas jam fanatizmą ir uždarumą. "Aušroj" įrodoma, kad Vilniaus universitetas kaip tik pasižymėjo tolerancija ir tarptautiniu pobūdžiu tiek profesorių, tiek studentų atžvilgiais. Šiame Aidų numery eilėraščių pluoštą duoda Vladas Šlaitas.

Apžvalgų skyriuj Raimundas Lukas rašo apie Chicagos ekumeninio sąjūdžio 15 metų veiklą. K.T. apžvelgia žurnalo "Religija ir sveikata" visą 1980 m. turinį. A. Radžius informuoja apie naujus Jupiterio mėnuslius, Vytautas Volertas meta žvilgsnį į svarbesnius lietuviško gyvenimo įvykius ir duoda pasikalbėjimą su Rimu Česoniu apie Madrido konferenciją. Dail. M. Šileikis apibūdina Eleonoros Marčiulionienės keramikos parodą, įvykusią Chicagoj praėjusių metų rudenį. Apžvalginiame skyriuj "Iš įvairių sričių" Juozas Liepinis aprašo Lenkijos pogrindinę, arba savilaidinę, spaudą 1978-1979 metais, kuri lenkam padėjo prieiti prie streikų ir didesnių laisvių reikalavimo. Vytautas Širvydas sumini Lietuvos praeities archyvus pagal ukreiniečių studijas Harvardo universitete.

Paskutinėj žurnalo daly recenzuojamos knygos. Juozas Alaušius apibūdina Br. Kviklio "Lietuvos bažnyčių" I t., Aug. Raginis — Kotrynos Grigaitytės poezijos knygą "Marių vėjui skambant", dr. Jonas Balys — Algirdo Greimo "Apie dievus ir žmones", Paulius Rabikauskas — lenkų katalikų enciklopedijos I ir II t. ir A. Lembergas — John W. Knight ir Emils Delinš "Baltic States".

Numeris iliustruotas Eleonoros Marčiulionienės keramikos darbų nuotraukomis.

Besklaidant šį Aidų numerį, ypač krinta į akis viršelių 3 psl., kur surašytos mecenatų bei garbės prenumeratorių pavardės. Šiais metais jų ypač labai daug: 37 mecenatai, aukoję nuo 125 iki 30 dol., ir 162 garbės prenumeratoriai, aukoję po 25 dol. Be abejo, tai rodo, kad žurnalas yra vertinamas ir laikomas būtinu emigracijoj.

Aidus, talkinant kun. Kęstučiui Trimakui ir Vytautui Volertui, redaguoja Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Administratorius — Tėv. Benvenutas Ramanauskas, OFM. Žurnalas išeina kas antras mėnuo didelio formato 64 psl. leidiniu. Metinė prenumerata — 15 dol. Adresas: AIDAI, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Dabar geras laikas užsiprenumeruoti Aidus šiem metam.

A. Žvb.

LIETUVIŠKOS KNYGOS REIKALU

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Pasiskaičius Darbininko sausio 23 dienos numerio vedamąjį "Lietuviškoji knyga", ir aš norėčiau tuo klausimu pareikšti keletą minčių.

Lietuviškos knygos reikalas nebūtų tragiškas, jei asmenys, kurie pajėgia knygas leisti ir jas platinti, vadovautųsi ne vien teoretiškais pageidavimais, bet realaus gyvenimo tikrovės statistika.

Vedamajame keliamos mintys, kad reikėtų leisti daugiau religinio turinio ir Lietuvos istorijos knygų, nes okupuotoje Lietuvoje tų knygų arba neleidžiama, arba, kaip Lietuvos istorijos atveju, jų turinys yra iškraipytas ir pritaikytas Maskvos direktyvom. Kas gi galėtų nuneigti religinio turinio knygos vertę ar neiškraipytos Lietuvos istorijos reikalingumą? Bet reikia pagalvoti, kad ir laisvame pasaulyje knygų leidimas reikalauja stambių finansinių išlaidų. Vargu galima rasti leidėją, kuris savo lėšomis leis knygą, nesitikėdamas parduoti pakankamą egzempliorių skaičių, kad būtų padengtos bent spausdinimo išlaidos. Apie autorių honorarus niekas nedrįsta kalbėti. Autoriai arba savo lėšomis, arba savo bičiulių pastangų dėka (su mažomis išimtimis) knygas spausdina daugiau dėl moralinio pasitenkinimo negu materialinio atlyginimo.

Pasikalbėjusi su ilgamečiu Clevelando "knygnešiu" Juozu Žilioniu, pro kurio rankas praeina visos mūsų knygos ir plokštelės, savo spėliojimus patvirtinau, kad yra didelė tam tam tikro žanro knygų paklausa; jos yra bematant išperkamos. Pirmoj eilėj perkami romanai ir novelės. Kodėl gi taip? Vaisais laikais grožinė literatūra buvo skaitoma ne vien intelektualų, bet ir eilinių žmonių, kurie apysakoj, romane, novelėj ieško poilsio, ieško savo dvasios atgarsio ir paprasčiausio estetinio malonumo. Romano skaitymas yra pramoga ir džiaugsmas. O gero romano skaitymas yra ir gilus dvasinis išgyvenimas. Mokslinio pobūdžio veikalai, jei parašyti pripažintų specialistų (kaip, pvz., Ivinskio Lietuvos istorija), yra perkami savo namų bibliotekom kaip kultūrinės vertybės vaisius, bet ne kaip vakaro laisvalaikio skaitymui medžiaga. Lietuva, kadaise pagarsėjusi kaip dainių ir poetų šalis, savo laisvojo pasaulio visuomenėj nepajėgė įskiepyti poezijai meilės, taigi ir poezijos knygų padėtis yra liūdnoka. Bet duokit gerą romaną, novelių rinkinį, net ir asmeniškų prisiminimų aprašymą, ir viskas bus išparduota.

Negalima nuginčyti to, kad mūsų inteligentų namuose knygų anglų kalba yra daug. Mėgstančiam skaityti pasirinkimas angliškų knygų didelis. Tuo tarpu gera lietuviška knyga pasirodo tik keletą kartų per metus. Ką skaityti, kai lietuviškų knygų pritrūksta?

Liečiant okupuotą Lietuvą, tenka pripažinti, kad ir ten laisvame pasauly parašytas grožinės literatūros veikalas turi savo didelę vertę, nes čia rašytojas nededamas į jokius ideologinius rėmus ir nevaržomas savo asmens vidaus atskleidime, savo pasaulėžiūros skelbime bei savo idėjų įvairume. Jei istorinis veikalas, patekęs į intelektualo-mokslininko rankas, bus vertinga dovana, tai grožinės literatūros veikalas, paleistas per šimtus rankų, pasiektų platesnę laisvos literatūros išsiilgusių žmonių masę.

Knygų klubai yra puikus dalykas. Tačiau jie turėtų mokytis agresyvumo iš Amerikos klubų (Book of the Month, Literary Guild etc.) ne vien kaip padidinti skaitytojų skaičių, bet ir kaip pakelti siūlomų knygų įdomumą ir vertę. Pilnai pritariu vedamojo minčiai, kad klubai turėtų autoriam užsakyti knygas, tuo užtikrindami sekantį leidinį, jį iš anksto reklamuodami, apie jį skelbdami spaudoj. Per 30 savo gyvenimo metų vienoj vietoj (Clevelande) aš nesu nė vieno karto gavusi pasiūlymo iš mūsų knygų klubo arba tapti to klubo nare arba net ... autore. Dažnokai peržvelgiu savo pačios rankraščių, novelių ir romanų prikrautus stalčius ir stebiuosi, kad nesuradau nei laiko, nei leidėjo savo knygom. Gyvenimas prabėga greitai, stebint dienos įvykius, aktyviai dalyvaujant periodinėj spaudoj. Tai ratai, į kuriuos kartą įsikinkius, iš jų sunku ištrūkti. Bet ir aš randu laisvalaikio, kurio metu norėčiau pasidžiaugti nauja lietuviška knyga, tik kad jų taip maža ... Šalia Draugo ir Rašytojų Draugijos premijuotų veikalų, vieno — kito asmeniškai išleisto kūrinio, prie jų mano lentynose rikiuojasi dešimtys anglų kalba knygų. Ir kas dėl to kaltas? Mecenatai, kurių nėra? Vedamajame minimi Lenkijos didikai ir turtuoliai — turim turtuolių, bet jų tarpe taip maža aristokratiškai kultūrinės dvasios, jai išsiskleisti reikia ne dešimtmečių, bet šimtmečių. Autoriai, kurių veikalai trūnija stalčiuose?

Brangus dalykas yra lietuviška knyga. Prie jos reikia prieiti su meile, idealizmo ir modernios komercinės sistemos mišiniu. Svarbiausia, į lietuviškos knygos gyvavimą reikia pažvelgti realistinėmis akimis. O jai gyvuoti dirvos netrūksta.

Braziūkų parapijos bažnytėlė, statyta apie 1933, medinė, su dviem bokštais. Braziūkai yra apie 15 km. į vakarus nuo Zapyškio. Apylinkės pasižymi savo miškais. Miškas sudarė vieną masyvinį plotą, kurio dydis 3119 ha. Vietovė priklausė Šakių apskr.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

LIETUVIŲ KATALIKŲ CENTRAS. Adelaide — St. Peters — Australia. 1959-1979. Redagavo Pr. Pusdešris. Išleido Šv. Kazimiero Liet. Kat. Parapijos Taryba. Tekstą surinko Tėv. Aidų spaustuvė. Nuotraukos A. Budrio. Spausdino Commercial Printing House Australijoj. Gausiai iliustruota. 112 psl.

Tai leidinys, kurį š.m. Darbininko 7-ame numery plačiau paminėjo J. Slavėnas savo straipsniu "Lietuvių Katalikų Centras Adelaidėj". Leidinio turiny randam šiuos straipsnius: Lithuanian Catholic Center, Adelaidės lietuvių katalikų Šv. Kazimiero parapija, Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, Moterų kvartetas "Nemuno Dukros", Ateitininkai Adelaidėje, Šv. Kazimiero lietuvių mokykla, Lietuviška giesmė Adelaidėje, Lituanistiniai kursai, Dvidešimtmetis Lietuvių Katalikų Centrui Adelaidėje, Judėjimas Lietuvių Katalikų Centre. Pradžioj yra arkivyskupo J. W. Gleeson ir marijonų viršininko kun. J. Sielski sveikinimai lietuviam.

Leidiniui medžiagą surinko ir pateikė: Pr. Pusdešris, A. Kubilius, S. Pusdešrienė, J. Stepanas ir I. Davis.

Mus, besekančius po visą pasaulį išsibarsčiusių lietuvių gyvenimą, šis leidinys domina.

Bronius Kviklys — LIETUVOS BAŽNYČIOS. I tomas Telšių vyskupija. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla. Chicago, Illinois. 1980. Redakcija: Paulius Jurkus, Bronius Kviklys, kun. Petras Patlaba, kun. Anicetas Tamošaitis, SJ. Architektūrinės pastabos: Jurgis Gimbutas. Redakcijos talkininkai: kun. Bronius S. Danis-Zdanevičius, kun. Pranas Garšva, Nijolė Gražulienė, Liudas Kairys, Algimantas Kezys, SJ, prel. Jonas Kučingis, Ramunė V. Kviklytė-Lukienė, kun. Vaclovas Martinkus, kun. Kazimieras Ruibys, kun. Valerijonas Sobutas. Redakcijos foto bendradarbiai bei talkininkai: Daumantas Čibas, Perkūnas Krukonis, Jonas Kuprys, Petras Maleta, Juozas Mažeika, Jonas Palukaitis, kun. Antanas Račkauskas, Vytautas Reivytis, Sofija Žumbakienė. Knygos bendradarbių, gyvenančių Lietuvoje, pavardės neskelbiamos. Dailininkas ir techninis redaktorius: Petras Aleksa. Tiražas 2000 egzempliorių. Tekstą surinko Draugo spaustuvėje: Ona Gintautienė ir Jonas Gliosas. Spausdino M. Morkūno spaustuvė. Gausiai liustruota. Didelio formato. Kietais viršeliais. 400 psl.

Šią knygą gražiai įvertino Alė Rūta savo straipsniu-recenzija "Didelis tikslas, gražus darbas" (Darbininkas, 1980 spalio 24, Nr. 43). Tai, anot jos, "knyga, kurios 400 puslapių kiekvienas turi savo grožį ir prasmę. (...) Vartai, skaitai, skleidi lapą po lapo ir stebiesi knygos turiniu ir autoriaus bei leidėjų ryžtu tokį didelį darbą užsibrėžti. (...) Ir tas darbas bus mūsų (egzilės lietuvių) atsiliepimas, tarsi padėka Lietuvos Kat. Bažnyčios Kronikų leidėjam okupacijoj. Bus padėka broliam tėvynėj, kurie, leisdami pogrindžio leidinius, rizikuoja savo laisve, sveikata, net gyvybe".

"Mūsų sumanymas nėra kuklus", rašo autorius, "projektuojame išleisti 6 tomus, kiekvienai Lietuvos vyskupijai skirdami po tomą. (...) Vienas pagrindinių šios knygos tikslų yra uždokumentuoti ir palikti ateities kartoms galimai tikresnį ir neiškreiptą mūsų bažnyčių ir kitų religinių pastatų vaizdą, kad ateities lietuvių kartos matytų, kiek daug meniškų religinių ir architektūrinių vertybių Lietuvos žmonės amžių bėgyje savo Viešpaties garbei yra sukūrę."

NAUJIEJI ŽURNALAI

Į LAISVĘ

Tai paskutinis 1980 metų gruodžio numeris, paženklintas skaitytojui nebeatsekamais 80 (117) skaičiais. Rugsėjo numerį apžvelgdamas, spėjau, jog Antano Maceinos "**Išeivio buvimas svetur**" neužbaigiamas todėl, kad geros lektūros labai stinga ir vertesnį rašinį norima ištęsti kaip masalą skaitytojui. Neklydau. Redaktoriaus pasilikta tik vienas poskyris — "Tremties sąmonė", tik maždaug keturi žurnalo puslapiai. Dar paaiškinta, jog tai yra ištrauka iš spaudai paruoštos studijos "Asmuo ir istorija". A. Maceina čia įrodinėja, kad tremtinys yra kiekvienas asmuo, kurio tėvynė priešų pavergta. Tremtinys net ir tas, kuris savo noru tėvynę, dar laisvą, paliko, bet nebegali grįžti į ją vėliau priešui pavergus. Skatina neprarasti tremties sąmonės, nes tik per ją palaikomas ryšys su tėvyne. Gerai ir labai įdomiai parašyta, bet pabėgėliui (išvietintajam, displaced person) labai sunku prisiimti tremtinio aureolę, kai prieš akis šmėkčioja ledinis pragaras — Sibiras. Argi mūsų "tremtis" Amerikoj, Australijoj, V. Europoj lygintina su Sibiro tremtimi? Argi mūsų nostalgija tai tas pats, kaip Sibiro tremtinių dvasinės ir fizinės kančios? Ne, ne! Nebent sibiriniam kas išrastų šiurpą keliantį naujadarą.

Aloyzas Baronas pagerbiamas Jurgio Gliaudos rašiniu ir velionio priešpaskutinio romano "**Laivai ir uostai**" ištrauka (sakau — priešpaskutinio, turėdamas galvoj skaitytojam žinomus, išspausdintus jo romanus; po čia minimo dar vienas buvo išspausdintas Draugo atkarpoj). J. Gliaudos straipsny "**Rašytojas tėvynės meilės srovėje**" išryškinama A. Barono patriotinė, arba rezistencinė, kūryba.

Daug žurnalo puslapių skirta Lietuvių Bendruomenei. Apie ją rašo vienas iš pačių pastoviausių, ištikimiausių LB darbuotojų Balys Raugas ("**Gyvoji JAV Lietuvių Bendruomenė**"), pats redaktorius Juozas Kojelis ("**Bendruomenės darbuose ir rūpesčiuose**"), ir dar kelių autorių užsimenama, vienaip ar kitaip kalbant apie kitus veiksnius. Beje, J. Kojelis, savo rašinio apie Bendruomenės darbus gale, išsprogdina dar nežinia kiekos megatonų bombą — pasako, ką jis galvoja apie gen. Lietuvos konsulą Vytautą Čekanauską. V. Čekanauskui daromų priekaištų nekomentuojant, pagirtinas J. Kojelio nesislapstymas po pseudonimu. Bet, gerbiamasis lotyniste, ką gi reiškia "**homo ornat locum, sed non locus hominem**"? Koks žurnalo skaitytojų procentas posakį besugebės išsiversti? Tai kodėl nedavėt lietuviško vertimo?

Nepaprastai įdomus trumpas Jurgio Janušaičio reportažėlis apie Altos suvažiavimą Chicagoj pereitą rudenį, persispausdintas iš Darbininko. Kaip kartas, to reportažo nebuvau perskaitęs, ir jis man buvo naujas dalykas. Nepaisant J. Janušaičio pastangų ir šį tą gera matyti, išskaitai, kokia neapykanta altininkai užsidega vien LB vardą paminėjus ir kokią didelę reikšmę net pats pirmininkas teikia keliem renegatam, neva suskaldžiusiem Bendruomenę. Čia aš, šios apžvalgėlės autorius, aiškiai pasakysiu, kad Altos pasišovimas globoti ir proteguoti renegatus, LB skaldytojus, man sukėlė didžiausią pasišlykštėjimą ir padarė mane Altos priešu. Težino Altos vadovai, kad tokių, kaip aš, yra daug. Tai kas gi ką suskaldė? Antra vertus, jei LB vadai panorėtų, per porą mėnesių galėtų sukurti ir ALT(R) ir VLIK(R), ir ką tik nori, nes Bendruomenė veiklių žmonių turi daugiausia. Tik Bendruomenė turi užtektinai ir išminties, ir kantrybės, todėl ir ateitis jai priklauso. Bet grįžkim prie Į Laisvę turinio.

Nežinau, kodėl išspausdintas Balio Gajausko laiškas, iš Mordavijos konclagerio, rašytas tetai Bronei? Gal tik todėl, kad būtų parodyta fotostatinė rankraščio nuotrauka, o kai rankraštis totaliai neišskaitomas, tai ir atliktas mašinraštinis "vertimas". Laiško turinys, deja, neturi nieko, kas būtų verta žurnalo skaitytojų dėmesio. Toks paprastas, gyvenimiškas laiškas gali kitus net nuvilti, nes iš tautos didvyrio skaitytojai laukia kažko nepaprasto. Priešingai, du partizano laiškai — tikri brangakmeniai. Čia jau istorija, istorinis kovų liudijimas, dargi su vaizdžiais N.N. paaiškinimais.

Trijų dalių montažas "**Kalba teisiamieji**" susideda iš trumpo L.K. paaiškinamojo rašinėlio apie 1980 liepos 18 įvykusią nelegalią demonstraciją prie sovietų ambasados Washingtone bei demonstrantų teismą: skelbiamas demonstrantų "**Žodis laisvojo pasaulio lietuviams**", skatinąs dažniau ir didesniu mastu "civilinio nepaklusnumo' demonstracijas rengti; pagaliau demonstravusiųjų "**Laiškas Lietuvos jaunimui**", paaiškinąs, kad demonstravę ir teisti čia nėra persekiojami ir kad jie tik kukliai teprisidėję prie Lietuvos jaunimo vedamos kovos su okupantais, Kremliaus nusikaltėliais.

Žurnalo pradžioj išspausdinta trumpa Bernardo Brazdžionio poemos "Vaidila Valiūnas" ištrauka, čia pavadinta "**Via Dolorosa**". Deja, tokios ištraukos, jau ne kartą Į LAISVĘ spausdintos, didelio įspūdžio nedaro.

Šį kartą buvo savaip įdomu sekti "Skaitytojų žodį", t.y. viešus laiškus redakcijai. Pasirodo, iš visų rugsėjo numery spausdintų straipsnių, didžiausio dėmesio sulaukė Broniaus Zumerio "Rusiško charakterio bruožai". Apie tą, visą rusų tautą pasmerkiantį rašinį neigiamai pasisakė Tomas Venclova, J. Gindelis, P. Gaučys, o teigiamai keturi. Vienas siūlo straipsnį versti į anglų kalbą, išleisti brošiūrėle ir per demonstracijas platinti. Nieko sau pasiūlymas! Tik ką čia prasidėti vien su rusais? Naciai trėmė į kacetus ir žudė, tai duokit brošiūrėlę apie vokiečių tautą! Lenkai kankino mūsų brolius vilniečius ir nuodijo mūsų tautą — brošiūrėlę apie **lenkų tautą!** Italija turėjo diktatūrą ir Musolinį — brošiūrėlę apie italų **tautą!** Prancūzija išrado didžiausią pabaisą-giljotiną ir buvo visų didžiųjų revoliucijų pradininkė — brošiūrėlę apie **prancūzų tautą!** Japonija žiauriai užpuolė Pearl Harbor ir kankino JAV belaisvius — brošiūrėlę apie kruviną **japonų tautą!** Kinai įsivedė komunistinę santvarką ir Korėjoj nugalabijo dešimtis tūkstančių JAV karių — brošiūrėlę apie prakeiktą **kinų tautą!** Jau aiškiai įrodyta, kad Europos žemėlapį sutartinai piešė Stalinas, Churchillis ir Rooseveltas — nepamirškim brošiūrėlių apie niekšingas **anglų ir amerikiečių tautas!** O brošiūrėlėm apie kruviną nacių kolaborantę **lietuvių tautą** pasirūpins žydai ...

Iš dviejų vedamųjų man labai patiko antrasis — "**Mūsų veiklos laukas čia**". Kad ir kitų citatomis ramstydamasis, labai laiku, labai vaizdžiai primena, jog mes vis daugiau ir daugiau tampam stebėtojais ir analizuotojais, pamiršdami, jog turim patys būti veiksmo žmonėmis. Tai graži pasitraukiančio redaktoriaus Juozo Kojelio gulbės giesmė.

Bet ar tikrai gulbės giesmė? Septynerius metus be pertraukos redagavęs, jis nuo 1981 pradžios redagavimą perleidžia Vaciui Rociūnui. Nepaisant skaudžiai jaučiamos bendradarbių stokos, J. Kojelis Į LAISVĘ žurnalą ne tik sugebėjo išlaikyti pakankamai aukštam lygy, bet ir leido jį punktualiai. Nenoriu tikėti, kad nuo žurnalo jis visiškai pasitraukty.

MŪSŲ SPARNAI

Nepaisant didžiausios tragedijos — redaktoriaus mirties, lietuvių evangelikų reformatų pusmetraštis MŪSŲ SPARNAI skaitytoją pasiekė beveik punktualiai, sausio gale. Tai 1980 gruodžio numeris, paženklintas skaičium 49. Jis išsiųstas apie N. Metus, tik prie chaoso artėjančių JAV paštų sandėliuose pragulėjęs keletą savaičių. Šio numerio redaktorius — Petras Bružas, jau 75-erių metų slenkstį peržengęs žmogus.

Bent keliose žurnalo vietose pagarbiais žodžiais ir nuotraukomis prisimenamas 1980 rugpiūčio 10 miręs redaktorius Jokūbas Kregždė. Pirmasis puslapis paskirtas jo portretui; 5-13 p.p. išspausdintas V. Karoso paruoštas nekrologas su platesne velionio biografija; 63 p. skaitom (skulptoriaus Jokūbo) Dagio memuarinę iškarpą "**Jokūbas Kregždė — energijos žmogus**"; 73-79 p.p. randam nepasirašytą reportažą "**Atsisveikinimas su J. Kregžde**", papuoštą dviem laidotuvių nuotraukom, su trijų kalbėtojų tartais žodžiais; žurnalo gale dar įdėta pora velioniui adresuotų laiškų, rašytų prieš pat mirtį išėjusios velionio knygos "Reformacija Lietuvoje" tema. Mano nuomone, būtų buvę daug geriau visą velionį red. Jokūbą Kregždę liečiančią medžiagą sudėjus kartu, į keliolika pirmųjų žurnalo puslapių, įskaitant ir jo paties vertingą straipsnį "**Biržų kunigaikštijos gimnazija**".,

Įdomiu A.G. straipsniu paminima Confessio Augustana 450 m. sukaktis ir papasakojama, kaip ji Augsburge, Vokietijoj, buvo atšvęsta. Jurgio Jašinsko platesnė studija "**Fanatizmas ir tolerancija**", pradėta spausdinti pereitam MS numery ir šiame dar neužbaigta, šįkart liečia lietuvių katalikų išpuolius prieš lietuvius protestantus išvietintųjų stovyklose, pokarinėj Vokietijoj. Teikdamas pavyzdžius, autorius nevengia nė aprašomųjų pavardžių. Mokantiem skaityti tarp eilučių šiurpiai įdomus vienintelio okupuotoj Lietuvoj konsekruoto liuteronų vyskupo Jono Kalvano apžvalginis straipsnis "**Religija ir Liuteronų Bažnyčia Lietuvoje**". Jis nė žodžiu neužkabina ateistinių barbarų, o jauti, kad liuteronai ten perėjo dar didesnę golgotą negu katalikai (juk liuteronas raudoniesiem okupantam priminė ir vokietį, ir nacį!). Spausdinama keleto pasižymėjusių protestantų biografinių apybraižų, daugiausia amžiaus bei veiklos sukakčių progomis, papuoštų labai gerom, ryškiom portretinėm nuotraukom. Biografijose ir kituose straipsniuose nuolat iškyla biržietiškos temos pačia gerąja prasme, kad skaitydamas net imi gailėtis ne biržiečiu gimęs ...

Beje, vokiečių kalbos ir kūno kultūros mokytojos Elenos Kraftaitės-Šlekienės, gimusios 1893 ir Biržuose dar tebegyvenančios, biografijoj randam įdomų dalyką. Ji, E. Šlekienė, 1938 sukūrusi tautinį šokį Sadutę, muzikos mokytojas Linkevičius (nėra vardo) pritaikęs melodiją, ir su šiuo šokiu 1938 Panevėžio apygardos varžybose biržietės gimnazistės laimėjusios pirmąją vietą. Su Sadute 1939 vasarą Kaune, Kūno kultūros rūmuose, Biržų gimnazijos mokinės pasveikinusios ir suvažiavusiuosius į tarptautines krepšinio rungtynes. Štai kur esama Sadutės pradžios!

(nukelta į 6 psl.)

NAUJIEJI ŽURNALAI

(atkelta iš 5 psl.)

Gal dar naujam redaktoriui nejgudus, gal tik atsitiktinai, šiame MS numery yra keletas spaudos riktų, eilučių sumaišymų. Nedovanotinas ir ateities numeriuose netoleruotinas dabartinis laužymo būdas. Vietą kažkodėl perdėtai taupant, tarp vienų straipsnių pabaigos ir kitų antraščių tepalikta tik pora centimetrų. Labai nejaukiai atrodo, Confessio Augustana sukakties aprašymą užbaigus, puslapio gale matyti Aleksandros Vaisiūnienės vaikystės prisiminimų antraštę ir tik dvi teksto eilutes. Šis rašinys **būtinai** turėjo prasidėti kitame puslapy. Dar blogiau su prof. dr. Jono Yčo biografija: 45 p. randam tik autorės vardą-pavardę, biografijos antraštę ir aprašomojo nuotrauką, o tekstas į [illegible] lamas 46 p. Negalint žur[illegible]lo puslapių skaičiaus didinti (jų yra 96), verčiau vieno kito rašinio ar kelių kronikos žinučių atsisakyti, bet nenuvertinti straipsnių ir jų autorių tokiu sugrūdimu.

LAIŠKAI LIETUVIAMS

Poros savaičių tarpe atėjo du LL numeriai — labai suvėlavęs pereito gruodžio ir jau laiką beveik pasivijęs 1981 sausio. Pakalbėsim tik apie paskutinįjį.

Pradedama red. Juozo Vaišnio, SJ, lyg ir vedamuoju straipsniu **"Laiko vertė"**. Priminus arabų pasaką, kaip dvi pelės , juoda ir balta (naktis ir diena), mūsų laiką graužia, skatinama jį taip naudoti, kad netektų gailėtis. Mintys ne naujos, bet tinkamu laiku (metų pradžioj) ir gražiu stilium pateiktos. Puslapis, skirtas trijų autorių trim eilėraščiam, labai nepradžiugina. Tik Dalios Staniškienės eilėraštis **"Laukų gėlė"** vertas gero žodžio.

Kadangi žurnalus vis dar skaitau ištisai, prisiverčiu perskaityti ir jau kelintą (o gal kelioliktą?) kartą spausdinamus Chiara Lubich religinių temų gabalėlius. Nežinau, kodėl manęs tie gabalėliai niekada nesušildo, ir džiaugiuosi užbaigęs. Žinomiausios Šventraščio citatos, jų nagrinėjimas, o skaitosi kaip per gruodą.

J. Strimaitienės **"Kam sviesti akmenį . . ."**, priešingai, labai lengva lektūra. Tik jau tie apkalbų pavyzdžiai nelabai vykę, aiškiai autorės ne nugirsti, o išgalvoti. Kas jau į akis taip drąsiai apkalbomis drėbs, dar vis ne tik paliestiesiem, bet ir reporterei girdint, čia pat į bloknotą rašant . . .

Aniceto Tamošaičio, SJ, **"Gyvenimo staklės"**, kaip religinės moralės dėstymas, kažkaip nelimpa, ir tiek. Tik labai įdomios autoriaus žinios apie stakles. Jau buvo labai primiršta, kaip atsiranda audeklai. Skaitai, ir atgyja ne tik staklės, bet ir jose sėdinti motina, šeivą šaunanti tai į kairę, tai į dešinę ir skietu du kartus (būtinai du!) taukštelianti, kad siūlas (ataudas) prisiplotų.

Aleksandro A. **"Meilė, jos psichologija"** skaitytoją supažindina išskirtinai tik su erotine meile. Ypač malonu prisiminti tą kūdikystę, vaikystę ir jaunystę, kai esi į rudenį įklampojęs.

Kondensuotą Henriko Staso reportažą " **'Amerikos Oberammergau' aplankius"** skaitydamas, iš nuostabos galėjai aikčioti. Pasirodo, Eurica Springs, Arkansas, esama visokių meninių stebuklų, įskaitant ir šešis mėnesius kasmet vykstančius Kristaus kančios vaidinimus, o lietuvių spaudoj iki šiol niekada neteko skaityti. Pirma proga reikės ten nuvykti, pamatyti, išgirsti. Tai vertingiausia LL informacija.

O patraukliausi šio LL numerio skaitiniai prasideda "Šeimos" skyriuj. Pirmasis ir pats įdomiausias — Danutės Bindokienės pusiau beletristinės studijos **"Skyrybos: priežasčių beieškant"** V tęsinys. Sakau — pusiau beletristinės, nes ant greitųjų nesugraibau tinkamesnio aptarimo. Tiek ankstesnieji skyrybų temos reportažai, tiek ir šis — tai tartum kondensuoti tragiškos meilės romanai. Tikiu, kad autorei šį tą ji ir jis pasipasakoja. Bet jeigu tie du nelaimingieji individai būtų pasakoję kokiam mediniam reporteriui, išeitų skaitytojo dėmesio neverti šiaudai. Danutė Bindokienė juos subeletristina, įdeda apsčiai humoro, psichologinės įžvalgos, nepažeisdama pasipasakotojų orumo ir išlikdama absoliučiai bešališka, nė vieno nei pasmerkianti, nei išaukštinanti. Patarčiau D. Bindokienei šios rūšies interviews tęsti, pririnkti jų visą šimtą ir išleisti knygą. Tai būtų bestseleris! Knygą beskaitydama, ne viena yranti pora gal ten save kaip veidrody išvystų ir pusiausvyrą atgautų.

Danutės Žilevičienės **"Netekėkite, mergaitės, už svetimtaučių"** atidengia sovietinės sistemos klaikumą. Už lietuvio ištekėjusi vokietė Ana, Vokietijoj palikusi tėvus ir dukrelę, vyrui žuvus ir niekam jos su Lietuva nebesaistant, negauna leidimo išvykti į savo gimtinį kraštą, pas savuosius. Ak, ne, straipsny nė vienu žodžiu apie leidimo negavimą. Bet apie tai kalba pasakojami gyvenimo faktai ir gyvenimo laiko datos.

Vytautas Kasnis, savo šeiminių pokalbių herojės lūpomis, siūlo "bandomąsias vedybas"... Na, neskubėkit piktintis katalikų žurnalo amoralumu. Tos "vedybos" būtų fiktyvios, o "sutuoktiniai" gyventų kas pas savo mamą. Tik įsivaizduotų, kad jau vedę, ir tirtų vienas kito charakterį.

Po "Šeimos" skraiste dar randam D.S. inicialais pasirašytą rašinėlį apie harmoningas santuokas ir A.S. inicialais dengto autoriaus — apie saiko stoką lietuvių puotose. Bet kodėl gi tiek daug autorių, nedrįstančių pasisakyti pavardes?

Iš trijų rašinių "Jaunimo" skyriuj pats ilgiausias ir įdomiausias pirmasis — Andriaus Valevičiaus **"Po vienerių metų jėzuitų naujokyne"**. Autorius — jaunas Kanados lietuvis, išvykęs į Vokietiją, jėzuitų naujokyne vienuolio gyvenimui ruoštis. Pirmuosius ten praleistus savo metus jis labai vaizdžiai ir įdomiai aprašo. Antrasis rašinys — chicagietės jaunuolės Alvydės Eitutytės įspūdžiai Lietuvą aplankius. Daug gražių žodžių tėvų gimtajam kraštui ir keletas karčių pastabų okupantam. Pagaliau E. Valmienė savo rašiny primena jaunom mergaitėm, jog tarp erotinės meilės svajonių ir realybės yra didelis skirtumas.

Skyrių "Tėvynėje" užpildo Vytas Butvila, pateikdamas arti pusantro tuzino okup. Lietuvos spaudos ištraukų apie tenykštį kultūrinį bei socialinį gyvenimą.

Vienas puslapis paskirtas gimtajai kalbai. Tai red. J. Vaišnio, SJ (ir patarėjo prof. Petro Joniko), dovana kalbos kultūra besidomintiem. Šį kartą vėl primenama, kur vartotini ir nevartotini žodžiai **talpinti, patalpinti, sutalpinti, tilpti, pildyti, išpildyti, pripildyti** ir **užpildyti.** Gaila, kad daugelis mūsų žurnalistų ir radijo pranešėjų į tuos kantrius pamokymus dėmesio nebekreipia . . .

Žurnalas iliustruotas keturiomis įdomiomis Eleonoros Marčiulionienės keramikos kūrinių nuotraukomis.

ATEITIS

Tai 1980 gruodžio numeris, mum paštininko atneštas 1981 vasario 14 ir čia apžvelgiamas po dviejų dienų . . . Viską, žinoma, nuo pradžios iki galo perskaičius.

Jei reiktų šį numerį aptarti tik keliolika žodžių, tai užtektų pasakyti, jog čia dominuoja dvi temos: 1980 spalio 18-19 Detroite įvykęs ALRKF jubiliejinis (75-erių metų) kongresas; ir tuo pačiu laiku (ar ne keista?!) spalio 18 Chicagoj suruoštos ATEITIES jaunimo konkurso laimėtojų apdovanojimo iškilmės. Vis dėlto verta į turinį pažvelgti kiek atidžiau, tad bent prie svarbesnių rašinių sustosim su viena kita pastaba.

Savo "Antai . . ." skilty redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas trumpai stabteli prie jau minėto Federacijos jubiliejaus, paskui prie Nobelio premijos laimėtojo poeto Czeslawo Miloszo, paskui prie disidento Vlado Šakalio. Susimąsto ties žydų-lietuvių santykiais, pasidžiaugia minėtu jaunimo konkursu ir filosofiškai primena laiką, amžinybę, kūrėją.

Spausdinamas prel. Jono Balkūno pamokslas, pasakytas atidarant ALRKF kongresą. Jis prabyla arkivysk. Jurgio Matulaičio lūpomis: rikiuokitės, rikiuokitės, rikiuokitės. Pateikiama Ateitininkų federacijos vado Juozo B. Laučko paskaita, skaityta kongrese. Jos tema — **"Katalikų veiklos idėjos ateities perspektyvoje"**. Priminęs našią senųjų Amerikos lietuvių katalikų veiklą, kalbėtojas pastebi, kad ji sumenko kaip tik tuomet, kada turėjo pagyvėti, t.y. tūkstančiam naujųjų ateivių po karo susiradus. Siūlo nesiblaškyti su mažais renginėliais, o rengti, kad ir rečiau, ką nors didingesnio. Tokiu dideliu renginiu nurodo ruoštiną 500 metų nuo šv. Kazimiero mirties minėjimą 1984. Į ALRKF veiklą siūlo įtraukti ir skautiškąjį jaunimą.

Tartum atremdamas J. B. Laučkos priekaištą dėl silpnėjančios veiklos, dr. Adolfas Damušis kongrese pakyla su savo referatu **"Dabarties darbai"**. Tarp didžiųjų darbų jis nurodo Dainavos jaunimo stovyklą; LKB Kronikos vertimus, jos platinimą svetimomis kalbomis dešimčiatūkstantiniais egzempliorių skaičiais; LKM Akademijos brandžius mokslo veikalus. Pagre čiui spausdinamas antrasis dr. A. Damušio referatas — **"Gėrio jėgos židiniai"**. Tai lietuviškų parapijų Amerikoje be galo plati tema, kurios keliolika detalių prelegentas pateikia. Tuo ALRKF kongreso temos užbaigiamos.

Kun. Antanas Saulaitis, SJ, daro įdomų pranešimą apie Chicagos lietuvių Jaunimo centrą (pavadinimas, kad patrauktų skaitytoją — **"Apie piliakalnius, parapijas ir Jaunimo centrą"**). Į du žurnalo puslapius sudeda daug statistinių duomenų, visokių skaičių.

Romualdas Kriaučiūnas beveik protokoliškai, bet ne sausai aprašo 1980 gegužės 24-25 Lemonte, Ill., netoli Chicagos, Ateitininkų namuose įvykusius stovyklų vadovų kursus. Dainos Kojelytės reportažas **"Brazilijos ateitininkų stovykla"** atskleidžia atgyjančios P. Amerikos lietuvių veiklos epizodus. Autorė, kartu su kita JAV veiklia lietuvaite, Sigute Lenkauskaite, 1980 vasarą aprašomai stovyklai vadovavo.

Apie ATEITIES jaunimo konkurso rezultatus, čia užimančius keletą puslapių, detaliai jau nerašysiu, nes žurnalo apžvalgą padvigubinčiau ar patrigubinčiau. Tik pasakysiu, kad tie konkurse dalyvavusiųjų veidai, jų eilėraščiai, jų pačių darytos nuotraukos, viskas kelia didelį džiaugsmą. Neprasčiau ir keliolikoj "Veiklos" skyriaus puslapių. Viskas spindi jaunyste ir viltim. Beje, ATEITIS yra proporcingai labiausiai iliustruotas išeivijos žurnalas po LIETUVIŲ DIENŲ, bet, kadangi ATEITIS turi 48 pusl., taip gal kartais nuotraukų skaičium ir L. DIENAS prašoka. Pvz., čia apžvelgiamam numery sudėtos net 85 nuotraukos, kurių bent per pusę tokios geros, ryškios, kad jų dėti nesigėdytų joks amerikiečių milijoninių tiražų žurnalas. Tik reiktų leidėjam dar truputį pasistengti su kalba. Pasitaiko ir korektūros, ir sąmoningai padarytų gramatinių klaidų net paties redaktoriaus skilty, nors ir negausiai.

-o-

Apžvelgti trys žurnalai atstovauja ir senimui, ir viduriniajai kartai, ir jaunimui. Jie visi savaip įdomūs, ir norėtųsi, kad jie visi dar ilgai eitų.

Alfonsas Nakas

N. Y. tautinių šokių ansamblis baigia šokį. Nuotr. P. Bivainio

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

38

Kalbus taksio šoferis nebloga anglų kalba mum paaiškino, kad benzinas esąs Ispanijoj nepaprastai brangus (man pasirodė, kad arti 4 dolerių galionas), bet specialiai licenzijuoti taksi gauną ypatingą butaninį gazoliną, kurį gali gauti tik viešo susisiekimo autobusai ir mašinos.

Aerodrome pajutom savotišką įtampą, kurios nejautėm sekmadienį. Visur matėsi daug ginkluotų uniformuotų vyrų, su įtarimu stebinčių keleivius.

Mūsų Iberia lėktuvas turėjo pakilti New Yorko link pusę trečios. Atidavę savo bagažą, laukėm, kada pradės leisti į lėktuvą. Atsisėsti nebuvo kur, taigi vaikštinėjom, skaitydami nuolat besikeičiančius elektroninius užrašus lentoj. Staiga mum pranešė, kad mūsų skrydis atšauktas ir atidėtas vėlesniam laikui. Lėktuvų agentūros atstovas mus pakvietė pietų į rezervuotą restoraną bendrovės sąskaiton. Mum darėsi neramu, nes Clevelande mano dukros ir sūnūs turėjo mus sutartu laiku pasitikti. Valgėm pietus, užgerdami apyrūgščiu ispanišku vynu. Pasiteiravę supratom, kad laukimas galįs būti ilgas.

Aerodromo koridoriuose buvo atdaros krautuvės su skoningais suvenyrais. Aš nutariau dar apsipirkti. Čia buvo nuostabaus grožio Damasko kardai (man atrodė, kad tai tik laiškam atidaryti įrankiai), įvairių miestų herbai, kiti gražūs niekniekiai. Prisidėjusi kardų maišelį, nekantriai laukiau skrydžio į namus.

Pagaliau po trejeto valandų pranešė, kad mūsų lėktuvas esąs pasiruošęs transatlantiniam skrydžiui į New Yorką. Aš nieko su savim neturėjau, išskyrus maišą su suvenyrais ir rankinuką. Stojom į eilę prie elektroninių saugumo aparatų. Pagal tvarką, aš savo rankinuką ir maišą su suvenyrais padėjau ant konvejerio. Mano bičiulis buvo mano užnugary.

Staiga sustaugė sirenos, ir mane apsupo ginkluoti sargybiniai, o už manęs stovėjusią eilę nukreipė į kitą perėjimą. Nesuprasdama, kas darosi, aš apsidairiau, ieškodama įtartino teroristo. Pasirodo, kad tai buvau aš . . .

"Senjora, jūs keliaujat su mirtinai pavojingais ginklais. Mes turim juos konfiskuoti", anglų kalba pareiškė vienas ginkluotas, ūsuotas ispanas. "Kokiais ginklais?" pasipiktinusi paklausiau. "Malonėkit pažiūrėti", atsakė jis, vesdamas mane prie aparato ekrano. Ir iš tiesų — mano "suvenyrai" atrodė pasibaisėtinai pavojingi. "Bet tai suvenyrai iš Ispanijos, įsigyti čia, jūsų aerodrome", bandžiau ginčytis, pagalvojusi apie pinigų sumą, išleistą savo sąskaiton. "Ką man dabar daryti?" "Mes juos galim praleisti tik su sąlyga, kad jie bus atiduoti pilotui su pakvitavimu. New Yorke jūs galėsit juos iš muitinės atsiimti."

Aišku, nebuvo kitos išeities, kaip pasirašyti komplikuotą dokumentą. Mano "suvenyrus" sudėjo į specialią dėžutę ir kažkur nunešė. Buvau įsitikinusi, kad nebematysiu savo gražiųjų kalavijų . . . O likusieji keleiviai su smalsumu žiūrėjo į mane.

Skrydis per Atlantą buvo ilgas, nuobodus ir varginantis. Maistas neskanus, nepaprastai riebaluotas. Ilgėjausi namų ir laukiau pasirodant New Yorko šviesų. Nejučiomis apėmė miegas.

Atskridę į New Yorką, patyrėm, kad nespėsim į tiesioginį lėktuvą į Clevelandą, kur lauks mano ir mano bičiulio šeimos nariai. Nuskubėjom į lėktuvų agentūrą ir pareikalavom, kad Clevelando aerodromui būtų duota telegrama, pranešant apie mūsų skrydžio pakeitimus.

Muitinėj be jokių problemų man grąžino mano suvenyrus. Atėjuslaikui sėsti į lėktuvą Clevelando link, mano paslaugusis bičiulis pasisiūlė paimti mano "naštą". Aš šyptelėjau, bet, nieko nesakydama, leidau jam džentelmeniškai pasitarnauti. Per elektroninę "akį" perėjau tik su savo rankinuku. Mano bičiulis buvo sekantis . . . Staiga sustojo mašina, ir uniformuotos moterys apsupo mano bičiulį, rodydamos jam "mirtinai pavojingų" ginklų vaizdą ekrane . . . Ir vėl tas pats registravimas ir pažadas atgauti suvenyrus Clevelando muitinėj.

Atskrdom į Clevelandą su keturių valandų pavėlavimu. Aerodrome mūsų niekas nelaukė . . . Paskambinus į mano dukros namus, patyrėm, kad telegramos niekas neskelbė. Mano susirūpinę vaikai sėdėjo prie telefono, laukdami kokios nors žinios iš netoli aerodromo gyvenančio mano bičiulio brolio . . .

Jau senokai esu namie. Vartydama savo kelionės dienoraštį, vis dar grįžtu į lankytas vietas, svajotas vietas, į Europos meno ir istorinių turtų centrus. Savo dideliam nustebimui pasijuntu esanti namie, laiminga, saugi, į savo kelionę žvelgianti iš perspektyvos, kaip į nuostabų civilizacijos ir kultūros muziejų, kurį lankyti visada noriu, bet kuriame gyventi negalėčiau. Ir jaučiu tą mūsų gyvenimo dvilypumą: kodėl Europoj nėra Lietuvos, kurioj vis dėlto yra visos mano gyvenimo šaknys ir kurios istorijos dalim esu aš pati?

ALGIRDAS LANDSBERGIS EUROPOJ

PLB valdybos remiamas rašytojas Algirdas Landsbergis vasario 14 išvyko į Europą, kur aplankys kai kurias mūsų kolonijas ir dalyvaus P.E.N. kongrese. Vasario 15 tars žodį Vasario 16 d. minėjime Londone. Po to skaitys paskaitą Keston kolegijoje, susitiks su Amnesty International pareigūnais ir viešnagę D. Britanijoje užbaigs su savo kūrybos rečitaliu Londono lietuviam.

Vasario 23-27 dalyvaus P.E.N. kongrese Copenhagoj, Danijoj. A. Landsbergis drauge su šių metų Nobelio literatūros premijos laureatu Č. Milašium yra egzilų skyriaus vicepirmininkai šioj tarptautinėj rašytojų organizacijoj.

Šalia dalyvavimo kongrese A. Landsbergis yra pakviestas skaityti paskaitą Amnesty International skyriuj Copenhagoj. Iš čia keliaus į Vasario 16 gimnaziją, kur praleis kelias dienas su mokiniais, pokalbiuose apie mūsų literatūrą ir supažindins juos su savo kūryba.

Be to, planuojamas jo kūrybos rečitalis Stuttgarto lietuviam. Kelionę Europoje užbaigs Muenchene, kur kalbės per Radio Free Europe, rinks medžiagą savo studijom ir kovo 8 susitiks su Muencheno lietuviais. Į JAV grįš kovo 10.

— PLB

HARTFORD, CONN.

Kaziuko mugė

Kaziuko mugės tradicija taip giliai įaugusi į lietuviškos skautijos gyvenimą, kad tuoj po Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių visuose skautų vienetuose gyvai pradedama apie ją kalbėti ir jai ruoštis.

Hartforde skautų-čių vietininkijos Kaziuko mugę rengia kovo 15 Švč. Trejybės lietuvių parapijos svetainėj tuoj po 9-tos val. lietuviškų pamaldų. Be įvairiausių pačių skaučių-tų darbelių (o juos dirba visi nuo seniausio iki jauniausio), bus išstatyti sesės Giedrės Kulpienės, viešnios iš New Yorko, gintaro bei sidabro papuošalai, žiedai, apyrankės, sagės. Taip pat pirmą kartą Hartforde matysim worcesterietę ps. Rasą Grigaitienę, tikrą velykinių margučių meno žinovę. Artėjant Velykom, bus labai pravartu daug ko iš jos pasimokyti ir patiem savo Velykų stalą papuošti dar gražesniais margučiais. Bus proga įsigyti J. Rygelio iš N.J. meniškų foto paveikslų.

Kaip ir kasmet, jaunųjų džiaugsmui, o tėvelių ir senelių kantrybės bandymui, veiks loterija. Vėliau atsigaivinimas kava, pyragais ir gira. Tikrai išalkusieji galės pasivaišinti lietuviškais pieturnis, o kad jie tikrai lietuviški, galima spręsti jau vien iš to, kad juos pagamins skautų-čių mamytės.

Taigi kovo 15-tą skirkim Hartfordo lietuviškos skautijos rengiamai Kaziuko mugei. Ne tik patys dalyvaukim, bet ir pakvieskim ir atsiveskim savo pažįstamus kitataučius.

Iki pasimatymo kovo 15-tą mugėj!

J.B.

Švenčių proga, kai ieškome dovanų, prisiminkime lietuvišką knygą. Daug lietuviškų knygų turi Darbininko administracija.

PERKŪNO CHORAS KONCERTAVO BALTIMORĖJ

Baltimorės LB apylinkės valdyba, atrodo, nesibijo pasunkėjusių gyvenimo sąlygų ir bando išlaikyti savo užsibrėžtą aukštą parengimų kokybę. Ji buvo pasikvietusi jaunimo tautinių šokių grupes iš Chicagos, Toronto, Clevelando, Antrąjį kaimą iš Chicagos. Surengė iškiliųjų dainininkų — St. Baro, D. Stankaitytės ir J. Vaznelio koncertus. Gi lapkričio 15 po daugel metų pertraukos pakvietė New Yorko vyrų chorą Perkūną ir pianistę Dalią Sakaitę.

Iš spaudos buvau susidaręs vaizdą, kad choras savo eilėse turi daugiau jaunimo. Atrodo, kad ir Amerikoje dainą puoselėja tie, kurie net ir laisvoje Lietuvoje dainavo choruose. Bet choro eilėse teko matyti ir keletą jaunų veidų.

Su pirmąja daina — Draugai, pakelkime taures — A. Račiūno — jie lyg tikrino savo, tikrino salės skambėjimą. Jautėsi, kad jiem trūksta drąsos ir jėgos. Bet kita daina skambėjo tvirčiau. Pasitikėjimas grįžo į jų eiles. Girdėjome — Naktis graži, — A. Jasenausko; choro dalį iš operos Tannhauser — R. Wagnerio, Brahmso valsą. Su St. Šimkaus — Vai broli, broli — buvo baigtas pirmas pasirodymas.

Tolimesnę programos dalį atliko pianistė Dalia Sakaitė. Pradžiai paskambino Siuntė mane motinėlė — A. Kačanausko, Toliau M. K. Čiurlionio penkis preliudus, Nuo kalno su rogutėmis — B. Dvariono ir Suktinį — V. Bacevičiaus. Skambinimu ji pagavo ir sužavėjo publiką.

Scenon vėl grįžo choras. Skamba trimitai — M. Petrausko skambėjo galingai. Gražiai nuskambėjo ir Anoj pusėj Nemuno — liaudies daina, harmonizuota J. Bendoriaus; O dalelė tu mano — liaudies daina, harm. B. Vasiliausko. Pirmoji koncerto dalis buvo baigta su Piliakalniu — J. Blechmano.

Po pertraukos antrąją koncerto dalį pradėjo pianistė Dalia Sakaitė. Ji paskambino Mėnesieną — Debussy ir Chopino kūrinius: Etiudą Cis Moll ir Polonezą As Dur.

Labai gaila, kad pianinas buvo visai neseniai perremontuotas, ir nauji vailotėliai neleido perduoti to, ko Dalia iš pianino reikalavo. Publika plojo ilgai ir nenorėjo leisti, kad pianistė nueitų nuo scenos. Taip visus sužavėjo Chopino atlikimas.

Toliau vyrų choras padainavo: Augo kieme klevelis — J. Karoso; choro partiją iš operos Demonas — A. Rubinšteino; Ant kalno karklai siūbavo — J. Naujalio; Atsisveikinimas — A. Kačanausko ir pabaigai — Šiaurės pašvaistė, St. Sodeikos. Ši daina sujaudino žmones, nes juk Bern. Brazdžionio žodžiai išeiviui lietuviui asarą spaudžia. Publika plojo ilgai, nes visi buvo sužavėti tuo dainuojančiu vienetu. Kokia laiminga New Yorko lietuvių kolonija, turėdama tokius puikius jaunus menininkus: Dalią Sakaitę ir Viktorą Ralį.

Gėlėmis apdovanojo dirigentą, pianistę ir ryšininką. Trumpą padėkos žodį tarė Vytas Eringis, LB apylinkės pirmininkas. Po to buvo šokiai, grojo Music Men orkestras. Po vakarienės Perkūno choristai susimaišė su baltimoriškiais, seni pažįstami, nauji pažįstami. Skambėjo juokas ir lietuviška daina. New Yorko keli vyrai vėl scenoje dainavo šokiam. Negali žmogus patikėti, kaip greit prabėgo septynios valandos. Teisingai amerikiečiai sako: "Kai linksma, laikas lekia".

LB apylinkės valdyba suruošė tikrai sėkmingą ir kultūringą koncertą. (j.b.)

Lietuvių Fondo tarybos nariai, sukaupę dviejų milijonų kapitalą 1980 rugsėjo 25 posėdyje. Iš k. sėdi dr. Jonas Račkauskas, tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma, Milda Lenkauskienė, valdybos pirmininkas dr. Gediminas Balukas, Marija Remienė, Vytautas Kamantas, Vytautas Kutkus, stovi dr. Ferdinandas Kaunas, Viktoras Naudžius, Povilas Kilius, dr. Kazys Ambrozaitis, Povilas Sodeika, dr. Vytautas Tauras, Jonas Vaznelis, Stasys Baras. Nebuvo Dainos E. Kojelytės, dr. Jono Valaičio, dr. Mindaugo Vyganto. Nuotr. P. Molėtos

WILKES-BARRE, PA.

Plačiai ir iškiliai paminėta Vasario 16-oji

Wyoming klonio lietuviai, vadovaujant vietos plačiai žinomai visuomenės veikėjai Anelei Bajorienei, šiemet labai iškiliai paminėjo Vasario 16-ąją.

Vasario 9 A. Bajorienės pastangomis buvo gauta Wilkes-Barre miesto burmistro T.V. McLaughlin proklamacija, skelbianti Vasario 16-ąją Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventė. Kitos dvi panašios proklamacijos atsiųstos Luzerne teismo komisionierių. Trečia atsiųsta Pennsylvanijos gubernatoriaus Dick Thornburgho.

Vietos angliškuose laikraščiuose kongresmanas J.L. Nelligan parašė labai palankius Lietuvai ir lietuviam straipsnius. Juose paliečiama šiandieninė Lietuvos padėtis, Kremliaus klikos kruvinas imperializmas, apgaulingas Lietuvos pavergimas, panašus į Afganistano, JAV-bių nepripažinimas Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Savo straipsnius jis baigė taip: "I will join other Congressmen in speeches honoring Lithuanian independence day on the floor of the House".

Iš Baltųjų Rūmų A. Bajorienė gavo prezidento Reagano įstaigos sekretorės telefoninį pranešimą — padėką už atsiųstą rezoliuciją ir atsiprašymą, kad dėl laiko stokos nesuspėjo Lietuvos nepriklausomybės šventės proga laiku atsiųsti proklamacijos.

Vasario 15, sekmadienį, Švč. Trejybės bažnyčioj V. Romano vadovaujamas choras iškiliai giedojo lietuviškas patriotines giesmes. Klebonas prel. A. Norkūnas pamoksle prisiminė Lietuvą. Pamaldos baigėsi Lietuvos himnu.

Tos pat dienos vakarą radijo WILK bangomis buvo transliuojama vienos valandos programa, paruošta ir vadovaujama A. Bajorienės. Šios programos rėmėjai: SLA 7-oji apskritis, ALK Susivienijimas ir Luzernės apskr. Taurų klubas. Programoj Vasario 16 Aktą skaitė V. Romanas. Po "Lietuviais esame mes gimę" dainos klebonas prel. A. Norkūnas sukalbėjo lietuviškai ir angliškai maldą, prašančią Aukščiausiąjį Lietuvai laisvės, o vergijoj kenčiantiem — ištvermės. Atvykęs iš Harrisburgo kongresmanas J. L. Nelligan įsijungė į Vasario 16 radijo minėjimo programą ir tarė labai palankų Lietuvai ir lietuviam žodį. Prel. A. Norkūnas ir ALKS reikalų vedėjas Ch. Liscosky įteikė gautas šventę liečiančias proklamacijas. Pono atvejų kalbėjo V. Romanas. Programa pajvairinta lietuviškomis dainomis (iš plokštelių).

Pirmadienio rytą prie Luzerne teismo rūmų buvo iškelta Lietuvos vėliava. Šiemet ši iškilmė sutapo su prez. Washingtono šventė. Tokią dieną teismas nedirba ir yra uždarytas. Tačiau apsukrios lietuvių organizacijų veikėjos A. Bajorienės pastangomis gautas iš teismo aukštųjų pareigūnų Lietuvai ir lietuviam labai nuoširdus palankumas: Luzerne distrikto advokatas Ch. Murowski atidarė lietuviam visas teismo duris ir apšvietė teismo rūmus.

Į Lietuvos vėliavos pakėlimo iškilmes susirinko beveik visi teisėjai, advokatai, komisionieriai ir daugiau kaip 70 kitų asmenų. Pittstono vyčių 143 kuopos dvasios vadovas kleb. kun. P. Ališauskas sukalbėjo specialią maldą. Buvęs kongresmanas R. Musto tarė Lietuvai palankų žodį. Komisionierius F. Trinisewski pranešė, kad Luzerne teismo komisionierių nutarimu Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventė įregistruota teismo protokole. Lietuvos vėliavai drauge su JAV vėliava kylant į aukštą stiebą, V. Romanui diriguojant, dviem trombonistams instrumentais pritariant, plačioj aplinkoj nuskambėjo Lietuvos ir JAV himnai. Šią gražią ir saulėtą dieną vėliavom plevėsuojant, A. Bajorienė visiems tarė puikų, nuoširdų padėkos žodį.

Ypatingai nuoširdi lietuvių padėka priklauso distrikto advokatui Ch. Murowskiui ir jo šauniajai žmonai Lorettai, kurie Vasario 16 minėjimui daug talkino ir po vėliavos pakėlimo visus susirinkusius pakvietė į teismo rūmus užkandžiui, kur buvo vaišinami net "lietuviška kavute" ir "lietuviška duona". Taip pat didelė ir nuoširdi lietuvių padėka priklauso teismo tarybos nariui R. Prawdzik, kuris daug pastangų skyrė Vasario 16 minėjimo iškilmėm; parūpino instrumentalistus, išsirūpino, kad iškilios Lietuvos vėliavos pakėlimo apeigos būtų rodomos vietos televizijoj.

Lietuviai, klausiusieji Vasario 16 minėjimo programos radijo bangomis, stebėję minėjimą televizijoj ir dalyvavę Lietuvos vėliavos pakėlimo apeigoj, reiškė savo pasitenkinimą. Žinia, čia gili padėka negali būti išskirta ir A. Bajorienei, kuri viską nešė ant savo pečių.

V. Romanas

SIOUX CITY, IOWA

Gražiai minėjo Vasario 16

Sioux City lietuviai vasario 15, sekmadienį, minėjo vasario 16-tąją.

Vietos klebonas kun. Simonas Morkūnas vasario 8 bažnyčioj paskelbė minėjimo programą, kviesdamas visus lietuvius ir kitataučius, lankančius Šv. Kazimiero bažnyčią, melstis ir priimti komuniją už lietuvius, kenčiančius pavergtoj Lietuvoj, Sibire ir kitose Rusijos vietose, taip pat ir už laisvojo pasaulio lietuvius, bei jų bičiulius, nenuilstamai kovojančius už Lietuvos ir visų pavergtųjų laisvę.

Parapijos biuletenis lietuvių ir anglų kalbomis vasario 8 ir 15 buvo skirtas žiniom apie pavergtą Lietuvą.

Kun. S. Morkūno pastangomis, asmeniškai jam prašant, diecezijos savaitinis laikraštis The Globe įsidėjo ilgą jo straipsnį ir kun. Antano Lukošiaus laikomų Velykų mišių Žaliosios kapinėse 1979 m. (Žaliojos bažnyčia paversta į malūną) ir Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčios, paverstos į muzikos salę, nuotraukas.

Vietos dienraštis Sioux City Journal įsidėjo kun. S. Morkūno straipsnį — Lietuviai siekia laisvės.

Klebonas Iowos valstijos senatoriam ir kongresmanam pasiuntė knygų apie pavergtą Lietuvą, prašydamas juos Vasario 16 proga pakalbėti senate ir atstovų rūmuose.

Dvejas mišias už pavergtą Lietuvą aukojo pats klebonas, o trečias — kun dr. R. J. Linnan, diecezijos katalikiškų mokyklų direktorius.

Kun. S. Morkūnas pasakė keturis pamokslus lietuvių ir anglų kalbomis, gyvai paaiškindamas tragišką religijos būklę Lietuvoj ir rusų komunistų vedamą žiaurią kovą sunaikinti lietuviam.

Kun. S. Morkūnas yra pats pergyvenęs pirmą rusų okupaciją. Penkis mėnesius buvo nuolat tardomas, o jo daugumas giminių mirė kankinių mirtimi kalėjimuose ir Sibiro taigose.

Parapijos salėj minėjimas buvo pradėtas 3 val. popiet giesme "Marija, Marija" ir Lietuvos bei Amerikos himnais.

Kun. Leonardas Musteikis, Šv. Povilo bažnyčios klebonas, Plainview, Nebr., skaitė minėjimui pritaikytą paskaitą. Po to buvo iškilmingas banketas, kurį malda pradėjo kun. L. Musteikis.

Banketui grynai lietuviškus valgius paruošė M. Kuncienė, A. Yorkus, A. Bulotienė, J. Luneckienė, M. Mugemienė, J. DeHaan, B. Vižintienė, J. Žibienė, T. Valušis ir B. Žibas.

Atsartos kapitonas S. Meškauskas labai uoliai rinko aukas ir su M. Lunecku talkino klebonui ruošiant minėjimą.

Minėjimas praėjo labai jaukiai. Jo dalyviai pasveikino kleboną 79-tojo gimtadienio proga (jis yra gimęs 1902 vasario 16).

Lietuvos laisvinimui aukojo: kun. S. Morkūnas — 300 dol., po 25 dol. — M. Kuncienė, S. Meškauskas, J. Pirog, E. Rudonienė, P. Strozdas, A. Žvirgždinas; po 20 dol. — M. Luneckas, J. Meckenis, K. Žolpys; po 15 dol. — H. DeMarest, F. Pyrek, P. Skuodas, J. Yorkus; 12 dol. — B. Žibas; po 10 dol. — J. Kaušpėdas, D.B. Christopherson, J. Cicėnas, D. Donovan, J. Sinkūnas, A. Skuodas, L. Skuodas, A. Šližys, B. Temoshek, J. Uknis, Jr., J. Ulanskas, P. Valušis, T. Valušis; po 5 dol. M. Berlin, D. Bisland, C. De Haan, M. Kerdikes, K. Lukas, S. Osteen, P. Pumputis, St. Ručinskas, B. Reburn, T. Urbonienė; A. Bujokienė 4 dol. ir E. Strozdas 3 dol.

Iš viso surinkta 769 dol. Po lygiai pasiųsta Altai, L. Bendruomenei ir Vlikui.

A.M.

WATERBURY, CONN.

Balfo piniginis vajus

Waterbury Balfo 137 skyriaus valdyba, kaip ir anksčiau, skelbia visam gavėnios laikotarpiui Balfo piniginį vajų. Savo nuoširdžia ir kilnia auka ne tik įprasminsime gavėnios laikotarpio rimtį, bet taip pat išryškinsime ir savo krikščioniškąją prigimtį. Dalindamiesi velykinio stalo gėrybėmis su vargan patekusiais tėvynainiais, atliksime ne tik krikščionišką pareigą, bet ir sustiprinsime mūsų tautinius ryšius su mūsų tėvynainiais.

Vajų vykdo ir aukas renka skyriaus valdybos nariai, knygynas Spauda ir atskiri talkininkai su aukų lapais.

Palengvinkime gražų, nors ir nedėkingą aukų rinkėjų darbą ir, juos sutikę, patys pirmieji pasiūlykime savąją auką.

Skyriaus valdyba

AMERIKOS RYTINIO PAKRAŠČIO TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Lietuvių tautinių šokių šventė įvyks Hartforde, Trinity kolegijos patalpose, š.m. gegužės 30-31. Programą atliks 300 su viršum šokėjų: Baltimorės — "Kalvelis", Bostono — "Lietuvių Šokių Sambūris", Brocktono — "Sūkurys", Hartfordo — "Berželis", New Jersey — "Liepsna", New Yorko — "Tryptinis", Philadelphijos — "Aušrinė" ir Rochesterio — "Lazdynas".

Visų bilietų kaina yra $8.00. Juos galima iš anksto įsigyti pas Birutę Monaco, 25 Richard Road, Manchester, Conn. 06040. Čekius rašyti: "Lithuanian Folk Dance Festival" vardu.

Tautinių šokių šventę organizuoja Rytinio pakraščio tautinių šokių šventės rengimo komitetas. Šventės globėjas yra Lietuvių Bendruomenės Hartfordo apylinkės valdyba.

KVIETIMAS DAILININKAM

Lietuvių Dailės Archyvas, veikiąs Jaunimo Centro patalpose Chicagoj, kviečia lietuvius dailininkus siųsti jam medžiagą apie savo kūrybą.

Archyve yra laikoma nuotraukos, iškarpos, katalogai, knygos, skaidrės. Visa tai kataloguojama, sudedama į albumus.

Archyvą pavyzdingai tvarko dail. Magdalena Stankūnienė, kuri į archyvo spintas iki šiol yra padėjusi šių dailininkų sutvarkytas knygas-albumus: V. Balukienės, P. Aleksos, J. Kelečiaus, V. Petravičiaus, R. Mozoliausko, J. Daugvilos, A. Sutkuvienės, P. Kaupo, A. Kuraus-ko, J. Mieliulio. Netrukus bus jų daugiau.

Archyvo tvarkytojai talkina Jonas Stankūnas, kuris susidariusiom išlaidom padengti paaukojo 500 dolerių.

Visais atchyvo reikalais galima kreiptis į M. Stankūnienę, 7309 S. Fairfield Ave., Chicago, IL 60629. (A. Kezys)

IŠ VISUR

— **National Catholic Register** kovo 1 įsidėjo ilgą pasikalbėjimą apie padėtį okupuotoj Lietuvoj su Simu Kudirka ir Vladu Šakaliu, kurie pasisako ne tik prieš okupaciją ir persekiojimus, bet ir prieš Ribbentropo-Molotovo paktą. Pirmame puslapy įdėta ir jų abiejų nuotrauka. Straipsnio autorius yra John Kurzweil.

— **Kun. Viktoras Grinevičius,** Vilkijos altaristas, mirė vasario 8. Velionis buvo gimęs prieš 87-rius metus, kunigu įšventintas 1917.

— **Kun. Gediminas Blynas,** Kupreliškio klebonas, mirė vasario 10. Velionis buvo sulaukęs 64-rių metų amžiaus.

— **Mečislovas Gedvilas** vasario 15 mirė okupuotoj Lietuvoj. Jis buvo vienas iš pirmųjų, tarnavusių Maskvai. Dar 1934 įstojo į sovietų komunistų partiją. Bolševikam okupavus Lietuvą, jis buvo vidaus reikalų ministru ir komisarų tarybos pirmininku. Kurį laiką dirbo švietimo ministerijoje.

— **Izidoriaus ir Vytenio Vasyliūnų koncertas Clevelande** įvyks kovo 8, sekmadienį, 4 val. popiet DMNP parapijos salėj.

— **Dr. Antanas Klimas** įtrauktas į pasižymėjusių žmonių leidinio "Who's Who in America" 1980 laidą. Paminėta, kad jis lingvistas, pedagogas, gimęs Lietuvoj, daktaratą gavęs Pennsylvanijos universitete, pilnas profesorius Rochesterio universitete. Taip pat pažymėta, kad jis yra autorius "Introduction to Modern Lithuanian", "Lithuanian Reader for Self-Instruction", "A Glossary of Lithuanian Linguistic Terminology", Lituanus" redaktorius ir dažnai pateikia straipsnių lingvistinėmis temomis profesiniuose žurnaluose.

— **Washingtono, D.C., ateitininkai** kovo 21-22 rengia gavėnios susikaupimo savaitgalį Oblatų vienuolyne, 391 Michigan Ave., N.E. Susikaupimo dienom vadovaus Tėv. V. Gidžiūnas, OFM, iš Brooklyn, N.Y. Washingtono ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti.

— **LB Kultūros tarybos** literatūrinei 3000 dol. premijai skirti komisija skaito atsiųstas 9 knygas ir 9 rankraščius. Komisijos 3 nariai: V. Mariūnas, dr. R. Šilbajoris ir dr. D. Tamulionytė skirti Kultūros tarybos, o du nariai: B. Gaidžiūnas ir V. Volertas — Lietuvių rašytojų draugijos. Premijos įteikimas numatytas gegužės 17 Clevelande.

— **Chicagos skautų** Kaziuko mugė Jaunimo Centre vyks kovo 8.

— **Clevelando skautų** Kaziuko mugė įvyks kovo 15.

— **Romo Bartuškos foto darbų paroda** bus atidaryta kovo 13, penktadienį, 7:30 val. vak. Čiurlionio galerijoj, Chicagoj, ir tęsis iki kovo 22. Parodą ruošia Akademinio Skautų Sąjūdžio FSS Chicagos skyrius.

— **Bolševikų nužudytų 367 šaulių aprašymai jau yra surinkti naujai knygai. Laukiama daugiau aprašymų ir nuotraukų, kurias prašoma siųsti kun. dr. J. Prunskiui, 2606 W. 63rd St., Chicago, ILL. 60629.**

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** J. Velička, Waterbury, Conn. Užsakė kitiem: S. Rudys, Worcester, Mass. — L. Pauliukonis, Langhorne, Pa., J. Blazaitis, Lewisburg, Pa. — R. M. Blazaitis, New York, N.Y. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metam.

Laiškai redakcijai

PRITARIU JAUNIMUI

Pilnai pritardamas Darbininko 7 Nr. paskelbtiem laiškam: Aušros Gečytės ir Lino Stonio, džiaugiuos, kad Gečytė neiškėlė dr. Bobeliui baudžiamosios bylos už šmeižtą, kadangi nepritariu lietuvių kreipimuisi į viešus teismus. Labai pritarčiau, kad p. Gečytė iškeltų dr. Bobeliui Lietuvių Bendruomenės garbės teisme bylą už viešą šmeižtų skelbimą ir tai dar Vliko suvažiavime.

Stonys be reikalo savo straipsnyje neparašė-nepaminėjo Martyno Gudelio pavardės. Toji pavardė ir "Gudelio žygdarbiai" paskelbti Gudelio "kolegos" Andriaus Buloto knygoje "Limuzinas Nr. 4".

Kadangi, man atrodo, ir Gečytė ir Stonys yra jauni žmonės ir gal dar neturi daug pinigų Darbininko išlaidom sumažinti, tai aš, nors jau senas pensininkas, pridedu 30 dol. už visų tų straipsnių paskelbimą ir reiškiu redakcijai didelę padėką ir pagarbą už tiesos iškėlimą viešumon, o taip pat pagalbą jauniem žmonėm apginti savo garbę.

Aleksandras Dabšys
Los Angeles, Calif.

AŠ NEŠVENČIAU PAVERGIMO ŠVENTĖS
Atviras laiškas VLIKo valdybos pirmininkui dr. K. Bobeliui

1981 metų sausio mėnesio 23 dienos Darbininke pacituota dalis Jūsų pranešimo VLIKo seimui. Savo pranešime Jūs minėjote LB atsisakymą dalyvauti veiksnių konferencijoje New Yorke 1980 m. pasiruošimo Madrido konferencijai reikalu ir sakėte: "... Pagaliau kaip PLB ir JAV LB galėjo dalyvauti Lietuvos laisvinimo konferencijoj, kuomet jų vadovų pono Kamanto ir Gečo dukterys tuo laiku buvo komunistinio okupanto vaišinamos mūsų pavergtoje tėvynėje, švęsdamos kartu su okupantu 40 metų Lietuvos pavergimo šventę ..."

Jūs savo pranešime pasakėte visišką netiesą, bet prasimanymą. Tuo laiku, kai vyko Jūsų konferencija New Yorke, 1980 metų birželio mėnesio 21 dieną, aš okupuotoje Lietuvoje nebuvau, komunistinis okupantas manęs nevaišino, ir aš su okupantu nešvenčiau 40 metų Lietuvos pavergimo šventės. Taip pat žinau, kad tuo laiku okupuotoje Lietuvoje nebuvo ir jokių švenčių nešventė ir Aušra Gečytė.

Esu jau subrendusi 19 metų studentė ir savarankiškai tvarkausi, todėl aš pati atsakau už savo gyvenimą, mokslą, darbus ir žodžius, ne mano tėvas ar motina ir jų organizacijos. Aš esu gimusi Amrikoje, visada norėjau daugiau sužinoti apie savo tėvų gimtinę Lietuvą ir ją kada nors pamatyti. Ją pažinojau iš tėvų ir senelių pasakojimų, laiškų iš nematytų giminių. Apie ją išmokau iš lituanistinės mokyklos. Apie dabartinę okupuotą Lietuvą daugiau sužinojau iš ateitininkų stovyklų ir kursų Dainavoje, kur kunigai Yla ir Pūgevičius, ateitininkų vadovai dr. Vygantas ir kiti man aiškino apie Lietuvos pogrindžio veiklą, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikas ir kitą pogrindžio spaudą.

Okupuotą Lietuvą aplankiau 1980 metų balandžio mėnesį ir savo pačios akimis pamačiau, kaip ten žmonės gyvena, už ją visaip kovoja ir su viltimi laukia laisvės. Ir tada lankydamasi su okupantu nešvenčiau jokių pavergimo švenčių, bet aplankiau gimines, susitikau ir pasikalbėjau su daugeliu lietuvių, ypač jaunimu. Lietuvoje būdama, girdėjau, kad ten žmonės trokšta žinių iš laisvo pasaulio, kasdien klausosi Vatikano, Amerikos Balso ir Laisvės radijo ir labai skaito laikraščius, žurnalus ir knygas, atvežtas iš Vakarų. Jie džiaugiasi ir vertina išeivijos, pastangas ir darbus.

Aplankiusi pavergtą Lietuvą, aš dar daugiau ją ir jos žmones pamilau, man jų gaila, ir aš jų neužmiršiu jų varge. Aš jiems visaip padėsiu.

Visai nesuprantu, kodėl Jūs, būdamas VLIKo pirmininku, kuriam pagal pareigas turėtų taip pat rūpėti Lietuvos reikalai, apie mane, mano tėvą ir PLB išsigalvotas neteisybes rašote ir skelbiate. Kodėl taip darote?

Daina Kamantaitė
Darien, ILL.

Hamiltono dramos teatras Aukuras į penktąjį teatro festivalį Chicagoje atvežė naują Birutės Pūkelevičiūtės veikalą "Antroji Salomėja painiavose", 3 veiksmų išdaigą, už kurią gavo 1980 metų iškiliausio teatro vardą. Režisavo ir vaidino Aukuro įkurėja Elena Dauguvietytė-Kudabienė. Ji kartu su visais atšventė 30 metų veiklos sukaktį. Nuotraukoje iš k. Salomėja — Marija Kalvaitienė, laimėjusi iškiliausios aktorės vardą, Zuzana — Elena Kudabienė, Ignas — Kazys Bungarda. Dekoracijos Kazio Veselkos. Nuotr. Algimanto Kezio, SJ

KAS BUVO IŠ PRADŽIŲ:
Pergalė ar mano tiesos ieškojimas?

"Kas jaunas ne socialistas, tas žmogus be širdies, bet kas suaugęs socialistas — yra vyras be galvos".

Kada jauno žmogaus norą gyventi teisingai ir sąžiningai sutinka valdžios kaltinimas beprotybe, tai apibūdina ne tik valdžios banditizmą, bet dar daugiau, valdžios bejėgiškumą nugalėti ir sutriuškinti tą mažą žmogų. Tai tiek — Lukoševičiams.

Kai aš "palikau" Lietuvą, skaičiau save studentu, nors jau lygiom kalbėdavausi su akademikais. Ir šiandien esu studentas, nors tuo pat metu skaitau save jau subrendusiu vyru. Kodėl apie tai?

Buvau materialistu ir mačiau, kad opozicija valdžiai eina bergzdžiu keliu. Pasipriešinimas be alternatyvos prie Pergalės niekada nevedė. Jaučiau galią sukurti naują ideologiją, bet man trūko žinių.

Po šešerių metų Vakaruose pasilieku materialistu, bet tuo pačiu metu pripažįstu, kad Švento Rašto dogmos, kurias išlaiko mum Bažnyčia, kad galėtume patirti Tiesą, yra absoliučios tiesos.

Kas buvo anksčiau — višta ar kiaušinis? Šitokiu liaudies palyginimu mano tėvas dažnai mane nuginkluodavo paklusnumui. Tada aš negalėčiau, kaip kad noréčiau šiandien, pakartoti apaštalo Povilo žodžių: "O jei aš ir nesu nepriteryęs kalboje, tačiau ne pažinime" (Kor 11-6).

Tėvas man statė sveiko proto spąstus, o aš turėjau rasti atsakymą.

Johnston, 30 metų amžiaus vulkanų specialistas, stebėjo Mount St. Helen's vulkaną. Ugniakalniui pradedant veikti, jis pasiuntė paskutinį pranešimą: "Vancouver! Vancouver! This is it!" Po to apie šį vyrą nieko nebuvo girdėta (1980 gegužės 18).

Jisai ne tik nerado, bet ir ieškojo ne ten ir ne taip, kaip reikia.

"Ir šiandien iš tikėjimo daug kas taiso juokus, gi tokius stebuklus, kuriuos mokslo autoritetai atsisako moksliškai išaiškinti ir katalikų Bažnyčia po rūpestingo tyrinėjimo pripažįsta, tebenori laikyti "gamtos akrobatika" ... (Taip gavėnios proga rašė Darbininkas).

Toks požiūris į gamtą ir jos stichijas, "sukrečiančias" mum "gamtos akrobatiką", išplaukia iš klaidingo dabartinio mokslo. Todėl jau Šventame Rašte minima: "Aš sunaikinsiu išmintingųjų išmintį ir gudriųjų gudrybę nieku paversiu" (Kor. 1-19). Dievo pašalinti neįmanoma, bet pasitaiko neigiančių Jo buvimą. Tai žmogaus laisvos valios išdava.

Kiekvienas save turi išbandyti gyvenime, kad savo protu pasiektų, dažnai ir per klaidą, Tiesą. Kiekvienas tėvas savo vaikų atžvilgiu pasielgia panašiai, nes ruošia pilnaverčius šeimos narius, o ne kambarinius šuniukus. Tai nėra paskatinimas pamiršti Kūrėją, kaip kad daro dabartinis "materialistinis" mokslas.

Popiežiaus Inocento III 1215 m. vadovaujamas IV Laterano visuotinis Bažnyčios susirinkimas, kuriame dalyvavo 400 su viršum vyskupų, paskelbė, kad yra tik vienas tikras Dievas, visų regimųjų ir neregimųjų, dvasinių ir kūninių daiktų Kūrėjas, kuris savo visagalybe pačioje laiko pradžioje vienu ir tuo pačiu būdu iš nieko sutvėrė dvasinį, arba angeliškąjį, pasaulį ir medžiaginę, arba regimąją, visatą. Po to jis sukūrė žmogų. Velniai ir kiti demonai Dievo buvo sukurti geros prigimties, bet jie pasidarė blogi savo blogu elgesiu" (C.T. 306 ir 335).

Mum duotas išbandymas — ne suklysti, kaip iki šiol pasirenkame. Man gi visiškai natūralu, kad mano ortodoksalinio materialisto logika sutampa su didžiąja, bibline.

Mamona užkerėti "robotai", tai yra Maskvos mokslininkai, slepia nuo žmonių tiesą, nuodais ir šmeižtu žudo savo pranašus ir Žmogų, o paskui jiem stato paminklus. "Vargas jums! Nes jūs statote pranašam kapo paminklus, o jūsų tėvai užmušė juos. Tuo būdu jūs esate liudytojai ir sutinkate su savo tėvų darbais, nes tie, tiesa, užmušė juos, o jūs statote" (Luko 11, 47-48).

Kai kurie galvoja, kad Rojaus praradimas įvyko iki mūsų Dangaus ir Žemės sukūrimo. Kristus sako savo mokiniam: "Jum naudinga, kad aš einu sau. Nes, jei aš nenueisiu, Padėjėjas neateis pas jus" (Jono 16-7). Dievas žino būtinybę prisikelti iš naujo ir duoda kitiem pavyzdį.

Kaip Dievas buvo iš pradžios, yra ir bus, taip ir mūsų Aš, gyvojo Dievo dalis, buvo, yra ir bus. Šitą sąryšį jausime "atgimusiame pasaulyje" (Mato 19-28).

Dievas — Meilė neateina per prievartą, bet įeina į mūsų pačių pastangų talka.

Todėl Simo Kudirkos Motina, lyg žinodama kiniečių išmintį skelbti Gaidžio metus, pasakė visiškai teisingai: Iš pradžių buvo Rytojus!

V. Sevrukas

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, R. P.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS
Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.
116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418
Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.
SKAMBINTI: (212) 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
Licensed by VNESHPOSYLTORG
Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klijentūrą, siunčiant
DOVANAS - SIUNTINIUS
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t. t.
GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TŪKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.
Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.
Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 Madison Avenue (tarp 51 ir 52 g-vės)
Floor 21st New York, N.Y. 10022
Tel. (212) 758-1150-1
SKYRIAI:

Apple-Valley, Min. 55124	7626 W. 150 St.	612 432-7083
New York, N.Y. 10003	45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011	135 W. 14th Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127	393 West Broadway	617 268-8764
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Ave.	203 367-2863
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	6089 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111	1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504	636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hackensack, N.J. 07601	112 Main St.	201 342-9110
Hartford, Conn. 06106	518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701	241 Fourth Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022	960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511	1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106	698 Sanford Avenue	373-8783
Philadelphia, Pa. 19122	1214 N. 5th St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	HU 1-2750
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook St.	756-1668
Fort Wayne, Ind. 46806	1807 Beineke Rd.	432-5402
Worcester, Mass. 01610	144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	RI 3-0440

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1981 METAIS
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
1-os SAVAITĖS KELIONĖS — $975.00 IŠ NEW YORKO (GYVENANT DVIESE KAMBARYJE)
Balandžio mėn. 26 d.
Gegužės mėn. 3 d.
Gegužės mėn. 11 d.
Rugsėjo mėn. 20 d.
Rugsėjo mėn. 28 d.
Spalio mėn. 4 d.
Gruodžio mėn. 21 d.
1-os SAVAITĖS KELIONĖS—$1099.00 IŠ NEW YORKO (GYVENANT DVIESE KAMBARYJE)
Birželio mėn. 14 d.
Liepos mėn. 6 d.
Liepos mėn. 26 d.
Rugpiūčio mėn. 2 d.
Rugpiūčio mėn. 9 d.
2-ju SAVAIČIŲ KELIONĖS—IŠ NEW YORKO (GYVENANT DVIESE KAMBARYJE)
Birželio mėn. 21 d. — Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinkis $1,375.00
Liepos mėn. 13 d. — Vilnius, 5 dienos Romoje $1,475.00
SKUBĖKITE REGISTRUOTIS!!! VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!!!
Kiekviena ekskursija aplankys vienai dienai KAUNĄ. Patyrę ekskursijų vadovai lydės ir globos grupes kelionėje.
Keleiviam iš visų Amerikos ir Kanados miestų bus parūpinti skridimai į Chicagą ar New Yorką pagal pageidavimą, su papildomu mokesčiu. Prašome teirautis dėl kelionės kainų iš Chicagos!
Informacijai ir registracijai kreiptis į:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60643
TEL. (312) 238-9787
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU — pirmoji lietuviška kelionių agentūra Amerikoje jau 21 metai sėkmingai organizuoja keliones į Lietuvą ir kitus kraštus. Visuomet sąžiningas ir nuoširdus patarnavimas klientams; teikiamos įvairios informacijos; daromi iškvietimai giminių iš Lietuvos; parduodami lėktuvų bilietai skridimams Amerikoje ir į visas kitas šalis; sutvarkomos kelionės laivais ir t.t.

PUTNAM, CONN.

Iškilmingai minėta Vasario 16-ji

Putnamo lietuviai Vasario 16-ąją minėjo vasario 8 d. Minėjimas susidėjo iš dviejų dalių: pirmoji dalis koplyčioj, antroji — salėj.

Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyno koplyčioj, vienuolyno kapelionas kun. S. Yla ir prel. V. Balčiūnas aukojo mišias. Kun. Yla pasakė ir prasmingą pamokslą, primindamas lietuvių aukas už laisvę ir tikėjimą. Per mišias giedojo Worcesterio Šv. Kazimiero parapijos vyrų choras, o Worcesterio šaulių būrys dalyvavo su vėliavomis.

Antroji minėjimo dalis vyko Matulaičio namų salėj. Pradėta Amerikos ir Lietuvos himnais ir malda už tėvynę, kurią sukalbėjo kun. R. Krasauskas, Matulaičio namų kapelionas.

Seselių kandidatė Lolita Brokaitė perskaitė Connecticut valstijos gubernatoriaus O'Neill proklamaciją, skelbiančią Vasario 16-ąją Lietuvių Diena. Proklamacijoj minimas ir užrašas ant Laisvės Varpo, Amerikos lietuvių dovanoto Lietuvai: "...tas laisvės nevertas, kas negina jos".

Buvo pagerbtas savanoris kūrėjas Jonas Gaidelis, vienintelis čia likęs ir dabar gyvenąs Villa Maria namuose. Jam gėlę prisegė tautiniais drabužiais apsirengusi Worcesterio lietuviškos mokyklos mokinė Dabrilaitė, o jis, atsidėkodamas už pagerbimą, padeklamavo du patriotinius eilėraščius, sukeldamas pasiryžimo nuotaiką klausytojuose.

Algirdas Zenkus, Worcesterio šaulių būrio vadas ir žinomas šaulių veikėjas, skaitė paskaitą. Jis iškėlė lietuvių veikėjų pastangas ir pasiryžimą šio šimtmečio pradžioj, nugalint nepaprastus sunkumus ir gresiant pavojam, reikalauti Lietuvai laisvės. Paminėjo ir pirmųjų valdžios pareigūnų bei laisvės gynėjų dideles pastangas.

Po paskaitos susikaupimu pagerbti už Lietuvos laisvę žuvusieji ir kenčiantieji.

Susirinkusieji priėmė rezoliuciją, kuri pasiunčiama Amerikos valdžios aukščiausiem pareigūnam, įtaigaujančią reikalauti Lietuvai laisvės ir dabartiniu metu išlaikyti šiame krašte dar laisvos Lietuvos valdžios įsteigtas atstovybes bei pripažinti naujus jų vadovus, kai tokie bus parinkti.

Po oficialios dalies buvo meninė programa. Ją atliko Šv. Kazimiero parapijos vyrų choras, vadovaujamas muziko Zigmo Snarskio. Padainavo daug patriotinių, liaudies, žygio ir kitokių dainų, programą suskirstęs į tris dalis. Choro akompaniatorė — Keršytė, pranešėjas — E. Meilus Jr. Kelios dainos buvo palydėtos fleitų garsais. Fleitomis grojo seserys Juodaitytės ir Tamošiūnas. Choras gerai susidainavęs, bet bloga salės akustika silpnino dainų skambesį. Be to, tik choro dalis dalyvavo, kiti negalėjo atvykti dėl slogų.

Choro dainų pertraukomis pasinaudojo Worcesterio lietuviškos mokyklos mokiniai ir padeklamavo bei paskaitė eilę eilėraščių, kurie buvo patriotiniai ar tėvynės ilgesio. Deklamatoriais buvo: Gita Dabrilaitė, Audra Lescord, Klaudija Norkevičiūtė, Jonas Pranckevičius ir Gina Prapuolenytė.

Minėjimas baigtas giesme "Lietuviais esame mes gimę". Po to vyko pabendravimas ir pasivaišinimas užkandžiais ir kava.

Minėjimui vadovavo dr. J. Kriaučiūnas, dalyvių buvo apie 130. Laisvinimo reikalam surinkta rekordinė šiai kolonijai suma: Liet. Bendruomenei — 421 dol., Tautos Fondui (Vlikui) — 152 dol. ir Altai — 122 dol.

Visą minėjimą ir ypač šaulių pasirodymą stebėjo Aleksandras Mantautas, Lietuvoj pasižymėjęs šaulių veikloj ir šiame krašte padėjęs šaulius atkurti, dabar su žmona (Pūtvyte) gyvenąs Matulaičio namuose.

Prisiminti kenčiantieji Lietuvoj

Religinės Šalpos valdovybės pageidavimu lietuviškose parapijose, vienuolynuose ir kitose lietuvių institucijose skiriamos Maldos dienos už kenčiančius lietuvius ir Lietuvą. Putname tokia diena buvo sausio 29. Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyno seselės ir vietos lietuviai tos dienos popietę susirinko vienuolyno koplyčioj. Prel. V. Balčiūnas aukojo mišias, pasakė pritaikytą pamokslą ir vadovavo maldom už tėvynę.

Matulaičio namuose tokia Maldos diena įvyko sausio 31. Apeiti Kryžiaus keliai, sukalbėta litanija ir kitos maldos už kenčiančius ir tėvynę, vadovaujant kun. R. Krasauskui.

J. Kr.

Worcesterio Šv. Kazimiero parapijos vyrų choras gieda mišių metu Vasario 16-tos minėjime Putname. Diriguoja muzikas Zigmas Snarskis. Nuotr. J. Kriaučiūno

PROVIDENCE, R.I.

Auksinė kunigystės sukaktis

Kun. Jonas Maknys minėjo savo kunigystės auksinę sukaktį. Vasario 15 sukako 50 metų, kai jis buvo įšventintas kunigu Marijampolėj, kur aukojo ir pirmąsias mišias. Dabar, išėjęs į pensiją, gyvena Providence.

Sukaktuvinis minėjimas vyko amerikiečių seselių vienuolyno patalpose, kur rūpinamasi į pensiją išėjusiais kunigais.

Rytą vienuolyno koplyčioj buvo mišios. Jas koncelebravo sukaktuvininkas su Providence vyskupu pagalbininku Kenneth Angell ir 11 kunigų. Pastarųjų tarpe buvo ir lietuvių: prel. V. Balčiūnas ir kunigai — S. Yla, R. Krasauskas, L. Budreckas ir J. Petrauskas. Minėjimui pritaikytą pamokslą pasakė monsinjoras Braco, paskutinis buvęs sukaktuvininko klebonas. Pamoksle primintas sunkus kunigo kelias, kuriuo eina tik pašauktieji.

Po pamaldų, vyko bendri pietūs vienuolyne. Juose dalyvavo vyskupas pagalbininkas, kunigai, amerikietės seselės, lietuvės seselės iš Putnamo — Augusta Sereikytė ir Margarita Bareikaitė ir keli pasauliečiai, jų tarpe 4 lietuviai. Visi sveikino jubiliatą ir linkėjo toliau dirbti sielų išganyymui, o lietuviai jam linkėjo neužmiršti ir lietuviškų reikalų. Jubiliatas padėkojo jį sveikinusiem ir priminė kai kuriuos įvykius iš savo gyvenimo. Į pietus atvyko ir prof. kun. V. Cukuras, Providence lietuvių parapijos administratorius.

Šio minėjimo proga prisimintinas ir jubiliato gyvenimo kelias, o jis buvo nelygus.

Gimė 1908 ūkininkų šeimoj, Gražiškių valsč., Vilkaviškio apskr. Baigė šešias Marijampolės gimnazijos klases ir stojo į kunigų seminariją Gižuose. Buvo nestiprios sveikatos, tai į seminariją priėmė tik dėl gerai išlaikytų egzaminų. Seminariją baigęs, kunigo šventimų negavo, nes buvo per jaunas. Stojo į Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultetą ir jį baigė licenciato laipsniu. Gavęs leidimą, buvo įšventintas kunigu vieneriais metais anksčiau, negu amžius leido.

Buvo vikaru Meteliuose, Šakiuose ir Suvalkų Kalvarijoj. Pastarojoj buvo vidurinės mokyklos kapelionu. Vėliau dirbo Klaipėdos prelatūroj.

Vokietijoj apsigyveno Wuerzburge ir studijavo universitete. Gavo daktaro laipsnį. Dirbo vokiečių parapijose. Gerokai nukentėjo nuo bombardavimo. Į Ameriką atvyko 1950. Po 3 mėnesių New Yorke buvo paskirtas į amerikiečių parapiją Kentucky, netoli Cincinnati. Po kurio laiko atsidūrė Grand Rapids, Mich. Vėl po metų atsikėlė į Brooklynė, į amerikiečių parapiją. 1964 paskirtas į Newportą, R.I., kur buvo amerikiečių seselių vienuolių kapelionu 8 metus. Pagaliau buvo paskirtas kapelionu į amerikiečių parapiją Providence, iš kur po 6 metų išėjo į pensiją. Apsigyveno vyskupijos kunigam pensininkam pastatytuose namuose Providence.

Nors jubiliato sveikata nėra stipri, bet jos pakanka, kai reikia trumpam pavaduoti lietuvių parapijų ir institucijų kunigus. Praeity reiškėsi straipsniais spaudoj, religinėmis temomis, ypač Laiškuose Lietuviam.

Linkim jubiliatui geros sveikatos reikštis ir toliau spaudoj ir būti pajėgiam pavaduoti, bent trumpam laikui, mūsų kunigus, kai atsiranda reikalas.

Dr. Juozas Kriaučiūnas

Pagerbiamas Jonas Gaidelis, savanoris kūrėjas, Vasario 16-tos minėjime Putname. Gėlę sega Worcesterio liet. mokyklos mokinė Dabrilaitė. Nuotr. J. Kriaučiūno

Kun. dr. Jonas Maknys Providence, R.I., vasario 15 paminėjo savo kunigystės 50 metų sukaktį iškilmingomis mišiomis. Nuotr. J. Kriaučiūno

NEW HAVEN, CONN.

Vasario Šešioliktoji

Lietuvių Bendruomenės rūpesčiu parašyti laiškai prezidentui, valstybės sekretoriui, saviesiem senatoriam ir kongresmanam.

Vasario 16 vietinis dienraštis rytinėj laidoj paskelbė Lietuvos nepriklausomybės dieną ir pranešė, kad Lietuvos vėliava plevėsuos miesto centro parke. Tai esanti 63-čioji trumpai išsilaikiusios Lietuvos nepriklausomybės sukaktis.

Lietuvos žmonės atnešė kultūrinį jos palikimą ir meilę laisvei į šį kraštą. Prisidėjo taip nuostabiai, savęs atsižadėdami, prie savo naujų namų, Amerikos, augimo. — pabrėžė miesto burmistras Biagio DiLieto.

Vasario 22 Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioj buvo aukojamos lietuviškos mišios už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Po pamaldų, pagerbiant žuvusius, padėtos gėlės prie lauke stovinčio lietuviško kryžiaus.

Po pietų parapijos salėj antroji minėjimo dalis pradėta himnais ir malda. Gubernatoriaus proklamaciją perskaitė Linas Lipčius, burmistro — Tomas Plečkaitis.

Pagrindinę kalbą pasakė Steponas Zabulis, Hartfordo LB apylinkės pirmininkas. Kalba neilga, konkreti, nauja, išklausyta su dideliu susidomėjimu. Nepriklausomą, laisvą Lietuvą atstatys lietuviai Lietuvoj, o mes jiem galim ir turim padėti.

Meninėj daly padainuota keletas dainų. Gintaras ir Vaiva Vaišniai (brolis ir sesutė) paskaitė pakaitomis Maironio "Kur Bėga Šešupė".

Po programos buvo vaišės ir pasižmonėjimas. Burmistras išbuvo per visą programą ir pasiliko vaišėm, kurių metu mielai dalinosi mintimis ir atsakinėjo į klausimus.

Šiais metais bažnyčioj ir popietinėj minėjimo programoj gausiai dalyvavo ir vietinė Lietuvos vyčių kuopa, kuriai šiais metais pirmininkauja veiklus Jurgis Kisielius. Kuopa iš savo iždo Lietuvos laisvinimo darbam paskyrė $25.

Aukų surinkta 1025 dol. Klebonas kun. Albertas Karalis per visas 5-kerias mišias bažnyčioj surinko, pridėdamas ir savo auką, 200 dol. Kiti stambesni aukotojai: J. ir G. Vėbrai — 100 dol., R. ir E. Vaišniai, LMKF vietinis klubas — po 60 dol., J. ir V. Gustai, V. ir S. Valiukai, St. ir A. Lipčiai — po 50 dol., A. ir St. Leikai — 40 dol.

Lietuvių Bendruomenei suaukota 915 dol., Amerikos Lietuvių Tarybai — 75 dol., Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui — 35 dol.

Buvusi ilgametė kolonijos gyventoja Jadvyga Šilkienė, dabar gyvenanti prie Waterburio, negalėdama minėjime dalyvauti, atsiuntė savo auką — 25 dol.

Ir šį sykį newhaveniečiai parodė, kad svarbu ne kiekis, bet kokybė, nustebindami kitus ir save išskirtiniu reikalo supratimu ir nepaprastu dosnumu vienam visų bendram tikslui — Lietuvos išlaisvinimui!

-o-

Kovo 8 tuoj po lietuviškų pamaldų, kviečiamas LB apylinkės metinis susirinkimas.

Balandžio 5 kviečiamas ALRK Moterų Sąjungos Conn. apskrities suvažiavimas.

Gegužės 2 LMKF vietos klubas ruošia pobūvijos popietę su Tomu Venclova ir kitais.

Gegužės 23 Šv. Kazimiero bažnyčioj — Dainos Žemliauskaitės ir Jono Juozevičiaus vestuvės.

Birželio 14 — birželio trėmimų minėjimas. Ruošia Lietuvių Bendruomenė.

Sausio 23 Džimui ir Vaivai Vėbraitytei Gustam gimė Aras Vilgailis Mykolas.

Vasario 7 Teresė ir Bronius Strimaičiai į marčias išleido savo dukrelę Genutę.

Vasario 15 New Haveno Šv. Kazimiero bažnyčioj buvo pamaldos už prieš metus mirusio Augusto Ramanausko vėlę. Pamaldose dalyvavo dukra Nijolė su šeima iš Bostono ir Dalia su vyru. Vasario 21 velionio seserėnas kun. P. Šarpnickas, OFM, toj pačioj bažnyčioj aukojo mišias už dėdės vėlę.

Mūsų sergantieji— A. Plečkaitienė, O. Morkūnaitė ir Vac. Kronkaitis.

Connecticut LB apygardos suvažiavimas kviečiamas balandžio 26. Dėl vietos dar galutinai nesusitarta.

Albina Lipčienė

IŠ VISUR

— **Pasaulio Motinų Sąjūdžio** tarptautinės tarybos posėdis ir studijų diena įvyks gegužės 26 Paryžiuj. Pakviesta dalyvauti ir O. Bačkienė, kuri su a.a. Vera Bakštyte-Karveliene buvo sąjūdžio narių steigėjų tarpe. Sąjūdžio tikslas: veikti tarptautinėj ir tautinėj plotmėse motinų padėčiai pagerinti socialinėj, kultūrinėj bei teisinėj plotmėj ir gerinti lemiamą motinos vaidmenį auklėjimo srity.

— **Religinės Šalpos paroda ir filmas** bus demonstruojami kovo 21-22 DMNP parapijos salėj, Clevelande.

— **Dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošaičių** meno paroda, jų pagerbimo vakarienė ir Anapilio Moterų Būrelio bei talkininkių ir talkininkų austo kilimo užbaigimo iškilmės vyks balandžio 12 Anapily, Mississauga, Ont., Kanadoj.

— **Steigiamojo Seimo** 60 metų sukakties minėjimą Chicagoj kovo 22 rengia Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija ir Lietuvių Moterų Federacija.

— **Koplytstulpių paroda** Chicagoj, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoj, vyks kovo 27 - balandžio 5.

— **M. Dobužinskis,** kuris buvo pasaulinio masto teatro dailininkas, daręs dekoracijas žymiausiuose pasaulio teatruose, mirdamas paliko plačius prisiminimus. Prieš kurį laiką išėjo jo prisiminimų pirmas tomas. Dabar jo sūnus, gyvenąs Paryžiuje, rengia prisiminimų antrą tomą. Tas Paryžiuje gyvenąs sūnus taip pat dirba teatruose, dirba dažniausiai įvairias kaukes. Antrasis sūnus Vsevolodas gyvena prie New Yorko, Catskill kalnuose.

— **Kanados lietuvių istorinei medžiagai** telkti yra sudarytas prie Kanados LB specialus komitetas, kuriam vadovauja inž. J.V. Danys, gyvenąs Ottawoj. Surinkta istorinė medžiaga yra perduodama valstybiniam Kanados archybui, kur yra saugoma visų tautybių dokumentacija.

— **Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos** valdyba leidžia okupuotos Lietuvos pogrindžio leidinius "Alma Mater" ir "Pastogė". Abu leidiniai skiriami jaunesniem skaitytojam.

— **Vida Klemienė** pakviesta dėstyti matematiką Delaware Technical and Community kolegijoj. Prieš gaudama šį paskyrimą, ji dėstė chemiją ir matematiką Pennsylvanijos ir Delaware gimnazijose.

— **Dail. Žibuntas Mikšys** dėsto lietuvių kalbos ir kultūros kursą svetimų kalbų institute — "Institut National des Languages et Civilisations Orientales", Paryžiuje.

— **Lietuvių istorijos draugija** šiemet švenčia 25 metų veiklos sukaktį. Draugija yra išleidusi 8 istoriografijas ir 20 knygų. Vadovauja pirm. prof. dr. Jakštas, vicepirm. prof. dr. A. Račkauskas. Prie draugijos priklauso įvairaus amžiaus asmenys. Šiuo metu narių tarpe yra 10 jaunų, daktaro laipsnį turinčių, istorikų. 25 metų sukakties proga ruošiamasi surengti dail. Ant. Tamošaičio parodą ir muz. Jono Žuko religinės muzikos koncertą. Visuotinis narių susirinkimas įvyks kovo 29.

— **Andrius Valavičius** įstojo į Brazilijos karo laivyno akademiją, sėkmingai išlaikęs egzaminus. Dėl 40 vietų egzaminus laikė 2500 kandidatų iš viso krašto. Andrius egzaminus baigė antruoju. Jis, būdamas 17 metų, gražiai kalba lietuviškai, dalyvauja ateitininkų veikloj ir dainuoja Volungės chore.

— **Calgario mieste,** Kanadoj, įsteigta dainos grupė "Snaigės", kuriai priklauso Audronė ir Anita Šalkauskaitės, Veronika Krausaitė ir Joana Barutaitė.

— **Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga** vėl rengia Vakarų Kanados lietuvių jaunimo stovyklą. Pernai stovykla praėjo labai sėkmingai. Šiemet stovykla vyks rugpiūčio 16-23 Pigeon Lake — tarp Edmontono ir Calgario.

— **Jurgio Gliaudos apsakymas** "Neišniekintoji mirtis" atspausdintas, Anšlavs Egličio vertime, latvių savaitrašty "Latvija-Amerika", kuris leidžiamas Torónte.

BRANGŪS LIETUVIAI,

Visokia lietuviška veikla yra prasminga, bet vertingiausia ta, kuri pasiekia dabar kovojančius Lietuvoj.

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa visa nukreipta tiesiai į Lietuvą. Tiesa, mes stengiamės informuoti laisvąjį pasaulį ypatingai apie okupanto pastantas naikinti Lietuvoj religiją, ištikimybę savo tautai ir tėvynei ir apie lietuvių kovą prieš tas pastangas; tačiau pagrindinis L. K. Religinės Šalpos tikslas ir pastangos yra remti lietuvių katalikų reikalus Lietuvoj.

Mūsų lėšos ir lėgalės yra ne iš kitur, o iš lietuvių visuomenės. Turėtų nelikti nė vieno lietuvio, kuris savo auka neįsijungtų į šią veiklą. Kviesdami kiekvieną lietuvį atsiliepti, prašom tai daryti per savo parapiją, kur būna šiuo tikslu rinkliavos, o visi kiti savo auką siųskit:

LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID
351 Highland Boulevard
Brooklyn, N.Y. 11207

Iš anksto kiekvienam dėkojam ir linkim, kad Dievas gausiai atlygintų.

L.K. RELIGINĖS ŠALPOS VALDYBA

Brocktono miesto organizacijų atstovai pas miesto burmistrą, pasirašant vasario 16-tos proklamaciją. Iš k. Brocktono Lietuvių Tarybos pirmininkas Romualdas Bielkevičius, Albina Baškauskienė, miesto viešųjų darbų viršininkas Frank M. Wallen (Volungevičius), Ona Eikinienė, ses. Geraldina Neveraitė, burmistras David E. Crosby, kun. Petras Šakalys, Vida Sužiedėlienė, Petras Viščinis, Liuda Šukienė, ses. Klemensa. Nuotr. S.A. Bauman

BOSTONO ŽINIOS

Pasiruošimai Kaziuko mugei

Kaziuko mugė yra didžiausias parengimas Bostone. Jis sutraukia žmonių iš tolimiausių apylinkių. Šiemet toji Kaziuko mugė bus kovo 8, sekmadienį. Prasidės 11:30 val.

Be kitų įdomybių ir retenybių, bus galima pigiai nusipirkti Lietuvos pašto ženklų ir lietuviškų sidabrinių monetų ir gauti paaiškinimus apie lietuviškus pašto ženklus. Taip pat bus galima pamatyti ir užsisakyti aukso medalių apdovanotą knygą, aprašančią Lietuvos pašto ženklus.

Svečių priėmimą ir maitinimą tvarko skautininkė Laima Kiliulienė — pietūs turi būti geri.

Skautininkė P. Kalvaitienė ir šiais metais stato vaidinimą vaikams. Už įėjimą nieko nereikės mokėti. Visi kviečiami ir laukiami. **(k.n.)**

Laisvės ryžtas

Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas, kuriam vadovauja Elena Vasyliūnienė, susirinkimus rengia kas mėnesį. Susirinkimuose šalia einamųjų reikalų išklausoma prelegentų paskaitų. Vasario 21 rašytojas Stasys Santvaras kalbėjo apie lietuvių laisvės ryžtą, kuris privedė prie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo ir to paskelbimo pavertimo realybe.

Pabaigai rašytojas Stasys Santvaras paskaitė eilėraštį "Lietuva". — Esą sakoma, kad tu maža, mažytė, mažiausia, o man tu esi didelė ir pati didžiausia nuo Baltijos iki Juodųjų, kuriai lenkėsi pasaulio valdovai. Tai puikiai išreiškiantis lietuvio jausmus eilėraštis. Kaip eilėraštis, taip ir paskaita buvo įdomūs ir moterų labai šiltai sutikti. Po oficialios dalies moterys ir prelegentas nusileido į klubo užkandinę užkandžiam.

Vasario 16-sios proklamacijų reikalu

Vasario 16-sios proga išleidžiamos gubernatorių ir miestų burmistrų proklamacijos pasiektų savo pilną tikslą, jai jos būtų skelbiamos ne tik lietuviam, bet taip pat amerikiečių visuomenei. Bet retai tas atsitinka. Dažniausiai jos lieka paprastu formalumu, žinomu tik tiem, kurie dalyvavo ir nusifotografavo jos pasirašymo iškilmėse.

Petro Viščinio vadovaujamas Laisvės Varpas jau eilę metų ragina, kad tos proklamacijos būtų paskelbtos ne tik lietuvių, bet taip pat ir amerikiečių spaudoje ir per radiją. O jei įmanoma, tai ir per televiziją. Jo nuomone, jei negalima to padaryti nemokamai, tai reikėtų nepagailėti tai apmokėti. Proklamacijų paskelbimu susidarytų didelė reklama Lietuvos laisvės reikalui.

O kad tai įmanoma padaryti, įrodė pats Petras Viščinis. Jo iniciatyva ir pastangomis WBET radijo stotis Brocktone paskelbė Brocktono burmistro David Crosby pasirašytą proklamaciją net du kartus: vasario 15 ir vasario 16-ąją. Paskutinį kartą proklamacija perduota paties David Crosby balsu, jam skaitant.

Rinkimų gimtadienis

Vasario 22 So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos didžiojoj auditorijoj buvo surengtas Joe Casper (Juozo Kaspero) jnr. gimtadienis. Šis jaunas, energingas, gabus ir jau pažįstamas amerikiečių publikai lietuvis yra kandidatas į Bostono miesto tarybą. Šis jo gimtadienis ir buvo rinkiminės kampanijos pradžia. Prisirinko pilna klubo auditorija. Buvo daug airių ir kitų. Buvo vaišės, grojo orkestras. Kai kas bandė ir šokti, bet tam nebuvo vietos. Joe Casper padėkojo susirinkusiem už atvykimą į jo gimtadienį ir stipriai akcentavo savo principus, ant kurių jis ves visą rinkimų kampaniją: kovą prieš kriminalinius nusikaltimus, prieš abortus, prieš korupciją, prieš biurokratiją, už grąžinimą Dievo į mokyklas ir pan. Dar kalbėjo p. Walsh, brolis Bostono kolegijos prezidento ir miesto tarybos narys Tip O'Neil, kurie labai remia Joe Casper kandidatūrą. Pažymėtina, kad čia dalyvavo labai daug ir nelietuvių, kas rinkimuose yra labai svarbu. Vieni lietuviai Bostone negalime išrinkti Joe Casper. Mum reikalinga visų kitų parama. O jis yra populiarus visų amerikiečių tarpe iš savo radijo programų, o ypač iš programos "Peoples First", kur jis pasisako už švarią valdžią, kuri tarnaus žmonėm, o ne žmonės valdžiai. Ir mum lietuviam tikrai svarbu, kad jis būtų išrinktas. Kandidatas geras, ir tai būtų pirmas žingsnis turėti lietuvį valdžioj, o gal vėliau ir aukštesnėse pareigose.

Prel. M. Krupavičiaus minėjimas

Prelato, buv. žemės ūkio ministerio, Vliko pirmininko ir didelio visuomenininko mirties 10 metų sukakties minėjimas įvyks kovo 8, sekmadienį, po 10:15 val. mišių salėje po bažnyčia. Kalbės adv. Andrius Keturakis. Rengia specialus komitetas.

Paminėjo Vasario 16-ją

Radijo valandėlės vedėjai Steponas ir Valentina Minkai vasario 16 Lietuvos nepriklausomybės šventės proga turėjo specialią radijo programą anglų kalba, kurioje supažindino amerikiečių publiką su lietuviais ir Lietuva.

Balfo vajus tęsiamas

Balfo Bostono skyriaus valdyba, kurią sudaro pirm. kun. Antanas Baltrušūnas, vicepirm. Antanas Januška, sekr. Onutė Vileniškienė, ižd. Petras Navazelskis, turėjo posėdį, kuriuo pratęsė aukų rinkimo vajų iki Velykų. Buvo išrinktas skyriaus garbės nariu ilgametis skyriaus pirmininkas Antanas Andriuliionis.

Tarptautinio Instituto balius

Tarptautinio Instituto balius, įvyks kovo 21 d. 7:30 val. vak. To baliaus tautybių vyr. šeimininke yra pakviesta Aleksandra Moriarty. Bus ir lietuviškas stalas. Bilietai į tą balių 15 dol., o įsigiję iš anksto (galima ir pas A. Moriarty) moka po 10 dol.

Ekskursija Washingtonan atšaukiama

A. Moriarty organizuota ekskursija į Washingtoną, nesusirinkus pakankamam skaičiui keleivių, yra atšaukiama — neįvyks.

Pokalbis apie Lietuvos istoriją

Vasario 14 vakarą Tautinės Sgos namuose So. Bostone, Kultūriniam Subatvakary prelegentu buvo istorikas Vincas Trumpa iš Washingtono, D.C. Su prelegentu supažindino Subatvakarių rengimo komisijos pirm. inž. Edmundas Cibas. Tema: "Pokalbis apie Lietuvos istoriją".

Prelegentas Trumpa kalbėjo labai trumpai. Okupuotoje Lietuvoje nori tikros Lietuvos istorijos. Dr. Šapokos istorija ten einanti iš rankų į rankas, perrašinėjama, šapirografuojama ir labai skaitoma. Žinome, kad okup. Lietuvoje istorijos nerašo. Ten dar kiek galima rašyti apie Mindaugą, Gediminą. Bet Algirdas ir kiti jau esą netinkami. Ir iš viso esą blogai ir pas mus pačius su 19-20 šimtmečio Lietuvos istorija. Kiek apie to laiko istoriją yra parašyta, tai daugiausia apie lenkus, lenkų didvyrius, kad tai yra ir mūsų didvyriai. Žinoma, tokią istoriją rašyti esą labai sunku, kai nebėra valstybės. Tada reikia rašyti apie tautą. Dabar norimos išleisti istorijos ta dalis tenkanti rašyti prelegentui. Pirmiausia tame laikotarpy buvęs rusų lenkų konfliktas, tada lietuvių lenkų konfliktas ir lietuvių rusų konfliktas. Istorija nesanti enciklopedija. Ji lyg medis, turinti būti gyva ir augti. Lietuvių atgimimas prasidėjęs su Simonu Daukantu, vyskupu Motiejum Valančium, o vėliau atėję aušrininkai ir kiti. Pradžioje rusai vedę kovą tik su lenkais. Pats caras bučiavęs vyskupui M. Valančiui ranką. Net ir gubernatorius Muravjovas tą daręs. Taip trumpai pakalbėjęs apie istoriją ir jos rašymą ir vargus, leido statyti klausimus. Tų istorinių klausimų buvo tikrai daug. Jie užsitęsė apie porą valandų. Tai buvo vienas iš įdomiausių Subatvakarių. Gi pats prelegentas pasirodė kaip tikra enciklopedija, nes visus paklausėjus patenkino labai išsamiais ir aiškiais atsakymais.

Po programos, kaip ir visada, buvo kavutė ir laisvi pašnekesiai.

Inž. Raimundas Žičkus

1981 metų vasario 3 d. savo metinėje konferencijoje, kuri įvyko Las Vegas, Nevadoj, Amerikos NDTMA (Non Destructive Testing Management Assoc.) į savo Board of Directors direktorius ir visos organizacijos sekretorium išrinko Raimundą Žičkų.

NDTMA yra Amerikos "National" organizacija, kuriai priklauso apie 200 bendrovių, kurios naudoja industrinę radiografiją, Acoustic Emisssion, Ultrasonics, Magnetic Particle, Penetrant ir kitas nedestruktyvines technikas.

Raimundas Žičkus Bostono universitete yra gavęs industrinės inžinierijos bakalauro laipsnį, o Babson Institute gavo magistro laipsnį iš Management. Dabar yra Technical Operation b-vės gamybos ir prekybos skyriaus vedėjas. Prekybos reikalais ir su paskaitomis iš savo srities važinėja po visą pasaulį: Angliją, Argentiną, Braziliją, Daniją, Ispaniją, Kolumbiją, Prancūziją, Venecuelą, Vokietiją ir eilę kitų kraštų, o taip pat Amerikos miestus.

NAUJAUSI LEIDINIAI

V. Volertas, Greitkelis. Romanas. 7.50 dol.

K. Grigaitytė, Marių vėjui skambant. Premijuotas eilėraščių rinkinys. 4 dol.

D. B. Bindokienė, Angelų sniegas. Apysaka. 5 dol.

E. Juciūtė, Ąžuolynėlis. Romanas. 8 dol.

J. Jakštas, redaktorius. Lietuvių Tautos praeitis, IV tomas. 15 dol.

Balys Gaidžiūnas, Mano kartos likiminiai metai. Eilėraščiai. 5 dol.

Pr. Šulas, Kaip sudaromi testamentai (turto paveldėjimas, palikimai). 3 dol.

Pr. Naujokaitis, Kalbininkas J. Senkus. 5 dol.

Antanas Jasmantas, Ir niekad ne nemolei. Eilėraščiai. Įrišta. Kaina 6 dol.

Aleksandras Radžius, Priimk mane, mėnuli. Eilėraščiai. 5 dol.

Algirdas Landsbergis, Muzika įžengiant į neregėtus miestus. Novelės. Su kietais viršeliais. 6 dol.

Algirdas Landsbergis, Trys dramos (Barzda, Paskutinis piknikas, Sudiev, mano karaliau). Su kietais viršeliais. 8 dol.

Br. Kviklys, Telšių vyskupija. 20 dol.

J. Kapačinskas, Spaudos baruose. 8 dol.

Persiuntimui pridedama 50 arba 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Bostono skautų Kaziuko mugė įvyks kovo 8 S. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos abiejose salėse.

Minkų radijo valandos renginys, kuriame bus vaidinimas, įvyks kovo 29 d., 3:30 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėj.

Valentinos Balsienės iš Toronto, Ont., Kanados, Keramikos darbų parodą balandžio 4-5 rengia Lietuvių Tautodailės Instituto Bostono skyrius.

Dail. Alfonso Dargio kūrinių parodą balandžio 25-26 rengia Bostono vyr. skaučių židinys.

Laisvės Varpo koncertas įvyks balandžio 26, per Atvelykį, So. Bostone Lietuvių Piliečių D-jos salėj.

Motinos Dienos minėjimas įvyks gegužės 3 Tautinės Sgos namuose 484 E. 4-ji gatvė S. Bostone.

Brocktono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choro koncertas įvyks gegužės 10, sekmadienį, 3 v. popiet North Junior High School auditorijoje, 108 Oak St., Brockton, Mass.

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways
Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigus padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai ... pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

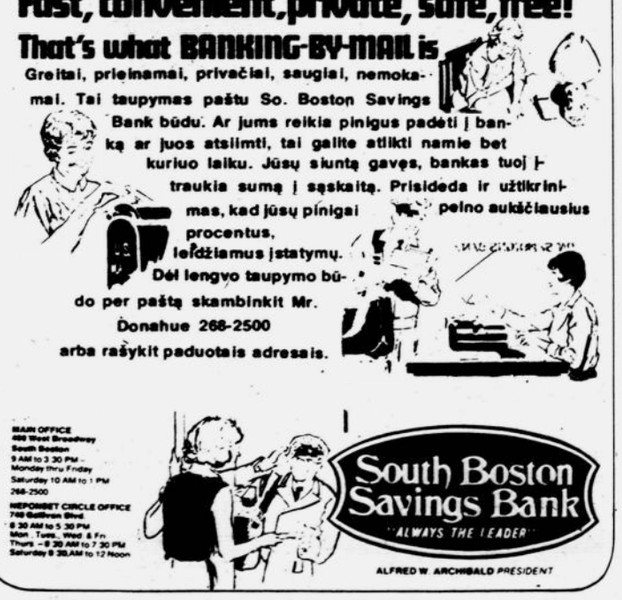

A.A.
PETRUI JARUI

tragiškai žuvus, jo žmoną Marytę, sūnus Algį ir Dainių, dukterį Birutę su šeima, taip pat Lietuvoje brolį ir seserį Verutę su šeima giliai užjaučia ir kartu liūdi

Vytautas, Bronė ir Edmundas
Vaičiuliai

PADĖKA

Nuoširdžią padėka reiškiame visiems artimiesiems ir draugams, kurie mus užjautė skausmo ir liūdesio valandose. Dėkojame Apreiškimo parapijos klebonui kun. J. Pakalniškiui ir kun. A. Račkauskui už pamaldas bažnyčioje ir prie kapo, Marytei Šalinskienei už malonų laidotuvių patarnavimą ir Z. Raulinaičiui, Karlo žurnalo redaktoriui, už gražius atsisveikinimo žodžius.

Jūsų užprašytos šv. mišios, gėlės ir pareikštos užuojautos palydėjo Onutę, mūsų brangią mamą, uošvienę ir močiutę į amžiną ramybę.

Kęstutis ir Vladas
Bileriai su
šeimomis

"Amber Holidays"

1981 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO/NEW YORKO

MASKVA/VILNIUS:

balandžio 15	—	$977.00
gegužės 2	—	$1019.00
gegužės 7	—	$1019.00
gegužės 13	—	$1136.00 (su Ryga)
gegužės 21	—	$1108.00
birželio 4	—	$1148.00
birželio 18	—	$1148.00
liepos 6	—	$1068.00 (su Varšuva)
liepos 20	—	$1112.00
rugpiūčio 3	—	$1068.00 (su Varšuva)
rugpiūčio 19	—	$1382.00 (su Ryga)
rugsėjo 3	—	$1148.00
rugsėjo 17	—	$1068.00
rugsėjo 24	—	$1068.00
spalio 8	—	$1019.00

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

PRAŠOME REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU ——

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, p.o. box 116, So. Boston, Mass. 02127,
tel. 617 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS
Prices are based on double occupancy and are subject to changes.

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Šį savaitgalį Kultūros Židiny: kovo 7, šeštadienį, Elenos Legeckienės išleistuvės mažojoje salėje, skautų pasirengimas Kaziuko mugei. Kovo 8, sekmadienį jaunimo pamaldos, Kaziuko mugė didžiojoje salėje.

Jaunimo pamaldos bus kovo 8, šį sekmadienį, 12 val. Po pamaldų atidaroma Kaziuko mugė. Pamaldas globoja skautai.

Lietuvos vyčiai iš Vidurio Atlanto apskrities kovo 8, šv. Kazimiero šventės proga, renkasi į Aušros Vartų lietuvių parapiją Manhattane. 11 val. mišios. Po jų bendri pusryčiai parapijos salėj ir visuotinis susirinkimas.

Elena Legeckienė, New Yorke išgyvenusi apie 30 metų, išėjusi pensijon, išsikelia į Chicagą pas savo dukrą. Ji čia nuoširdžiai veikė įvairiose lietuviškose organizacijose: LB Queens apylinkėje, Liet. Moterų Klubų Federacijoje, tos Federacijos New Yorko klube ir kitur, buvo organizacijų valdybose ir ėjo įvairias pareigas. Į Chicagą išvyksta apie kovo mėnesio vidurį. Kovo 7, šeštadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinyje jai rengiamos išleistuvės. Kas nori išleistuvėse dalyvauti, prašom užsiregistruoti pas Eugeniją Treimanienę — tel. 847-1681.

Lietuvos atsiminimų radijo valanda, vadovaujama dr. Jokūbo Stuko, pakeitė transliacijos laiką. Ji dabar bus girdima kiekvieną šeštadienį nuo 8 iki 9 v.v. iš tos pačios WEVD stoties FM banga 97.9. Praėjusį šeštadienį paskutinį kartą programa buvo perduota AM banga ir paskui vakare pakartota FM banga.

Simas Kudirka ir Vladas Šakalys Lietuvos nepriklausomybės šventės proga buvo išvykę į Los Angeles, kur turėjo labai plačią veiklos programą — kalbėjo minėjime, susitiko su spauda, dalyvavo įvairiose priėmimuose. Iš Los Angeles grįžo vasario 13.

KAZIUKO MUGĖJE

Kaziuko mugė, rengiama New Yorko skautų, skaučių, bus kovo 8, šį sekmadienį, Kultūros Židinyje. Prasideda pamaldomis 12 val. Po pamaldų — mugės atidarymas. Atidaryman iš Chicagos atvyksta v.s. Irena Kerelienė. Bus lėlių teatras vaikam, veiks loterijos, žaidimai, kavinė.

Skautam remti komitetas primena visiem mugės svečiam, kad mažojoje salėje veiks komiteto valgykla ir bufetas. Gerus pietus pagamins skautų, skaučių tėvai. Kaina bus labai prieinama.

Autentiškų lietuvių tautodailės gaminių bus išstatyta šių metų Kaziuko mugėje. Gaminiai atvežti iš Lietuvos.

Dar kartą primename skautėm, skautam ir tėvam atvykti į Kultūros Židinį kovo 7, tuojau po šeštadieninės mokyklos pamokų, pasirengti Kaziuko mugei.

Elena Jurgėlienė, ilgai ir sunkiai sirgusi, mirė kovo 3 rytą ligoninėje Bethesda, Md. Laidojama kovo 6 iš Liurdo Marijos bažnyčios Bethesda kapinėse. Liko vyras dr. Kostas Jurgėla, dukra Elenutė ir sūnus Algis su šeimomis.

Hartfordo apylinkės dramos mėgėjų ratelis atvažiuoja į New Yorką balandžio 11. Kultūros Židiny suvaidins Anatolijaus Kairio trijų veiksmų komediją "Kū-kū". Populiari komedija yra šių dienų tematikos. Režisierius — Vytautas Zdanys. Vaidintojus kviečia Kultūros Židinio jaunimo veiklos komitetas.

Lietuvos atsiminimų radijo 40 metų sukakčiai ir dvitūkstantinei radijo transliacijai atžymėti gegužės 16, šeštadienį, 7 val. vak. Kultūros Židinio salėj, Brooklyne, vyks koncertas. Programą iš populiarių muzikinių veikalų — operečių ištraukų atliks vokalinis vienetas Vaiva, sudarytas iš Chicagos studentiško jaunimo ir vadovaujamas muz. Fausto Strolios. Po koncerto balius, grojant M. Matulionio lietuviškam orkestrui. Gegužės 17, sekmadienį, 12 val. dienos Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioj, Newark, N.J., bus aukojamos koncelebracinės mišios už gyvus ir mirusius radijo geradarius. Po mišių 1 val. popiet parapijos salėj iškilmingi pietūs su menine programa, kurią atliks Vaivos ansamblis. Lietuvos atsiminimų direktorius prof. dr. Jokūbas Stukas iš anksto kviečia visus klausytojus ir bičiulius šiuose renginiuose dalyvauti.

KASOS Kredito Unija priima naujų taupytojų sąskaitas ir visiem moka palūkanas nuo pirmos indėlių dienos iki išėmimo datos. Kai kurie bankai duoda tokį pat patarnavimą, bet jie moka tiktai 5.5%, o KASA duoda 7% palūkanų. KASOJE taip pat galima išsikeisti pensijų arba algų čekius darbo valandų metu ir kiekvieną dieną vakarais.

MIRĖ

Adelė Cedron, 83 metų, gyvenusi Richmond Hill, mirė vasario 28. Liko giminė Misiūnas, palaidota kovo 2 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Cypress Hills kapinėse.

Anelė Butkus, gyvenusi New Hyde Park, L.I., mirė vasario 27. Palaidota kovo 2 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Šv. Jono kapinėse.

Maria Zenka, 89 metų, gyvenusi Matulaičio namuose Putname, mirė vasario 28. Palaidota kovo 3 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios St. Charles kapinėse.

Pakeitęs adresą, rašyk administracijai, drauge pridėk ir savo seną adresą.

B. Garunkštis iš Rego Park, N.Y., vėl pusmečiui išvyko į Egiptą, kur ir toliau vadovaus kaipo projekto direktorius Suezo uosto atstatyme ir išplėtime.

Už a.a. Onos Budreckienės vėlę metinės mišios bus aukojamos kovo 7, šeštadienį, 9 v.r. Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Kviečiami giminės, draugai ir pažįstami dalyvauti.

Bronius Endriukaitis, miręs vasario 21, gyvenęs Woodhavene, buvo kilęs iš Sakalų kaimo, Kidulių valsčiaus, Šakių apskrities. Buvo nc 78 metų, kaip buvo skelbta praeitame Darbininko numeryje, bet 71. Mirė vėžiu. Jo žmona Ona, sirgusi taip pat vėžiu, mirė 1972. Dukra Asta Česonienė, gyvenanti Harrison Hill, Missouri, jau pardavė tėvų namus ir likvidavo kitą kilnojamą turtą.

Vaižganto Kultūros Klubas nuoširdžiai dėkoja Elenai Mickeliūnienei, kuri vasario 14 surengė gražias vaišes Kultūros Židinyje rašytojui Stepui Zobarskui jo 70 metų sukakties proga pagerbti.

IŠKILMĖS APREIŠKIMO PARAPIJOJE

Apreiškimo parapijos bažnyčioje praėjusį sekmadienį buvo pilna žmonių. Lietuvos vyčiai dalyvavo su vėliava ir organizuotai, nes šventė Šv. Kazimiero šventę. Po pamaldų visi perėjo į parapijos žemutinę salę. Ji buvo pilnutėlė svečių. Čia buvo buvusių Angelų Karalienės parapijos parapiečių priėmimas. Jų dalyvavo per šimtą. Visus pasveikino klebonas kun. Jonas Pakalniškis. Naujiesiem parapijos nariam sugiedota Ilgiausių metų, palinkėta gerai jaustis ir naujoje Apreiškimo parapijoje, kurią visi ir taip gerai pažįsta. Aktorius Vitalis Žukauskas kalbėjo naujųjų parapiečių vardu. Jis kalbėjo, kam žmogui reikalinga ausis, nosis ir liežuvis. Kaip įprasta, jis kalbėjo labai komiškai. Visai programai vadovavo Alfonsas Samušis. Užkandos buvo šaltos ir šiltos. Vaišes surengė Liet. Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopa, kuriai pirmininkauja E. Kezienė. Draugetai buvo ir užgavėnės. Programa ir vaišės užsitęsė iki 3 v. popiet.

Įvairių lietuviškų suvenyrų galima gauti Darbininko administracijoje. Skambink 212 827-1351.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidraudami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

Parduodamas šešių butų namas Woodhaveno rajone. Skambinti 212 846-6498.

Woodhavene išnuomojamas 5 kambarių butas prie parko. Skambinti 847-5522 arba 296-7322.

KAS TA VILNIAUS PEISAŽŲ PARODA?

Kovo 14-15 Kultūros Židinyje bus Vilniaus peisažų paroda. Juos sukūrė vilnietis dailininkas Naumas Alpertas.

Vilnius yra dailininkų miestas. Čia pilna tapybiškų kampelių, senų gatvių, bažnyčių, kiemų. Visa tai traukia dailininko akį. Vienas toks Vilniaus tapytojas yra ir Naumas Alpertas. Ir dar daugiau — jis Vilniuje praleido beveik visą savo gyvenimą.

Gimė jis 1913 Slonimo miestelyje Baltarusijoje. 1934 baigė Vilniaus meno mokyklą ir jau 1937 dalyvavo jaunųjų dailininkų parodoje Vilniuje. Paskui jo paroda buvo Slonime.

Karo metu buvo mobilizuotas į lenkų kariuomenę, pateko į Sovietų Sąjungos nelaisvę ir buvo išsiųstas į Armėniją įvairiem kasyklų darbam. Susidarė ten sąlygos ir galėjo tapybos studijas pagilinti Jerevane, Armenijoje. Po karo grįžo į Vilnių ir ten pastoviai gyveno, reikšdamasis dailėje, dalyvaudamas lietuvių dailininkų parodose. Jo darbų buvo išvežta į parodas užsienyje, — į Švediją, Japoniją. Jo darbų reprodukcijų buvo įvairiuose žurnaluose, meno leidiniuose.

1978 jam pasisekė išvykti iš Lietuvos. Atvyko į Ameriką ir apsigyveno New Yorke. Ir čia jis suėjo į kontaktą su lietuviais, su lietuviais dailininkais, dalyvavo bendrinėje pabaltiečių parodoje.

Dail. Naumas Alpertas

Jo darbų yra Vilniaus, Kauno, Slonimo, Jeruzalės muziejuose, Beit Šolom — Aleichen kolekcijoje Tel Avive, Vilniaus universiteto bibliotekos grafikos kabinete, Adomo Galdiko galerijoje čia prie Kultūros Židinio.

Jis daro akvareles ir tapo aliejumi. Šioje parodoje matysime daug Vilniaus vaizdų. Šalia jų bus keletas ir iš Lietuvos, iš Nemuno pakrančių, Palangos, iš lietuviško kaimo. Bet visoje parodoje dominuos tik Vilnius. Čia matysime įvairių gatvių, skersgatvių, kiemų, Neri, Vilnelę, Valakumpį, Literatų gatvę, Aušros Vartus, Bernardynų bažnyčią, Mykalojaus bažnyčią, Žiemą Belmonte, Žaliuosius ežerus, Trakų pilį, turgaus aikšteles ir kita. Visa tai kvepia ir raibuliuoja Vilniaus atmosfera.

Parodą rengia specialus komitetas vilniečių, kurie patys yra sutapę su Vilniumi, ten gyvenę, mokslus ėję ir šiam miestui yra išsinešę didelę meilę. Kviečiami ir kiti pavaikščioti romantiškomis gatvelėmis, aplankyti senas bažnyčias. Kviečiame aplankyti parodą. (p.j.)

Dail. N. Alpertas — Šv. Mykalojaus bažnyčia Vilniuje, aliejus.

MASPETH, N.Y.

Šv. **Onos draugija** rengia popietę kovo 8, sekmadienį, 2:30 val. popiet. Vaidins Šv. Kryžiaus motinų klubas. Bus užkandžiai.

Lietuvos vyčių 110 kuopa vasario 15 po mišių surengė Lietuvos nepriklausomybės minėjimą su programa ir vaišėmis. Dalyvavo apie 150 asmenų ir džiaugėsi, kad Maspethe lietuvybė dar gyvuoja. Kovo 1 paminėtas šv. Kazimieras.

Parapijos choras kviečia balsingus parapiečius prisidėti prie bendro giedojimo.

Antanas Matulionis, buvęs Maspetho parapijos uolus narys per 64 metus su viršum, **mirė** prieš metus kovo 1. **Mišios už jo** vėlę aukotos pas pranciškonus, marijonus Chicagoj, saleziečius ir jėzuitus Marshall Islands. Giminės ir pažįstami kviečiami a.a. Antaną prisiminti maldose. — M.A.

MINĖJIMAS SLA BŪSTINĖJE

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje savo centrinėje būstinėje Manhattane kovo 1, sekmadienį, surengė Lietuvos nepriklausomybės minėjimą. Prieš tai buvo SLA direktorių suvažiavimas, kur aptarti organizacijos reikalai. Tokie suvažiavimai rengiami jau eilę metų. Paskui rengiamas Lietuvos nepriklausomybės minėjimas.

Svečių buvo apie 60. Minėjimą pradėjo SLA gen. sekretorė Genovaitė Meiliūnienė ir jam paskui vadovavo. Ji pakvietė kalbėti Lietuvos gen. konsula Aniceta Simutį. Jis savo kalboje išryškino, kokios buvo aplinkybės, kai Lietuva pasiskelbė nepriklausoma. Jai nepadėjo kitos valstybės. Ji turėjo pati save įteisinti ir nepriklausomybę apginti. Sumynėjo eilę kitų valstybių, kurios po pirmojo pasaulinio karo pasiskelbė esančios nepriklausomos, bet paskui jas vėl okupavo rusai, tada jau pasidarę sovietais. Toliau nagrinėjo, kaip sovietai veržėsi ir veržiasi pirmyn. Sustojo ties dabartiniais įvykiais, kaip Amerika vieną kartą pabudo ir imasi priemonių sustabdyti šią sovietų ekspansiją. Kalbėjo apie įvykius El Salvadore, kaip ten nenori leisti įsitvirtinti komunistam. Prisiminė Afganistaną, rusų ekspansiją į Persų įlanką, nes tokiu būdu Sov. S-ga nori paklupdyti visus Vakarus. Prisiminė ir Lenkijos dabartinius įvykius ir baigė, kad sovietinė grėsmė bus ne tik sustabdyta, bet ir suskaldyta. Ir tada Lietuva vėl turės galimybės būti nepriklausoma.

Po konsulo kalbėjo SLA prezidentas Povilas Dargis. Jo poetinė ir stilizuota kalba priminė nepriklausomybės pradžią, kaip SLA visu uolumu rėmė Lietuvos nepriklausomybę per visą savo ilgą gyvavimą. Priminė, kad šiemet SLA švenčia 95 metų sukaktį. Ryškino SLA santykius su įvairiomis visuomeninio pobūdžio organizacijomis, kaip Susivienijimas palaiko įvairius veiksnius.

Baigiant dar kalbėjo E. Mikužiūtė iš Chicagos. Ji kalbėjo apie veržlumą, kaip lietuviškus reikalus reikia kuo plačiau išgarsinti. Pabaigoje paprašė, kad visi atsistotų ir pakartotų jos žodžius. Tai buvo lyg kokia iškilminga priesaika, kad visi dirbs Lietuvos labui.

Pirmininkavusi G. Meiliūnienė pristatė visus žymesnius svečius, organizacijų pirmininkus ir paskui visus pakvietė vaišių. Vaišės buvo puikios, gausios ir įvairios. Prie staliukų susėdę, visi turėjo progos porą valandų pasikalbėti. Išeidami visi padėkojo šeimininkam už gražų pobūvį.

Ši apatinė Susivienijimo salė yra gražiai atremontuota, gana jauki ir patogi nedideliem susirinkimam. Antrame aukšte jau yra įstaigos, dar aukščiau — gyvenamieji butai. (p.j.)

RYTINIO PAKRAŠČIO

SPORTO VARŽYBOS

kovo 21-22 d.d.

KREPŠINIS — TINKLINIS — ŠACHMATAI

Dalyvauja ir estų bei latvių komandos

KOVO 21 Nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Gate of Heaven salėje, 103-12 101 Ave., Ozone Park, N.Y. Nuo 9 val. ryto iki 10 val. vak. Kultūros Židinyje, Brooklyne.

KOVO 22 Nuo 10 val. ryto iki 5 val. vak. Kultūros Židiny Kultūros Židinio apatinėje salėje abi dienas veiks užkandžių ir gėrimų bufetas. Šeštadienį vakare — pobūvis su muzika.

VISUOMENĘ KVIEČIA ATSILANKYTI

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

Metinis KASOS Kredito Unijos narių

SUSIRINKIMAS

įvyks kovo 15, pirmadienį,

2 val. popiet Kultūros Židinyje

Visi KASOS nariai prašomi dalyvauti.
Taip pat kviečiami ir visi kiti, kuriem įdomu lietuvių finansinė gerovė.
Susirinkusiem bus kavutė ir vaišės.

Izidoriaus ir Vytenio Vasyliūnų
smuiko ir fortepijono kamerinės muzikos

REČITALIS

įvyks kovo 14, šeštadienį, 7 val. vak.
Kultūros Židinio mažojoj salėj, Brooklyn, N.Y.

Programoj: Bacho, Dvoržako, Coleridge-Taylor, Bakšio ir Gaidelio kūriniai

KONCERTĄ GLOBOJA
LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJA

Kviečiame visus atsilankyti į
XX-JĄ.
NEW YORKO SKAUTŲ-SKAUČIŲ
RENGIAMĄ

KAZIUKO MUGĘ

š.m. kovo 8 d. Kultūros Židinyje,
361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

12 val. jaunimo pamaldos
Tuoj po pamaldų — mugės atidarymas

BUS:
— Neringos ir Tauro tuntų ir Vilijos židinio prekystaliai
— Lietuviško gintaro, audinių, medžio ir odos dirbinių

VEIKS:
— Vyr. skaučių kavinė
— Tėvų komiteto valgykla
— Lėlių teatras
— Žaidimai, loterijos

Laukiame visų!
NEW YORKO SESĖS IR BROLIAI